UCHWAŁA NR 76/XIII/2019
RADY GMINY KAMIENICA POLSKA

z dnia 27 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na 2019-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 roku, poz. 506 z późn. zm.)

Rada Gminy Kamienica Polska
uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2019-2023 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kamienica Polska.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr inż. Tomasz Nowowiejski

Gmina Kamienica Polska

Program Rewitalizacji
dla Gminy Kamienica Polska
na lata 2018-2023

przygotowany przez

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1 WSTĘP 6
1.1 WPROWADZENIE 7
1.2 PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ 9
2 ANALIZA STANU AKTUALNEGO 13
2.1 INFORMACJE OGÓLNE 14
2.2 DEMOGRAFIA 15
2.3 BEZROBOCIE 19
2.4 POMOC SPOŁECZNA 21
2.5 BEZPIECZEŃSTWO 22
2.6 EDUKACJA 23
2.7 FINANSE I GOSPODARKA 25
2.8 TRANSPORT 28
2.9 OPIEKA ZDROWOTNA 28
2.10 KULTURA, SPORT I TRADYCJE 29
2.11 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 32
2.12 PODSUMOWANIE 34
3 DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH 36
3.1 METODYKA 37
3.1.1 CEL DIAGNOZY 37
3.1.2 PRZYJĘTA METODYKA DIAGNOZY 37
3.2 SFERA SPOŁECZNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA 41
3.3 IDENTYFIKACJA OBSZARÓW W STANIE KRYZYSOWYM 49
3.4 ZASIĘGI PRZESTRZENNE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH 52
3.4.1 SFERA GOSPODARCZA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA 53
3.4.2 SFERA ŚRODOWISKOWA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA 54
3.4.3 SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA 56
3.4.4 SFERA TECHNICZNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA 58

3.5 DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH 58
3.6 OBSZARY REWITALIZACJI 60
3.7 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI 62
4 WIZJA I CELE PROGRAMU REWITALIZACJI 65
4.1 WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI 66
4.2 CELE PROGRAMU REWITALIZACJI I WYZNACZONE KIERUNKI DZIAŁAŃ 66
4.3 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI W TYM DOKUMENTAMI GMINY 68
4.3.1 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI KRAJOWYMI 68
4.3.2 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI GMINY KAMIENICA POLSKA 69
5 PRZEDSIĘWZIĘCIA 73
5.1 LISTA PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI CELÓW REWITALIZACJI 74
6 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH 80
6.1 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI81
6.1.1 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA 81
6.1.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA 82
6.1.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA 84
6.1.4 KOMPLEMENTARTNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA 85
6.1.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA 89
7 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE 90
7.1 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE 91
8 MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI 93
8.1 MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI 94
8.1.1 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I MONITOROWANIA 95

9 SYSTEM REALIZACJI, W TYM MONITORING I OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SPOSOBY MODYFIKACJI PR 98
9.1 SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI 99
9.1.1 STRUKTURA ZARZĄDZANIA 99
9.1.2 HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI 101
9.2 SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ 102
9.3 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN 107
10 PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO . 109
10.1 OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 110
11 ZAŁĄCZNIKI 111
12 SPISY TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW 123

1 WSTĘP

1.1 WPROWADZENIE

Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2017-2023 (zwany dalej również Programem Rewitalizacji lub PR) został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.).

Na mocy Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do wdrożenia i prowadzenia procesu rewitalizacji stanowią zadania własne gminy. Gmina Kamienica Polska przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi, zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Proces wskazania tych terytoriów, jest obwarowany konkretnymi, opisanymi poniżej wymogami.

Obszar może zostać wskazany jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym Gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20 % powierzchni Gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, które nie muszą posiadać wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Z tego też powodu powinna być prowadzona w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Rewitalizacja powinna być prowadzona na rzecz interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Są to w szczególności mieszkańcy rewitalizowanych terenów czy też podmioty gospodarcze prowadzące działalność na danych obszarach.

Program Rewitalizacji Gminy Kamienica Polska jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej i gospodarczej. Jego celem jest wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie warunków do jego rozwoju. Ponadto Program stanowi narzędzie planowania i koordynowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program rewitalizacji skupia się na zdiagnozowaniu obszarów gminy znajdujących się w sytuacji kryzysowej o najbardziej zdegradowanej strukturze, w tym społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej oraz określeniu działań służących poprawie sytuacji tych obszarów, głównie w sferze społecznej, ale i w pozostałych sferach wyżej wymienionych. Program został opracowany przy współudziale mieszkańców, środowisk społecznych i gospodarczych oraz szeroko prowadzonych konsultacji społecznych. Skuteczność Programu, w dużej mierze zależy od partycypacji społecznej stąd wyżej wymienione działania.

Dokument „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023” był przygotowywany równolegle z opracowaniem dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy Kamienica Polska”. Dzięki temu proces konsultacji społecznych przy przygotowaniu obu dokumentów został uwspólniony oraz uzyskano pełną zgodność tych dwóch dokumentów.

Ponadto projekt dokumentu został poddany konsultacjom społecznym. Zarządzenie Wójta Gminy Kamienica Polska w sprawie przeprowadzenia konsultacji dotyczących wyrażenia opinii do projektu dokumentu „Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023" oraz wyniki konsultacji społecznych stanowią odpowiednio załączniki nr 4 i 5 do niniejszego dokumentu.

Dla zwiększenia obiektywności poszczególne działania badawcze wykonywano we współpracy z różnymi specjalistami zewnętrznymi, natomiast nad powstaniem całości dokumentu czuwał zespół pracowników Urzędu Gminy w Kamienicy Polskiej. Ponadto projekt dokumentu został poddany procesowi konsultacji społecznych.

Wszystkie dane, które uzyskano w poniższych analizach, zgodnie z zaleceniami Urzędu Marszałkowskiego (opisanymi w „Zasadach Wsparcia Rewitalizacji W Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020") zostały zebrane przy pomocy Urzędu Gminy w Kamienicy Polskiej, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kamienica Polska, szkół z terenu Gminy oraz strony internetowej Głównego Urzędu Statystycznego. Można zatem uznać, że analizowane dane są mierzalne, wiarygodne i możliwe do pozyskania w przyszłości, podczas monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Gminy Kamienica Polska.

1.2 PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ

W niniejszym dokumencie pojawia się wiele specjalistycznych terminów, które wymagają zdefiniowania:

- Bezrobocie faktyczne – zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć nie znajduje zatrudnienia[1],
- Bezrobocie rejestrowane – pod tym pojęciem, zgodnie z definicją prezentowaną przez Główny Urząd Statystyczny, kryją się osoby, które nie są zatrudnione i nie wykonują innej pracy zarobkowej, jednocześnie zdolne do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze godzin (gotowość do ½ etatu dotyczy osób niepełnosprawnych). Bezrobotny zarejestrowany nie uczęszcza do szkoły, jest w wieku od 18 do 60 r. życia (kobiety) lub 65 r. życia (w przypadku mężczyzn), nie ma emerytury ani renty, nie jest posiadaczem nieruchomości rolnej (powyżej 2 ha), a także nie prowadzi firmy. Jest to formalny stan

[1] Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezrobocie

wpisania kogoś do rejestru prowadzonego przez Powiatowy Urząd Pracy. Bezrobocie rejestrowane nie oddaje w pełni rzeczywistego poziomu bezrobocia w danym regionie, ponieważ uzyskane wyniki nieco go zaniżają (wynika to m.in. z tego, że nie wszystkie osoby bezrobotne rejestrują to w odpowiednim urzędzie lub w ogóle się nie rejestrują).[2]

- Delimitacja – wyznaczenie granic obszarów, dla których będzie prowadzona analiza,[3]
- Kapitał społeczny – mianem kapitału społecznego określa się wartość, na którą składają się wzajemne relacje społeczne oraz zaufanie jednostek, przy pomocy których możliwe jest pomnażanie osiąganych korzyści. Jest to termin wynikający z nauk socjologicznych oraz ekonomicznych. Składają się na niego między innymi jakość stosunków panujących między członkami społeczności, ich wzajemne relacje, stosunki oraz efekty synergii.[4]
- Obszar zdegradowany – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych,[5]
- Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w rozdziale 3 Wytycznych, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic,[6]
- Rewitalizacja – to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane

[2] Źródło: http://eszkola.pl/wos/bezrobocie-rejestrowane-8169.html
[3] Źródło: https://sjp.pwn.pl/sjp/delimitacja;2554578.html
[4] Źródło: http://wypracowania24.pl/wos/1941/kapital-spoleczny-definicja-charakterystyka
[5] Źródło: Ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r.
[6] Źródło: Ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r.

działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji[7],

- Ubóstwo – zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny, jest to stan doznawania przez kogoś przynajmniej jednego z dwóch problemów:[8]
    - głęboki niedostatek – jego dochody ekwiwalentne na członka rodziny są niższe niż 60% mediany takich dochodów w danym kraju (kryterium dochodowe),
    - głęboka deprywacja materialna – brak środków na wydatki związane z realizacją podstawowych, uzasadnionych potrzeb: opłacenia bieżących rachunków za czynsz i energię, ogrzania domu, pokrycia niespodziewanych wydatków, zjedzenia przynajmniej raz na dwa dni posiłku z odpowiednią ilością białka, spędzenia tygodnia urlopu rocznie poza miejscem zamieszkania, posiadania podstawowych udogodnień technicznych standardowych dla danego społeczeństwa (kryterium wydatkowe).
- Wykluczenie społeczne – wykluczenie z udziału w życiu społecznym jednostek, grup społecznych w stosunku do ich otoczenia społecznego. Jest rozumiane jako niemożliwość bycia uczestnikiem ważnych społecznie aspektów życia społecznego, jak gospodarcze, polityczne czy kulturowe. Wykluczona społecznie jest jednostka lub grupa, która w sensie formalnym należy do danego społeczeństwa i chce uczestniczyć w jego życiu czynnie, lecz nie może z powodów będących poza jej kontrolą.[9]
- Interesariusze rewitalizacji – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.[10]
- Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej

[7] Źródło: Ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r.
[8] Źródło: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ubostwo;3990730.html
[9] Źródło: http://www.sprawnyfachowiec.pl/artykul/1161/marginalizacja-i-wykluczenie-jako-problem-spoleczny_
[10] Źródło: Ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r.

z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.[11]

[11] Źródło: Ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r.

2 ANALIZA STANU AKTUALNEGO

2.1 INFORMACJE OGÓLNE

Gmina wiejska Kamienica Polska położona jest na w dorzeczu Warty, w województwie śląskim, w południowej części powiatu częstochowskiego (do 1998 roku w województwie częstochowskim). Gmina graniczy od wschodu z gminą Olsztyn i gminą Poraj (powiat myszkowski), od północy z gminą Poczesna, od zachodu z gminą Starcza, a od południa z gminą Koziegłowy (powiat myszkowski) i gminą Woźniki (powiat lubliniecki).

Rysunek 1 Gmina Kamienica Polska na mapie powiatu częstochowskiego
(źródło: www.osp.org.pl, wgląd: lipiec 2016 r.)

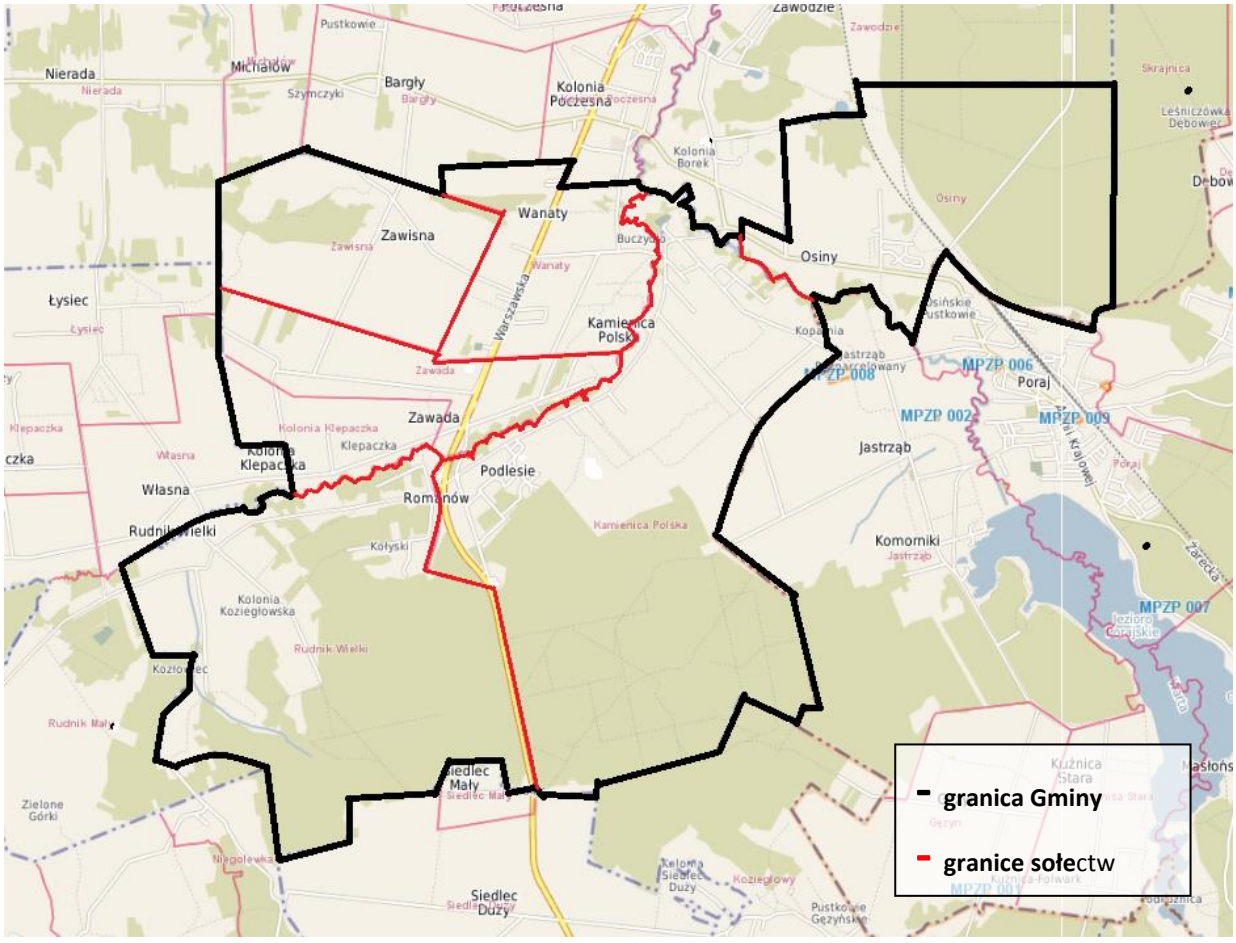
Gmina zajmuje powierzchnię 46 km^2 (4.645 ha) co stanowi 3,02% powierzchni powiatu i 0,37% powierzchni województwa. W 2015 roku zamieszkana była przez 5.652 osoby (4,17% ludności powiatu i 0,12 ludności województwa). Siedzibą władz Gminy jest miejscowość Kamienica Polska.

Sieć osadniczą Gminy Kamienica Polska tworzy 9 miejscowości położonych na obszarze 6 sołectw. Przedstawia je tabela 1.

Tabela 1 Sieć osadnicza w gminie kamienica polska (stan na 31.12.2015 r.)

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW	% OGÓŁU GMINY
	Gmina Kamienica Polska	5.652	100%
1.	Sołectwo Kamienica Polska	1.832	32,41%
	• Kamienica Polska	1.494	26,43%
	• Podlesie	28	0,50%
	• Romanów	310	5,48%
2.	Sołectwo Osiny	795	14,07%
3.	Sołectwo Rudnik Wielki	982	17,37%
4.	Sołectwo Wanaty	686	12,14%
5.	Sołectwo Zawada	776	13,73%
	• Zawada	653	11,55%
	• Kolonia Klepaczka	123	2,18%
6.	Sołectwo Zawisna	581	10,28%

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

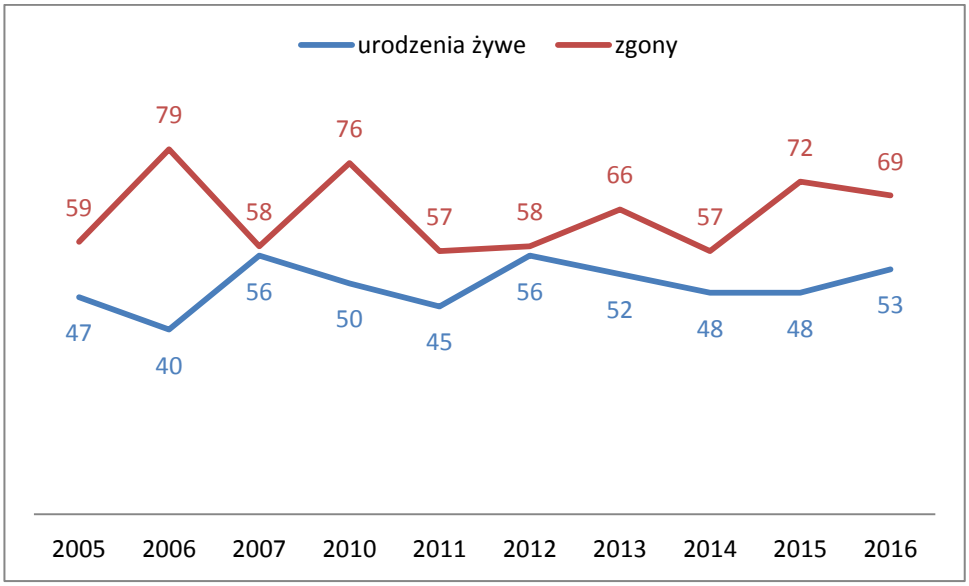
Rysunek 2 Gmina Kamienica Polska
(źródło: https://polska.e-mapa.net/, opracowanie własne

2.2 DEMOGRAFIA

Według danych z Banku Danych Lokalnych począwszy od 2013 roku zaobserwować można spadek ogólnej liczby ludności. Jest to tendencja zgodna z charakterystyką dla całego kraju.

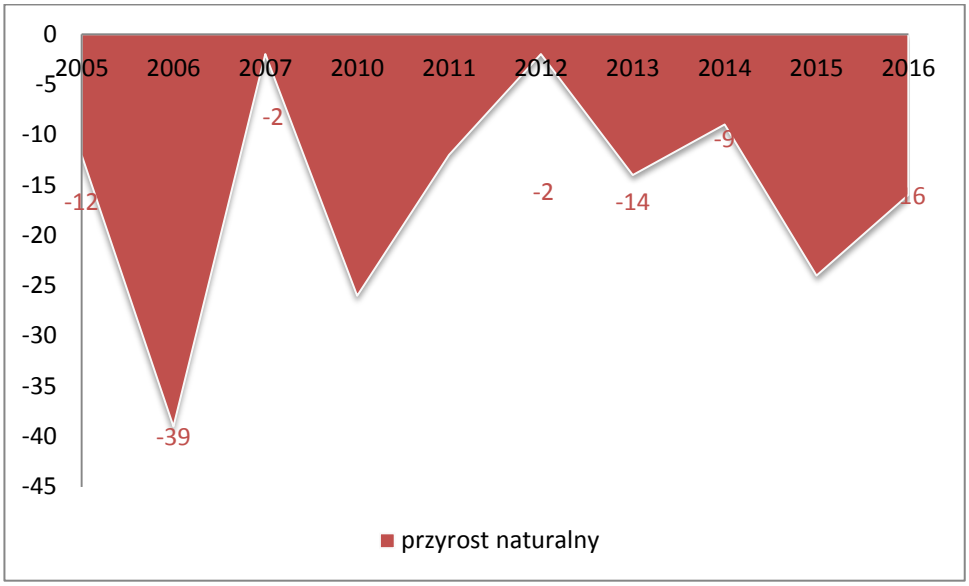
Analizując lata 2013-2016 w przypadku Polski spadek ten wyniósł 0,16%, natomiast w Gminie Kamienica Polska 2016 wyniósł on 0,44%. Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 121 os./km^2.

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niże i wyże demograficzne. W ostatnich latach można zauważyć, że liczba zgonów i urodzeń utrzymuje się na podobnym poziomie (z niewielkim wahaniami). Odnotowana liczba urodzeń żywych na terenie Gminy w roku 2016 to 53, natomiast zgonów zanotowano 69.

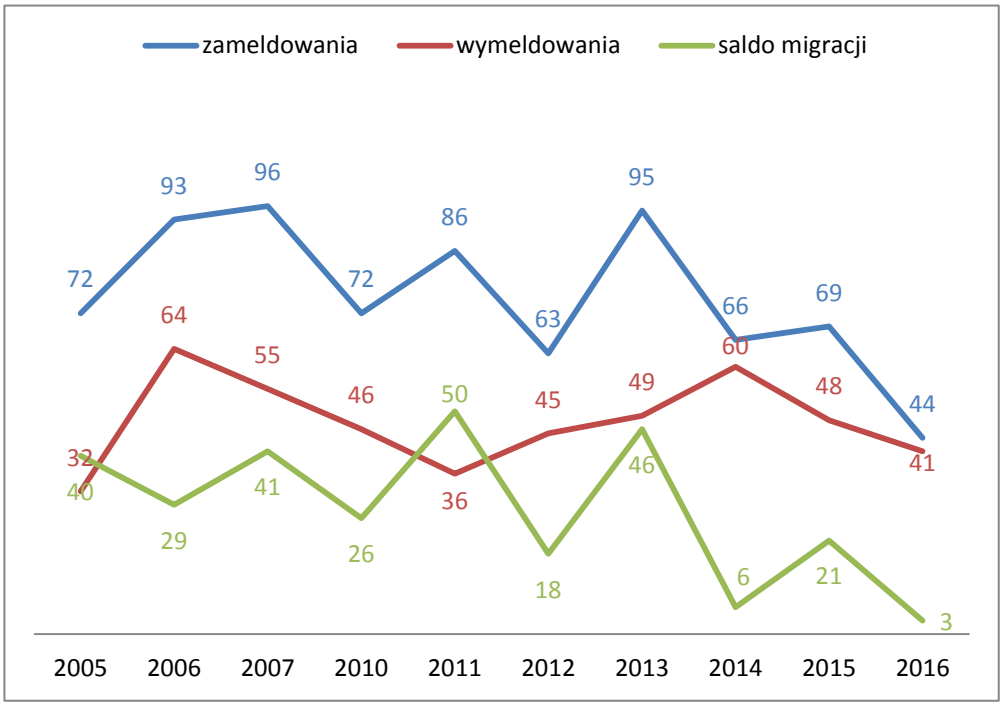
Wykres 1 Urodzenia i zgony na terenie Gminy Kamienica Polska w latach 2010-2016
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

Zmniejszanie się liczby mieszkańców może być również spowodowane ujemnym przyrostem naturalnym. W 2016 roku wynosił -16. Niestety, ujemny przyrost naturalny występuje w całym województwie śląskim (-6.216) i powiatu częstochowskiego (-449).

Wykres 2 Przyrost naturalny w gminie Kamienica Polska
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

Na wykresie 3 doskonale widać, że w ostatnich latach w Gminie, utrzymuje się nadwyżka zameldowań w stosunku do liczby wymeldowań. W 2016 roku saldo migracji wynosiło +3.

Wykres 3 Migracje mieszkańców gminy Kamienica Polska
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które zgłosiły się do urzędu i dopełniły formalności związanych z procedurą meldunkową. Stąd to zjawisko jest trudne do oszacowania.

Według Banku Danych Lokalnych w 2016 roku 22 osoby wymeldowały się z Gminy Kamienica Polska do miast. Bliskość wielu ośrodków miejskich i dobre skomunikowanie ułatwia takie

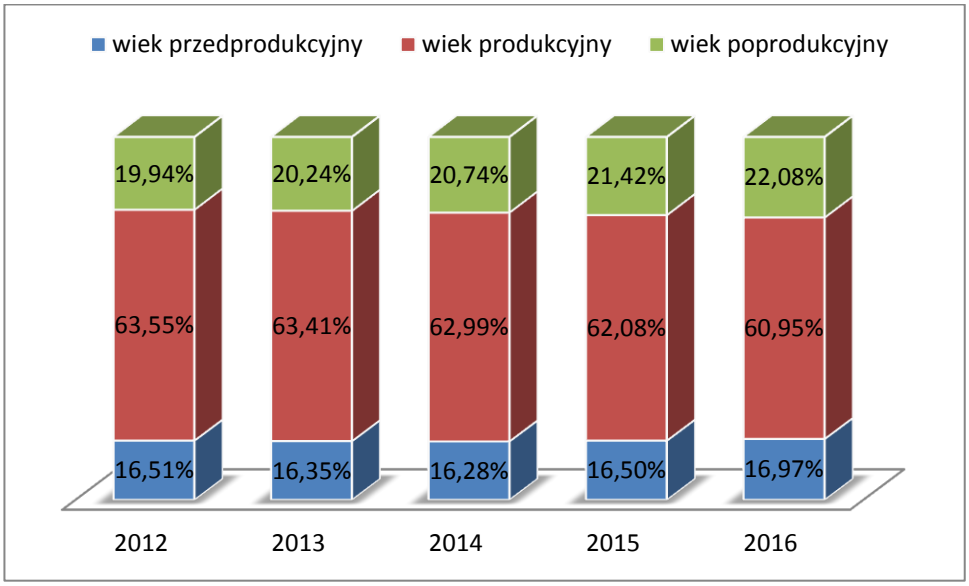
decyzje. Podobny co do liczebności odpływ nastąpił do innych miejscowości wiejskich (19 osób).

W ostatnich latach w Gminie Kamienica Polska charakterystyczna jest regresywna struktura wieku ludności tego obszaru, cechująca się dużym udziałem osób starszych i małym udziałem dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym utrzymaniu się udziału ludności w wieku produkcyjnym na podobnym poziomie.

Niż demograficzny związany jest z podwyższeniem średniego wieku kobiet rodzących pierwsze dziecko. Obserwowane zmiany są często efektem wyboru, jakiego dokonują ludzie młodzi decydując się najpierw na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, w drugiej zaś kolejności (około 30 roku życia) na założenie rodziny oraz jej powiększanie.

Udział procentowy oraz tendencje dla poszczególnych ekonomicznych grup wieku są odzwierciedleniem sytuacji, jaka zachodzi na terenie całego województwa i kraju. Wydłużające się przeciętne trwanie życia oraz spadek liczby narodzin wpływa na funkcjonalne i trwałe zmiany struktury społecznej. Zjawisko to jest potencjalnym zagrożeniem, gdyż w dłużej perspektywie doprowadzi ono do postępującego i pogłębiającego się starzenia społeczeństwa.

Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze prorodzinnym oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

Wykres 4 Ludność gminy Kamienica Polska wg ekonomicznych grup wieku w latach 2012-2016 (brak wcześniejszych danych)
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

Odnosząc się do ukazanych tutaj tendencji demograficznych, należy założyć, iż będą one wymagały dostosowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i w znacznie większym niż dotąd stopniu, seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

2.3 BEZROBOCIE

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na koniec listopada 2017 roku w Gminie Kamienica Polska pozostawało zarejestrowanych 123 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych niewielką większość stanowiły kobiety (64). Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

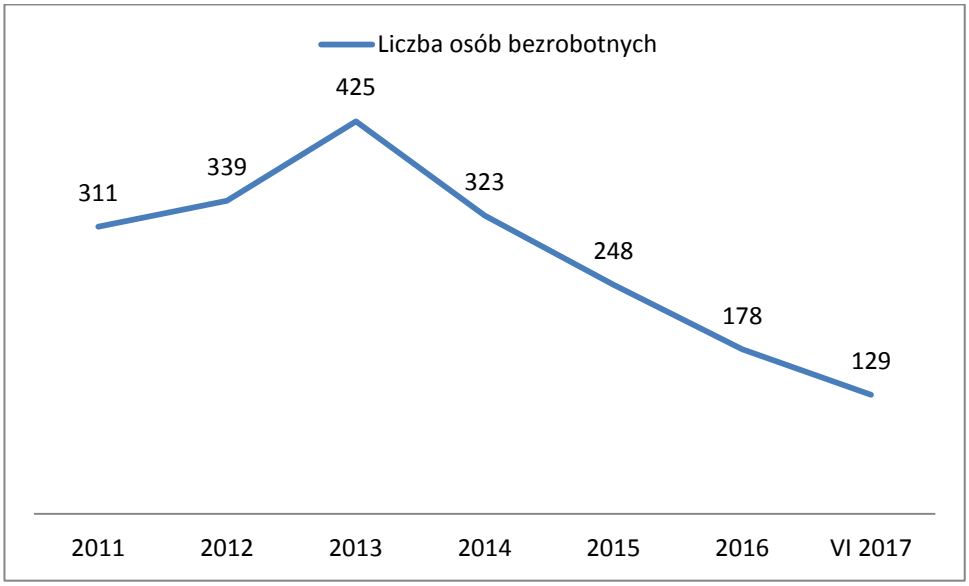
Tabela 2 Struktura i bilans bezrobotnych w gminie Kamienica Polska

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W GMINIE	LICZBA OSÓB			
	31.12.2014 r.	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.	30.11.2017
LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH	323	248	178	123
W TYM KOBIETY	Brak danych	127	92	64
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	Brak danych	69	48	24

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie

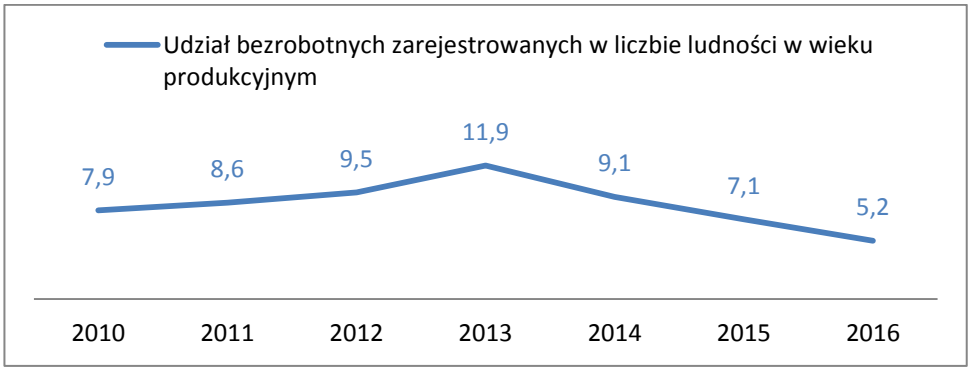
Zaprezentowane w tabeli dane pokazują stopniową poprawę sytuacji związanej z zatrudnieniem. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się w roku 2013. Natomiast w czterech ostatnich latach widoczny jest wyraźny trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (XII 2013) do 6,6% (X 2017), w województwie śląskim z 11,3% (XII 2013) do 5,2% (X 2017), a w powiecie częstochowskim z 21,3% (XII 2013) do 8,5% (X 2017). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią – pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia były również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Znalazło to odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 25 roku życia. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie Gminy największy odsetek osób bezrobotnych na koniec 2016 roku stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

Wykres 5 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie maleje.

Wykres 5 Bezrobotni w gminie Kamienica Polska w latach 2011-2017
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

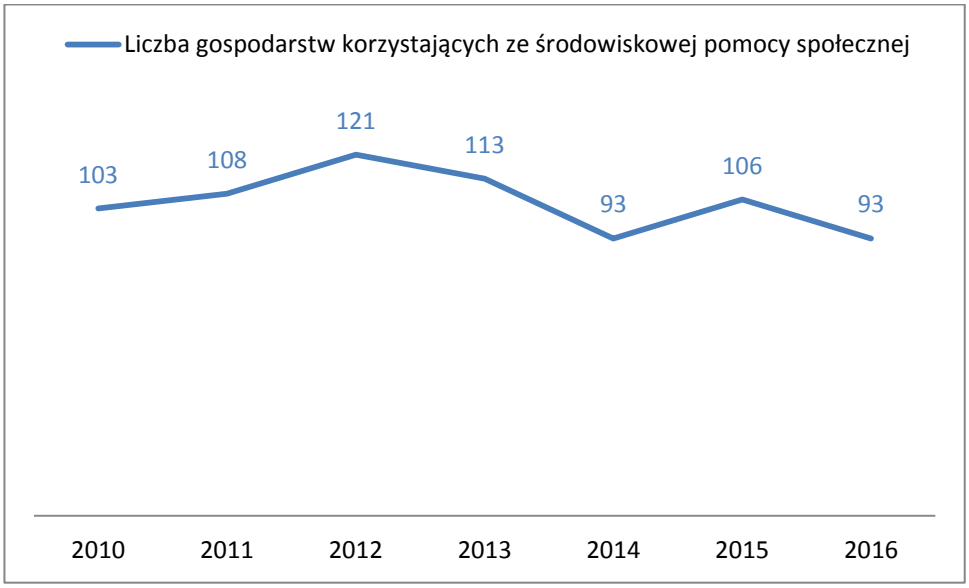
Stan ten potwierdza również analiza udziału osób bezrobotnych, względem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, która dla gminy Kamienica Polska w 2016 wyniosła 5,2%, wobec rekordowego roku 2013, gdy była ponad dwukrotnie wyższa i wynosiła 11,9%.

Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

2.4 POMOC SPOŁECZNA

W ostatnich latach w Gminie Kamienica Polska można zaobserwować powolny spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Pomimo tego liczba korzystających z pomocy społecznej jest wysoka. Najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej w 2012 r.

Wykres 7 Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

Zadania z zakresu pomocy społecznej polegające na udzielaniu świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej, pomocy usługowej, pracy socjalnej i wsparcia środowiskowego realizuje - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Kamienica Polska, który jest jednostką organizacyjną Gminy. W 2016 roku z pomocy GOPS-u skorzystało 197 osób. Spośród rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Kamienica Polska najwięcej było tych, u których występowało:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- alkoholizm.

2.5 BEZPIECZEŃSTWO

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Na terenie gminy Kamienica Polska działają następujące jednostki:

- OSP Kamienica Polska – jednostka typu S-3 w KSRG,
- OSP Wanaty – jednostka typu S-3 w KSRG,
- OSP Osiny – jednostka typu S-2 w KSRG,
- OSP Rudnik Wielki – jednostka typu S-2 poza KSRG,
- OSP Zawada – jednostka typu S-2 poza KSRG,
- OSP Zawisna – jednostka typu S-2 poza KSRG.

Analizując stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Kamienica Polska należy stwierdzić, iż należy on do grupy stosunkowo bezpiecznych. Gmina jest obsługiwana przez Komisariat Policji w Poczesnej, mający pod swoją opieką oprócz gminy Kamienica Polska gminy Olsztyn, Poczesna i Starcza. Według danych z Komendy Powiatowej Policji w Częstochowie na terenie gminy w 2016 r. stwierdzono w sumie 43 przestępstwa (głównie kradzieże) i 128 interwencji policji. Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych przez Policję ogółem dla powiatu częstochowskiego w 2016 r. wynosił 79,5%.[12]

Jedną z form przestępczości jest przemoc w rodzinie. GOPS Kamienica Polska w roku 2016 wydał 12 Niebieskich Kart, wobec 17 w 2015 roku. Są to procedury wszczynane w sytuacji, gdy zachodzi prawdopodobieństwo stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

2.6 EDUKACJA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Gmina Kamienica Polska dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół i przedszkoli zapewnia właściwe warunki do realizacji zadań oświatowych w Gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy

[12] Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd czerwiec 2017 r.

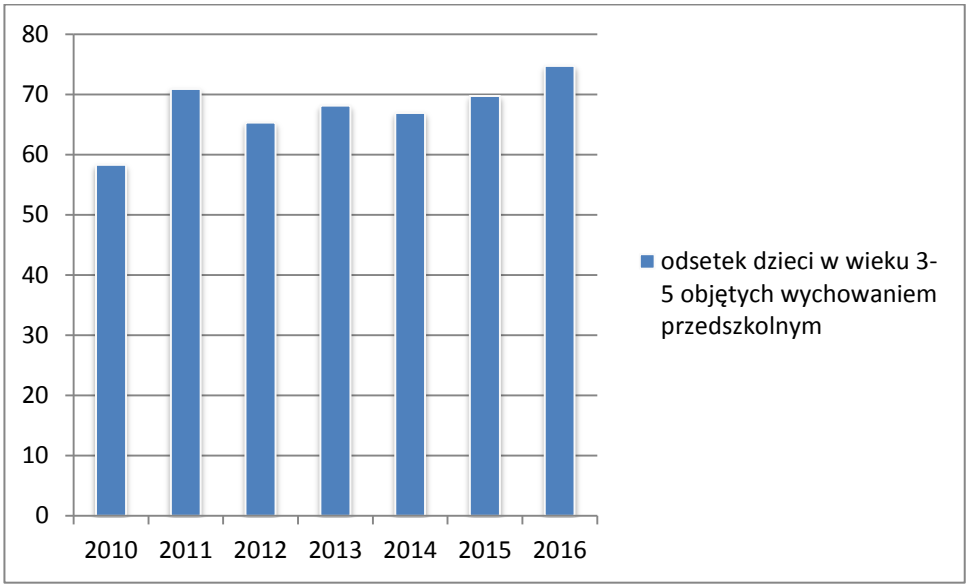
władz Gminy. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy:

- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Kamienicy Polskiej;
- Gimnazjum im. Agnieszki Osieckiej (stanowi Zespół Szkół wraz ze Szkołą Podstawową, w trakcie wygaszania);
- Przedszkole w Kamienicy Polskiej z oddziałami zamiejscowymi:
    - Osiny;
    - Rudnik Wielki;
    - Zawisna.

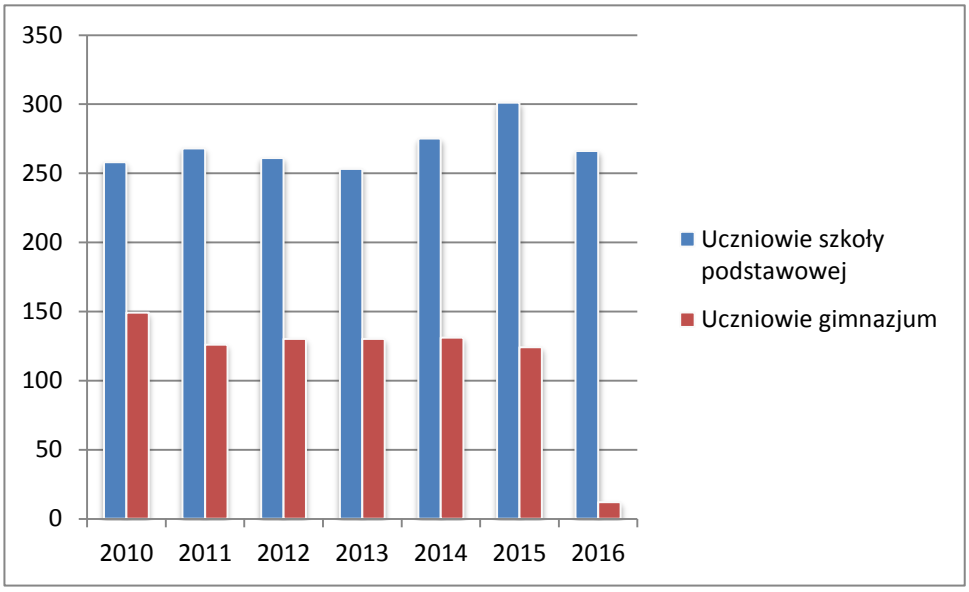
Zgodnie z ustawą z 14 grudnia 2016 roku przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe z dniem 1 września 2017 roku, każda sześcioletnia szkoła podstawowa działająca na podstawie ustawy o systemie oświaty, z mocy oświaty przekształca się w 8-letnią szkołę podstawową, a gimnazja ulegają likwidacji z mocy ustawy poprzez wygaszanie.

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł w 2016 roku 74,7%. Dynamika zmian w gminie wykazuje pozytywny, rosnący trend. Jest to jednak gorszy wynik niż dla powiatu częstochowskiego dla którego odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat wyniósł 82,1%.

Wykres 8 Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

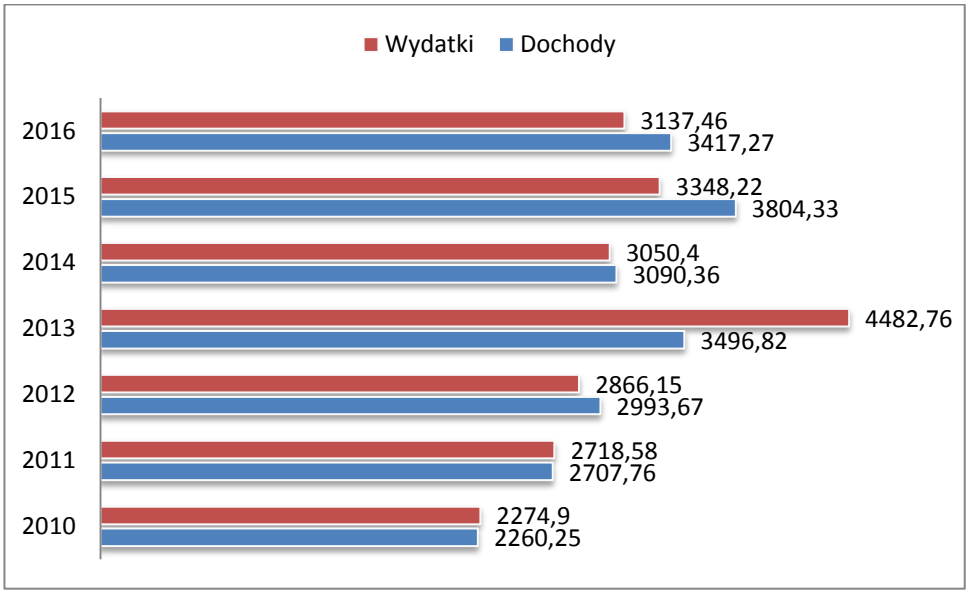
Liczba uczniów szkół (podstawowej i gimnazjum) w gminie Kamienica Polska ulega niewielkim wahaniom. Sytuacja ta jest związana z trendami demograficznymi oraz bliskością innych ośrodków szkolnych. Niemniej należy pamiętać, że dzisiejsi uczniowie za kilkanaście lat stanowić będą o obliczu i możliwościach rozwojowych Gminy.

Wykres 9 Liczba uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum w Kamienicy Polskiej w latach 2010-2016
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

2.7 FINANSE I GOSPODARKA

Dochody gminy Kamienica Polska w przeliczeniu na 1 mieszkańca średnio w latach 2010-2016 wyniosły 3.110 zł. Analizując dochody i wydatki na 1 mieszkańca zauważamy niewielką tendencję wzrostową.

Wykres 10 Dochody i wydatki gminy Kamienica Polska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010-2016
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd grudzień 2017 r.)

Aby poprawnie ocenić aktualny stan gospodarki danego obszaru kluczowa jest analiza poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy najczęściej od kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, ale także od warunków danego regionu oraz od wsparcia władz gminy w sferze rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym rolnictwa.

Użytki rolne są zaliczane do kompleksów o niskiej i średniej przydatności dla produkcji rolnej. Rolnictwo w Gminie ma znaczenie drugorzędne. Charakterystyczne jest odejście od rolnictwa szczególnie na obszarach o gorszych warunkach naturalnych (słaba bonitacja gleb, trudne warunki uprawy). Istotnymi problemami na terenie Gminy jest występowanie bardzo dużych powierzchni gruntów odłogowanych i porzuconych – w tym na terenach zmeliorowanych oraz gruntów zdegradowanych, związanych poprzednio z eksploatacją rud żelaza. Obszarami szczególnie niekorzystnymi dla prowadzenia produkcji rolniczej są grunty wsi Osiny; najkorzystniejsze tereny dla kontynuowania produkcji rolnej to: rejon wsi Zawada 2 i Kolonii Klepaczki i część gruntów wsi Kamienica Polska oraz niektóre tereny w Rudniku Wielkim, Zawisnej, Wanatach. Istotną cechą rolnictwa na terenie Gminy jest problem z wyborem specjalizacji. Np. gospodarstwo specjalizujące się kiedyś w owczarstwie obecnie posiada krowy mamki.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na obszarze Gminy znajduje się 927 gospodarstw rolnych, z czego tylko 127 prowadziło działalność rolniczą. Średnia powierzchnia

gospodarstwa rolnego wynosi 0,5 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią ponad 99% ogólnej ilości gospodarstw. Świadczy to o dużym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych.

Obecnie do podstawowych, pozarolniczych dziedzin gospodarki Gminy należy zaliczyć:

- bazę transportową (centrum logistyczne) w m. Kolonia Klepaczka,
- hurtownie, składy (głównie wzdłuż DK-1, w tym tereny firmy Wkrętmet, a także mniejsze hurtownie i składy zlokalizowane w innych miejscowościach),
- punkty obsługi podróżnych – stacje benzynowe, gastronomia (wzdłuż DK-1),
- małe zakłady związane z produkcją, przetwórstwem, tartaki, zakłady rzemieślnicze – skupione głównie w Kamienicy Polskiej, w Wanatach oraz w miejscowościach: Osiny i Zawada,
- kopalnię piasków formierskich w Zawisnej.

W gminie Kamienica Polska liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, na przestrzeni ostatnich lat, systematycznie wzrasta i w 2016 roku wynosiła 530 (w tym 15 w sektorze publicznym) wobec 511 (14) w roku poprzednim. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (159), przetwórstwo przemysłowe (88), budownictwo (77) oraz transport i gospodarka magazynowa (56).

Tabela 3 Podmioty gospodarcze w gminie Kamienica Polska w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) wpisane do rejestru REGON w 2015 i 2016 roku

	2015		2016	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	0	20	0	17
Górnictwo i wydobywanie(B)	1	0	1	0
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	85	0	88
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	0	0	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	1	4	1	5
Budownictwo (F)	0	81	0	77
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	149	0	159
Transport i gospodarka magazynowa (H)	0	56	0	56
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	0	8	0	9
Informacja i komunikacja (J)	0	8	0	10
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	9	0	9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	0	2	0	5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	1	16	1	22

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	7	0	7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	3	6	3	6
Edukacja (P)	5	2	5	2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	1	13	2	14
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	2	4	2	4
Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (S,T)	0	27	0	25

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd grudzień 2017 r.)

W gminie Kamienica Polska wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru w roku 2016 wyniósł 95 podmiotów/1.000 ludności i wzrósł o 11% względem roku 2010. Wskaźnik przedsiębiorczości jest wyższy od wartości dla powiatu częstochowskiego (80 podmiotów wpisane do rejestru na 1.000 ludności), natomiast niższy niż dla województwa śląskiego, który wynosi 102 podmioty wpisanych do rejestru na 1.000 ludności.

2.8 TRANSPORT

Gmina posiada stosunkowo korzystne powiązania komunikacyjne z otoczeniem. Układ dróg jest dobrze związany z istniejącym układem osadniczym. System powiązań zewnętrznych oparty jest o drogę krajową DK1 relacji Katowice-Warszawa. Przez gminę przebiega także droga wojewódzka 791 (przez miejscowość Osiny). Drogi powiatowe przechodzące przez gminę to:

- Droga nr 1023S – ul. Słoneczna, Rudnik Wielki,
- Droga nr 1023S – ul. Konopnickiej, Kamienica Polska.

Pod zarządem Gminy znajduje się ponad 30 dróg gminnych.

Przez gminę przebiega linia kolejowa o znaczeniu państwowym (linia AGC i AGT) Warszawa/Częstochowa – Zawiercie/Katowice.
Głównym środkiem komunikacji zbiorowej są autobusy PKS.

2.9 OPIEKA ZDROWOTNA

Na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Ośrodków Zdrowia „KAMPOLMED” Sp. z o.o. Mieszkańcy mogą skorzystać z:

- Poradni ogólnej poz.,

- Poradni dla dzieci poz.,
- Punktu szczepień,
- Punktu pobrań materiałów do badań,
- Gabinetu zabiegowego,
- Gabinetu pielęgniarskiej opieki długoterminowej,
- Gabinetu pielęgniarki środowiskowej POZ,
- Gabinetu położnej środowiskowej POZ,

W Gminie funkcjonują także dwie apteki, a dostęp do lekarzy specjalistów i szpitali zapewnia pobliska Częstochowa.

Tabela 4 Porady lekarskie na terenie gminy Kamienica Polska w latach 2010-2016

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba porad lekarskich ogółem [szt.]	34 636	40 540	43 111	41 774	43 352

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd grudzień 2017 r.)

2.10 KULTURA, SPORT I TRADYCJE

Na terenie Gminy swoją działalność prowadzi Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Działa on zgodnie ze Statutem, stara się zaspokoić potrzeby i aspiracje kulturalne społeczeństwa poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej, a także poprzez edukację artystyczną. Działalność GOKSiR-u nie ogranicza się wyłącznie do terenu miejscowości , ale skierowana jest również do mieszkańców całej Gminy, czy powiatu, którzy chętnie korzystają z oferty Ośrodka. Co roku Ośrodek organizuje wiele imprez kulturalnych i sportowych. GOKSiR aranżuje różnego rodzaju zajęcia i warsztaty, w których udział może wziąć każdy mieszkaniec Gminy. Ośrodek prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży (podstawy rytmiki i tańców regionalnych, tańce towarzyskie) oraz osób dorosłych (aerobik, nauka języka angielskiego). W soboty i wtorki spotykają się miłośnicy brydża sportowego. W GOKSiR można grać w bilarda, piłkarzyki i tenisa stołowego. W 2002 roku zakończono budowę basenu kąpielowego przy Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Kamienicy Polskiej. Od sierpnia tego roku obiekt, na który składają się dwa baseny kąpielowe, udostępniono mieszkańcom i gościom. Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji współpracuje z samorządem lokalnym, szkołami, przedszkolem, OSP w Kamienicy Polskiej i Kołem Wędkarskim. Jest organizatorem imprez sportowych, okolicznościowych, kulturalnych i rekreacyjno-rozrywkowych. Od 1998 roku jest współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu "Z Daleka i Bliska". Budynek Ośrodka położony jest w bardzo

malowniczym miejscu nad rzeką Kamieniczką oddalony o ok. 50 m od drogi głównej. W sali z kominkiem odbywają się próby zespołu "Kamienica", prowadzone są lekcje języka angielskiego, próby kapeli ludowej "Z Przytupem", tu spotykają się brydżyści i członkowie koła wędkarskiego. Dwie sale przeznaczone są na działalność Gminnego Centrum Informacji. Poddasze budynku zaadoptowano na garderobę zespołu "Kamienica". W sezonie letnim GOKSiR zaprasza na basen kąpielowy, odwiedzany nie tylko przez mieszkańców naszej Gminy. Obiekt składa się z dwóch basenów: dużego o wymiarach 15x25 m (1,45-1,80 m głębokości), posiadającego wyznaczone miejsca do skoków oraz małego basenu o wymiarach 8x15 m (0,20-0,85 m głębokości) dla dzieci ze zjeżdżalnią. Basen spełnia wszelkie wymagania dotyczące higieny i bezpieczeństwa, posiada własną stację uzdatniania wody. Obiekt wyposażony jest w zaplecze sanitarne (przebieralnie, WC). Dopełnieniem przebudowy obiektu stała się budowa sceny, tarasu i szatni.

Aktywność mieszkańców Gminy przejawia się również poprzez korzystanie z materiałów Gminnej Biblioteki Publicznej w Kamienicy Polskiej.

Tabela 5 Placówki kulturalne w gminie

ROK	BIBLIOTEKI I FILIE	PRACOWNICY	KSIĘGOZBIÓR	CZYTELNICY W CIĄGU ROKU	WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU NA ZEWNĄTRZ
2016	1	4	19.936	745	11.748
2015	1	4	19.918	780	12.103
2014	1	4	19.983	774	13.325
2013	1	4	20.409	777	13.743
2012	1	3	21.281	756	13.510

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd grudzień 2017 r.)

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne.

Na terenie Gminy działa Ludowy Klub Sportowy Kamienica Polska. Jest to klub piłki nożnej. Aktualnie w Klubie istnieje pięć drużyn piłkarskich:

- Seniorzy,
- Trampkarze,
- Orliki,
- Żaki,
- Kobieca drużyna.

Innym klubem sportowym, który siedzibę ma w Kamienicy Polskiej jest klub piłki siatkowej Lismar Kamienica Polska. Zespół występuje w I Lidze Amatorskiej Ligi Siatkówki w Częstochowie.

W 2014 roku odbyło się uroczyste otwarcie Gminnej Hali Sportowej w Kamienicy Polskiej.

Rysunek 3 Gminna Hala Sportowa w Kamienicy Polskiej
(źródło: http://kamienicapolska.pl)

W Kamienicy Polskiej znajduje się **Muzeum Regionalne**. ma ono na celu zachować historię Kamienicy Polskiej, chociaż w niewielkim stopniu ukazać początki osadnictwa i sposób życia ludzi – ich tradycje, kulturę, charakterystyczne obyczaje. Istotnym elementem jest tematyka związana z tkactwem i kopalniami rud żelaza. Muzeum Regionalne w Kamienicy Polskiej to około 300 m^2 powierzchni . Zbiory muzeum obejmują ponad 150 eksponatów i około 100 wyjątkowych zdjęć. Obiekt posiada bogatą kolekcję maszyn oraz akcesoriów włókienniczych pochodzących z połowy XIX wieku a także zbiór tkanin z dawnych zakładów włókienniczych. Wartościowymi eksponatami są galowe mundury górnicze, hełmy oraz liczne narzędzia wykorzystywane w górnictwie. Muzeum zgromadziło pamiątki z czasów I i II Wojny Światowej udostępnione dzięki uprzejmości członków Związku Kombatantów Rzeczpospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych. Na szczególna uwagę zasługuje tablica z 1930 roku, ufundowana przez Ludność Kamienicy Polskiej w 10-tą rocznice „odparcia nawały moskiewskiej" ku czci poległych mieszkańców w 1920 roku. Została ona odnaleziona podczas

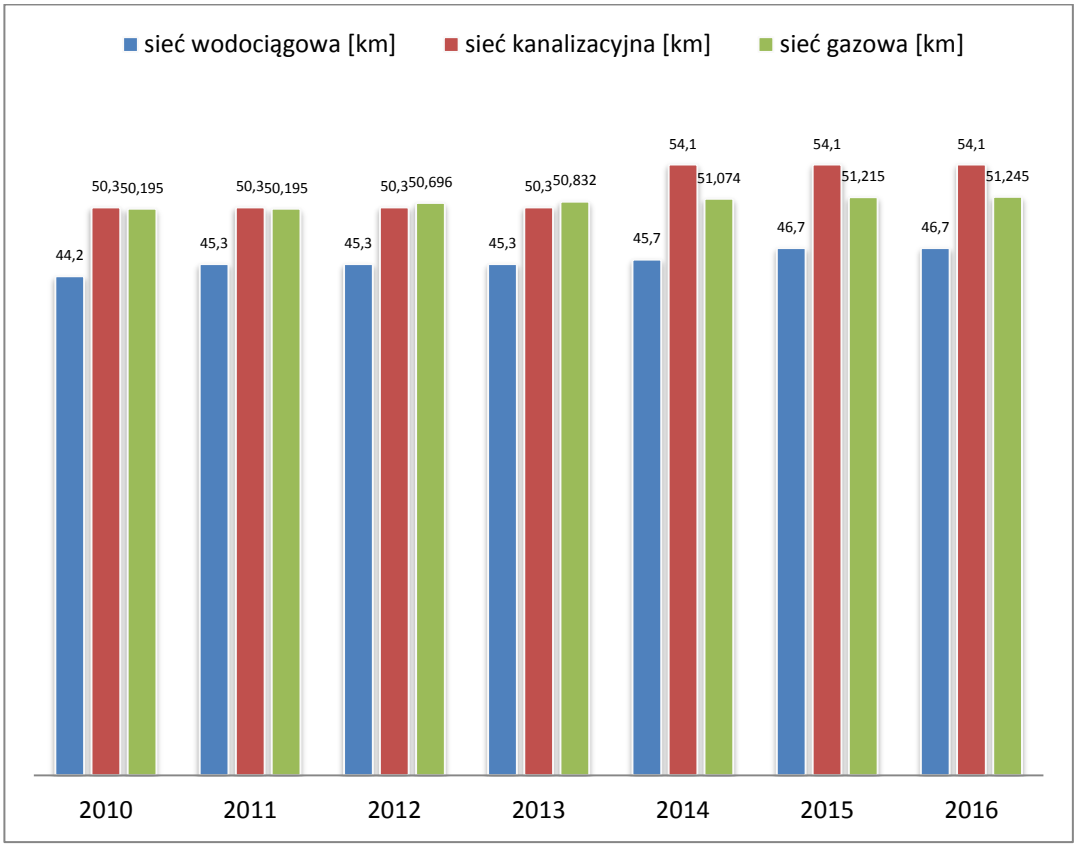
modernizacji zabytkowego budynku, w którym dziś znajduje się muzeum. Całość dopełnia bogata kolekcja zdjęć obrazujących widok Kamienicy Polskiej z przeszłości.

Rysunek 4 Muzeum Regionalne w Kamienicy Polskiej
(źródło: http://kamienicapolska.pl)

2.11 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Analizując stan infrastruktury technicznej Gminy Kamienica Polska należy stwierdzić, że na przestrzeni ostatnich lat uległa ona systematycznej poprawie. Wskaźniki zwodociągowania i skanalizowania gminy stale wzrastają. Łączna długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 46,7 km, a sieci kanalizacyjnej 54,1 km a gazowej 51,245 km.

Wykres 11 Długość czynnej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd styczeń 2018 r.)

Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Charakterystyka sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminie Kamienica Polska

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Długość czynnej wodociągowej [km]	44,2	45,3	45,3	45,3	45,7	46,7	46,7
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	4 520	4 556	4 564	4 607	4 890	4 882	4 879
Zużycie wody na 1 mieszkańca [dam^3]	26,4	27,8	28	27,8	28,3	29,7	30,1
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	50,3	50,3	50,3	50,3	54,1	54,1	54,1
Ścieki odprowadzone [dam^3]	85	89	90	90	93	95	114
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	4 520	4 556	4 564	4 607	4 890	4 882	4 879
Długość czynnej sieci gazowej [km]	50,195	50,195	50,696	50,832	51,074	51,215	51,245
Odbiorcy gazu [gosp.]	781	801	814	829	840	929	947
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m^3]	503,1	416,1	476,3	461,5	442	554	619,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd styczeń 2018 r.)

Praktycznie cała Gmina jest zwodociągowana. Prawie 90% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej. Wodociągi są zasilane z ujęć lokalnych:

- w Rudniku Wielkim; studnia głębinowa o głębokości 313,0m,
- w Zawadzie; studnia głębinowa o głębokości czynnej 363m.

Dla ujęć wód nie ustanowiono stref ochrony pośredniej.

Ścieki sanitarne w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba) a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2014 roku na terenie Gminy znajdowało się ich 699, 14 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1 stacja zlewna.

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 633 m^3/dobę.

Na terenie Gminy, w 2016 roku, znajdowały się 2.144 mieszkania, składające się na 1.903 budynki mieszkalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2016 roku wynosiła 91,9 m^2.

Tabela 7 Struktura mieszkań w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba budynków mieszkalnych	1.816	1.874	1.874	1.881	1.888	1.900	1.903
Liczba mieszkań	2.079	2.088	2.092	2.107	2.121	2.137	2.144
Liczba izb	8.710	8.755	8.785	8.866	8.949	9.035	9.070
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m^2]	187.743	188.965	189.966	191.893	193.858	196.174	197.053
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m^2]	90,3	90,5	90,8	91,1	91,4	91,8	91,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m^2]	33,7	33,7	33,9	34,0	34,3	34,8	35,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd czerwiec 2017 r.)

Pozytywnym trendem jest wzrost wskaźnika liczby mieszkań na 1.000 mieszkańców, który w 2016 r. wynosił 272 mieszkania/1.000 mieszkańców (2010 r. 262 mieszkania/1.000 mieszkańców).

2.12 PODSUMOWANIE

W Gminie Kamienica Polska liczba mieszkańców w ostatnich latach maleje. Od 2010 roku spadła o 0,44%. Nie jest to wiele, jednak problemem jest z pewnością ujemny przyrost naturalny. Za pozytyw można odnotować fakt, że w gminie występuje dodatnie saldo migracji. Zgodnie z krajowymi tendencjami, w gminie, wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnymi. Co bardzo korzystne wzrasta liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Z pewnością gmina powinna przygotować działania integrujące seniorów,

pozwalające im na włączenie społeczne, ale także zadbać o młodzież, aby pozostała na jej terenie. Bezrobocie w gminie w ostatnim czasie maleje (podobnie jak w Polsce). Około 64% osób bezrobotnych to kobiety. Problemem z pewnością jest brak miejsc pracy dla osób starszych a co za tym idzie wykluczenie społeczne tych osób. Z pewnością potrzebne są programy integrujące i doszkalające przeznaczone między innymi dla osób w tej grupie wiekowej. Ze względu na lokalizację Gminy wielu mieszkańców pracuje poza jej terenem. W ostatnich latach zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Najwięcej mieszkańców korzysta z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności i długotrwałej i ciężkiej choroby. Wśród innych zagrożeń wymienia się także niskie zaangażowanie społeczne mieszkańców.

Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie jest na poziomie wyższym niż dla powiatu, lecz niższym niż dla województwa. Niemniej warto zwiększyć liczbę zajęć doszkalających w kierunkach, na które jest obecnie najwyższe zapotrzebowanie i zachęcających mieszkańców w kierunku otwierania własnej działalności. Zauważalne są braki w zakresie integracji społecznej. Wprowadzenie odpowiednich rozwiązań może przyczynić się do jej poprawy wśród mieszkańców. Gmina jest w pełni zwodociągowana i prawie cała jest skanalizowana. Niemniej warto zadbać o rozwój infrastruktury sportowej, w tym zwłaszcza zbliżenie jej do mieszkańców oraz dostosowanie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych oraz dzieci.

3 DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH

3.1 METODYKA

3.1.1 CEL DIAGNOZY

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020[13] (zwanych dalej Wytycznymi) diagnoza rozpoczyna proces przygotowania i uchwalenia Programu Rewitalizacji Gminy Kamienica Polska. Etapy, które się na niego składają to:

- Etap I – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:
    - Diagnoza przestrzennego rozkładu negatywnych zjawisk społecznych obejmująca teren całej gminy,
    - Diagnoza przestrzennego rozkładu negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, funkcjonalno-przestrzennych i technicznych obejmująca tereny wskazane jako obszary kryzysowe,
    - Wyznaczenie, na podstawie diagnozy, obszaru zdegradowanego, a następnie na jego części lub całości obszaru rewitalizacji (obszaru szczególnego natężenia kryzysu – o kluczowym znaczeniu dla przezwyciężenia kryzysu).
- Etap II – sporządzenie Programu Rewitalizacji Gminy Kamienica Polska dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji.
- Etap III – ewentualne przyjęcie uchwał będących aktami prawa miejscowego, które są następstwem przyjęcia programu rewitalizacji.

Celem diagnozy jest zatem przeanalizowanie występujących negatywnych zjawisk wskazanych na terenie Gminy Kamienica Polska oraz określenie ich rozkładu przestrzennego. Dzięki tym informacjom będzie można zidentyfikować obszar zdegradowany, a w jego ramach wyznaczyć obszar rewitalizacji.

3.1.2 PRZYJĘTA METODYKA DIAGNOZY

Diagnoza zjawisk kryzysowych ma na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Metodyka została opracowana zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) oraz zasadami weryfikacji programów rewitalizacji i prowadzenia wykazu programów rewitalizacji gmin województwa śląskiego, który określa między innymi warunki wpisu do Wykazu programów rewitalizacji.

[13] Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MIiR/H 2014-2020/20(2)/08/2016)

Wytyczne nie wskazują konkretnej metody diagnostycznej, wobec tego metody takie należało przyjąć na podstawie przesłanek ogólnych, kierując się kryterium zobiektywizowania wyników. W szczególności należało rozstrzygnąć kwestię delimitacji obszaru (wyznaczenie granic obszarów na mapie) do analizy oraz warunków granicznych dla wytyczenia obszaru.

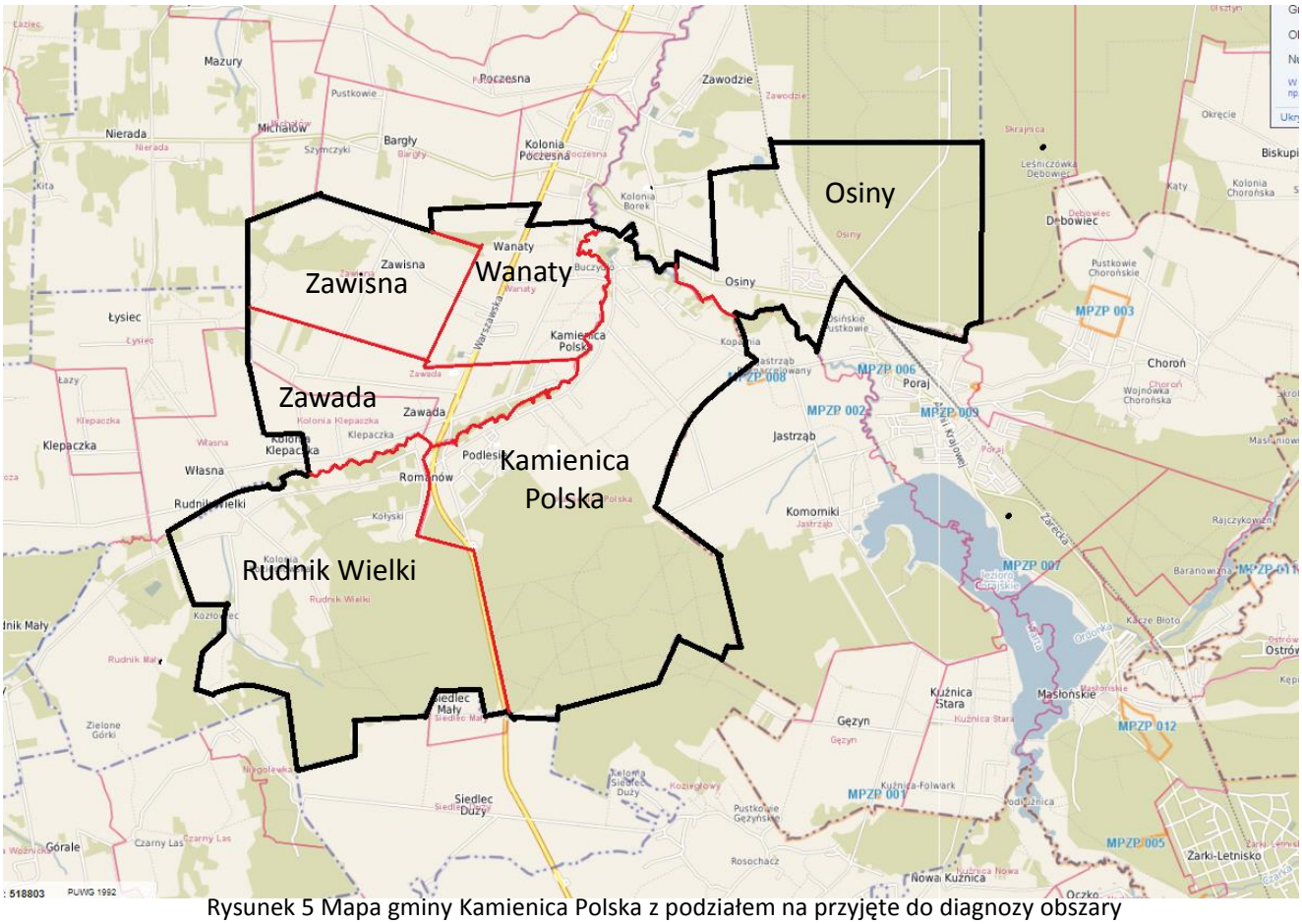
Kluczowym elementem diagnozy było wyodrębnienie jednostek pomocniczych, do analizowania problemów w obrębie Gminy Kamienica Polska. Obszar Gminy podzielono na 6 obszarów pomocniczych, dla których wykonano analizy. Ustalono, że każde sołectwo jest jednym obszarem. Na wstępnym etapie prac rozważano podział największego sołectwa, Kamienica Polska, na mniejsze jednostki diagnostyczne. Jednak po rozmowach z pracownikami Urzędu Gminy stwierdzono, że taki podział byłby bezcelowy. Kamienica Polska nie ma naturalnego podziału na dzielnice, a podział wzdłuż ulic byłby sztuczny. Rozmowy z interesariuszami potwierdziły, że jakikolwiek podział będzie sprzeczny z utwierdzonym, naturalnym poczuciem mieszkańców, którzy traktują Kamienicę Polską jako jednorodną, zwartą całość. W podziale obszaru gminy wzorowano się na podziale administracyjnym, który najlepiej odzwierciedla zabudowę gminy, uwarunkowania przestrzenne oraz jej podział.

Tabela 8 Podział Gminy Kamienica Polska na jednostki pomocnicze i przyjęte do Diagnozy obszary

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW	POWIERZCHNIA CAŁOŚCIOWA (ha)*
1.	Sołectwo Kamienica Polska	1.832	1469
2.	Sołectwo Osiny	795	793
3.	Sołectwo Rudnik Wielki	982	1121
4.	Sołectwo Wanaty	686	363
5.	Sołectwo Zawada	776	473
6.	Sołectwo Zawisna	581	424

*) ze względu na zaokrąglenia suma obszarów sołectw jest mniejsza, niż podana na wstępie powierzchnia całej gminy
Źródło: Urząd Gminy w Kamienicy Polskiej

Podział Gminy Kamienica Polska na obręby analityczne przedstawiono na mapie na rysunku 5.

Rysunek 5 Mapa gminy Kamienica Polska z podziałem na przyjęte do diagnozy obszary
(źródło: podkład geoportal, opracowanie własne)

Oceny stanu gminy w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej) dokonano na podstawie analizy wskaźnikowej. Dla wskaźników, dla których Gmina dysponuje danymi liczbowymi dokonano analizy ilościowej. Natomiast dla obszarów dla których Gmina nie dysponuje danymi pozwalającymi wyznaczyć wskaźniki ilościowe wyznaczono wskaźniki jakościowe, oparte o analizę ankiet, wyniki spotkań z interesariuszami oraz obowiązujące dokumenty strategiczne.

Tabela 9 Zestawienie wykorzystanych wskaźników

LP.	WSKAŹNIK	SFERA	STYMULANTA/ DESTYMULATNA
W1	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	społeczna	DESTYMULANTA
W2	Liczba osób w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	społeczna	STYMULANTA
W3	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	społeczna	STYMULANTA
W4	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	społeczna	DESTYMULANTA
W5	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	społeczna	DESTYMULANTA
W6	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	społeczna	DESTYMULANTA

W7	Liczba osób korzystających z zasiłków celowych na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	społeczna	DESTYMULANTA
W8	Liczba imprez w sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	społeczna	STYMULANTA
W9	Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	społeczna	DESTYMULANTA
W10	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	społeczna	DESTYMULANTA
W11	Średnie wyniki sprawdzianów szóstoklasisty na tle wyników w powiecie w roku szkolnym 2015/2016	społeczna	STYMULANTA
W12	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	gospodarcza	STYMULANTA
W13	Liczba wyrejestrowanych/zawieszonych podmiotów gospodarczych w wyznaczonych obszarach w latach 2013-2016	gospodarcza	DESTYMULANTA
W14	Udział mieszkań niewyposażonych w wodociąg na wyznaczonych obszarach	środowiskowa	DESTYMULANTA
W15	Udział mieszkań niewyposażonych w kanalizację na wyznaczonych obszarach	środowiskowa	DESTYMULANTA
W16	Liczba wydarzeń kulturalnych przeprowadzonych w świetlicach środowiskowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	przestrzenno-funkcjonalna	STYMULANTA
W17	Liczba przystanków komunikacji na 100 mieszkańców	przestrzenno-funkcjonalna	STYMULANTA
W18	Niewystarczające wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną lub jej zły stan	techniczna	DESTYMULANTA

Źródło: opracowanie własne

Do każdego obszaru zostały przypisane wartości poszczególnych wskaźników, które były porównywane z wartością referencyjną dla gminy, za którą uznano wartość średnią dla gminy.

W zależności od charakteru badanego zjawiska, wskaźniki mogą być stymulantami lub destymulantami stanu kryzysowego, w związku z czym inaczej należy interpretować otrzymane ich wartości. Cecha jest stymulantą jeśli stymuluje zjawisko, im wyższe wartości osiąga jednostka, tym w lepszej pozycji się znajduje. Stymulanta – wzrost jej wartości świadczy o wzroście poziomu zjawiska złożonego. Cecha jest destymulantą, jeśli jednostka o wartości wyższej jest gorsza od jednostki dla której wartość cechy jest niższa. Destymulanta – wzrost jej wartości świadczy o spadku poziomu zjawiska złożonego.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa natężenia negatywnych zjawisk przebiegała w następujących etapach:

1. Zebranie danych w odniesieniu do poszczególnych jednostek analitycznych – sołectw.
2. Obliczenie wartości wskaźników sfery społecznej dla wyznaczonych obszarów oraz średniej dla gminy.

3. W przypadku braku możliwości wyznaczenia wskaźnika – opis sytuacji na podstawie konsultacji społecznych, a także spotkań roboczych Zespołu ds. rewitalizacji, przeprowadzonych wizji lokalnych oraz dostępnych danych statystycznych.
4. Interpretacja wyników.
5. Wyznaczenie obszarów w stanie kryzysowym.
6. Określenie zasięgów przestrzennych – obliczenie wartości wskaźników dla pozostałych sfer dla wyznaczonych obszarów oraz średniej dla gminy, w przypadku braku możliwości wyznaczenia wskaźnika – opis sytuacji na podstawie konsultacji społecznych, a także spotkań roboczych Zespołu ds. rewitalizacji, przeprowadzonych wizji lokalnych oraz dostępnych danych statystycznych (wyznaczano wskaźnik jakościowy).
7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.
8. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Spośród wytypowanych obszarów zdegradowanych dokonano wyboru obszaru rewitalizacji. Proces ten został wsparty procesem partycypacji społecznej, tj. analizą wniosków interesariuszy, a także wnioskami ze spotkań z mieszkańcami i wywiadami z przedstawicielami lokalnych organizacji, a także spacerów badawczych. Celem prowadzonego badania było zgromadzenie informacji i pozyskanie opinii zainteresowanych stron odnośnie do obszarów gminy szczególnie wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych.

3.2 SFERA SPOŁECZNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

W1 – LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM W PRZELICZENIU NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Na tzw. zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa.

Wzrastająca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem liczby młodych osób na przestrzeni kilku lat ewidentnie świadczy o postępującym zjawisku starzenia się lokalnej społeczności. Jeśli taki stan będzie się utrzymywał w dłuższej perspektywie czasowej to w przyszłości doprowadzi do zbyt dużego obciążenia demograficznego i zatrzymania rozwoju gospodarczego obszaru.

W Gminie Kamienica Polska na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada średnio 17,35 osób w wieku poprodukcyjnym. Jednostką, w której opisywany wskaźnik przyjmuje najwyższą wartość jest Kamienica Polska.

Tabela 10 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.)

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM W PRZELICZENIU NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	40,63
2	Sołectwo Osiny	28,49
3	Sołectwo Rudnik Wielki	29,78
4	Sołectwo Wanaty	29,74
5	Sołectwo Zawada	27,27
6	Sołectwo Zawisna	23,18
	Średnia dla Gminy	**31,47**

Źródło: opracowanie własne

W2 – LICZBA OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Ten wskaźnik najlepiej pokazuje aktualną aktywność społeczeństwa wpływa np. na poziom zamożności społeczeństwa.

W Gminie Kamienica Polska na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada średnio 17,35 osób w wieku poprodukcyjnym. Jednostką, w której opisywany wskaźnik przyjmuje najniższe wartości są: Kamienica Polska, Osiny, Rudnik Wielki, Wanaty i Zawada.

Tabela 11 Liczba osób w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.)

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM W PRZELICZENIU NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	59,80
2	Sołectwo Osiny	64,11
3	Sołectwo Rudnik Wielki	62,01
4	Sołectwo Wanaty	63,54
5	Sołectwo Zawada	62,65
6	Sołectwo Zawisna	93,70
	Średnia dla Gminy	**65,16**

Źródło: opracowanie własne

W3 – LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W PRZELICZENIU NA 100 OSÓB WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Badania demograficzne pokazują, że największy wpływ na dynamikę i poziom starzenia się społeczeństwa ma natężenie urodzeń. Duży udział liczby urodzeń przyczynia się do wzrostu udziału dzieci w strukturze populacji, a co za tym idzie – do „odmładzania się" społeczeństwa.

Najmniejszym udziałem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym cechują się jednostki: Kamienica Polska, Osiny, Wanaty i Zawisna.

Tabela 12 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.).

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W PRZELICZENIU NA 100 OSÓB WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	15,91
2	Sołectwo Osiny	17,62
3	Sołectwo Rudnik Wielki	19,52
4	Sołectwo Wanaty	17,65
5	Sołectwo Zawada	20,26
6	Sołectwo Zawisna	16,46
	Średnia dla Gminy	**17,64**

Źródło: opracowanie własne

W4 – LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Brak zatrudnienia albo wykonywania pracy zarobkowej, zwłaszcza w perspektywie długoterminowej może być przyczyną problemów na płaszczyźnie ekonomicznej, ale także prowadzić do szeregu negatywnych zjawisk prowadzących do degradacji społecznej. Do tego rodzaju zjawisk można zaliczyć utrwalanie niekorzystnych wzorców postaw społecznych, tj. bierność, bezczynność czy bezradność i dziedziczenie ich przez kolejne pokolenia. Brak pracy może także prowadzić do wzrostu przestępczości na danym terenie, albo rodzić innego rodzaju negatywne czy patologiczne zachowania, tj. niewywiązywanie się z obowiązków rodzicielskich, zaniedbanie kwestii edukacji dzieci i młodzieży. W statystyce urzędów pracy osobą bezrobotną jest osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Najwyższe wartości wskaźnik ten przyjął w jednostkach Kamienica Polska, Osiny, Wanaty i Zawada.

Tabela 13 Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.).

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	5,68
2	Sołectwo Osiny	6,18
3	Sołectwo Rudnik Wielki	3,38
4	Sołectwo Wanaty	5,85
5	Sołectwo Zawada	5,07
6	Sołectwo Zawisna	3,36
	Średnia dla Gminy	**4,97**

Źródło: opracowanie własne

W5 – LICZBA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Bezrobocie to jeden z najpoważniejszych problemów, który dotyczy zarówno sytuacji gospodarczej, jak i społecznej i ma ogromny wpływ na codzienne życie wielu osób. Ponieważ bezrobocie jest spowodowane przez bardzo wiele czynników, bardzo trudno z nim walczyć w skuteczny sposób, który przynosi odczuwalne efekty. Szczególnie dużym problemem jest długotrwałe bezrobocie. Istnieje bardzo długa lista czynników, które wpływają na utrzymywanie się dużego poziomu bezrobocia. Należą do nich np. wysokie koszty pracy, niejasne i niekorzystne przepisy prawa pracy, stosunkowo niski stopień wykształcenia części społeczeństwa, zbyt wolne tempo wzrostu gospodarczego, słaby rozwój gospodarczy niektórych regionów, czy zmiany w stosowanej technologii. Zjawisko bezrobocia związane jest także z postawą osób poszukujących pracy, która niestety jest bardzo często bierna.

Za długotrwale bezrobotnych uznaje się osoby, które pozostają bez zatrudnienia przez ponad 12 miesięcy. Najwyższe wartości wskaźnik ten przyjął w jednostkach: Osiny, Rudnik Wielki, Wanaty i Zawada.

Tabela 14 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.).

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	0,57
2	Sołectwo Osiny	3,59
3	Sołectwo Rudnik Wielki	2,20
4	Sołectwo Wanaty	4,22
5	Sołectwo Zawada	3,38
6	Sołectwo Zawisna	1,31
	Średnia dla Gminy	**2,18**

Źródło: opracowanie własne

W6 – LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU UBÓSTWA NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Ubóstwo to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Jest zjawiskiem wielowymiarowym, a dla polityki społecznej podstawowe znaczenie mają informacje dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego. Czynnikiem istotnie decydującym o sytuacji materialnej jednostki i jej rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy. Ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych. Zasięg ubóstwa jest zróżnicowany w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej, określanej na podstawie przeważającego źródła dochodów. W najtrudniejszej sytuacji znajdowały się osoby żyjące w gospodarstwach domowych utrzymujących się z tzw. innych niezarobkowych źródeł, w tym przede wszystkim w gospodarstwach, których podstawę utrzymania stanowiły świadczenia społeczne inne niż renty i emerytury. Osoby starsze (często schorowane i niesamodzielne) są szczególnie zagrożone ubóstwem. Obniżaniu się stopy życiowej sprzyja także wykonywanie nisko płatnej pracy, a dotyczy to głównie osób o niskim poziomie wykształcenia, pracujących na stanowiskach robotniczych. Wykształcenie jest jednym z najważniejszych czynników różnicujących zagrożenie ubóstwem.

Tabela 15 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.).

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU UBÓSTWA NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	1,25
2	Sołectwo Osiny	0,64
3	Sołectwo Rudnik Wielki	1,57
4	Sołectwo Wanaty	1,34
5	Sołectwo Zawada	1,06
6	Sołectwo Zawisna	1,58
	Średnia dla Gminy	**1,24**

Źródło: opracowanie własne

1,24% mieszkańców Gminy Kamienica Polska korzysta z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Wskaźnik przyjął najwyższe wartości w jednostkach Kamienica Polska, Rudnik Wielki, Wanaty i Zawisna.

W7 – LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z ZASIŁKÓW CELOWYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Zasiłki celowe są wspomaganiem na rzecz konkretnych działań. Jest to blisko powiązane z ubóstwem. Z tej formy pomocy często korzystają osoby starsze – często schorowane i niesamodzielne. Również osoby niepełnosprawne są narażone na ubóstwo oraz wykluczenie społeczne i często korzystają z tej formy pomocy.

Tabela 16 Liczba osób korzystających z zasiłków celowych na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.).

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU DŁUGOTRWAŁEJ LUB CIĘŻKIEJ CHOROBY NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	1,36
2	Sołectwo Osiny	0,64
3	Sołectwo Rudnik Wielki	1,26
4	Sołectwo Wanaty	0,89
5	Sołectwo Zawada	0,79
6	Sołectwo Zawisna	1,23
	Średnia dla Gminy	**1,09**

Źródło: opracowanie własne

1,09% mieszkańców Gminy Kamienica Polska korzysta z zasiłków celowych. Wskaźnik przyjął najwyższe wartości w jednostkach Kamienica Polska, Rudnik Wielki i Zawisna.

W8 – LICZBA IMPREZ W SOŁECTWACH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Poziom aktywności i integracji mieszkańców, ich uczestnictwo w życiu gminy wyznacza między innymi ich udział w imprezach organizowanych na obszarze gminy Kamienica Polska. Na podstawie konsultacji stwierdzono, że mieszkańcy raczej chętnie uczestniczą w wydarzeniach organizowanych w poszczególnych sołectwach. Niestety liczba tych wydarzeń jest mała i ich kalendarz wymaga rozbudowania.

Tabela 17 Liczba imprez w sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 roku

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA IMPREZ W SOŁECTWACH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	0,75
2	Sołectwo Osiny	0,63
3	Sołectwo Rudnik Wielki	1,43
4	Sołectwo Wanaty	0,00
5	Sołectwo Zawada	1,69

6	Sołectwo Zawisna	2,36
	Średnia dla Gminy	**1,08**

Źródło: opracowanie własne

Najmniej imprez kulturalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców organizowanych jest w sołectwach Kamienica Polska, Osiny i Wanaty.

W9 – LICZBA INTERWENCJI POLICJI NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Przestępczość jest to kolejne zjawisko umożliwiające zdefiniowanie obszaru w stanie kryzysowym. Często jest powiązana z innymi problemami społecznymi, tj. bezrobocie czy ubóstwo. Poniżej przedstawiono liczbę interwencji policji na terenie wyznaczonych obszarów w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Interwencje policyjne charakteryzują się bezpośrednim oddziaływaniem na bardzo wrażliwą sferę publiczną, bowiem z jednej strony mają zapewnić przestrzeganie ładu i porządku publicznego, a z drugiej strony wiążą się z ingerencją w zagwarantowane konstytucyjnie prawa i wolności osobiste obywateli. Interwencja policyjna to szybkie przybycie policjantów na miejsce zdarzenia i doprowadzenie zastanej sytuacji do zgodnej z prawem, czy też przywrócenie stanu pożądanego.

Tabela 18 Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA INTERWENCJI POLICJI NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	0,19
2	Sołectwo Osiny	0,12
3	Sołectwo Rudnik Wielki	0,18
4	Sołectwo Wanaty	0,21
5	Sołectwo Zawada	0,13
6	Sołectwo Zawisna	0,12
	Średnia dla Gminy	**0,16**

Źródło: opracowanie własne

Według danych z Komisariatu Policji najwięcej interwencji na 100 mieszkańców zanotowano w obszarach Kamienica Polska, Rudnik Wielki i Wanaty.

W10 – LICZBA POPEŁNIONYCH PRZESTĘPSTW NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Przestępczość jest wskaźnikiem społecznym, który nie tylko obrazuje poziom bezpieczeństwa na danym obszarze ale również wskazuje na możliwości rozwoju i atrakcyjność danego obszaru.

Tabela 19 Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów(stan na 31 grudnia 2016 r.).

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA INTERWENCJI POLICJI NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	1,57
2	Sołectwo Osiny	1,26
3	Sołectwo Rudnik Wielki	0,89
4	Sołectwo Wanaty	3,03
5	Sołectwo Zawada	4,02
6	Sołectwo Zawisna	0,47
	Średnia dla Gminy	**1,94**

Źródło: opracowanie własne

Średnia liczba przestępstw popełnionych w gminie Kamienica Polska w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 0,28. Problem przestępczości przekraczającej gminną średnią odnotowano w sołectwach: Wanaty i Zawada.

W11 – ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANÓW SZÓSTOKLASISTY NA TLE WYNIKÓW W POWIECIE

Obwody szkolne w gminie Kamienica Polska określa Uchwała Nr 156/XXXII/2017 Rady Gminy Kamienica Polska z dnia 31 marca 2017 r. Poza oddziałem dla klas I-III w Osinach obwód szkolny obejmuje całą gminę.

Analizie poddano edukację w szkołach podstawowych ponieważ dla nich da się wyciągnąć wnioski przestrzenne. Istnienie tylko jednego obwodu szkolnego powoduje, że jakość wniosków przestrzennych ma ograniczoną wartość.

Tabela 20 Średnie wyniki sprawdzianów szóstoklasisty na tle wyników w powiecie w roku szkolnym 2015/2016

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANÓW SZÓSTOKLASISTY NA TLE WYNIKÓW W POWIECIE
1	Sołectwo Kamienica Polska	58,43
2	Sołectwo Osiny	58,43
3	Sołectwo Rudnik Wielki	58,43
4	Sołectwo Wanaty	58,43
5	Sołectwo Zawada	58,43
6	Sołectwo Zawisna	58,43
	Średnia dla Gminy	**58,43**
	Średnia dla powiatu	**62,10**

Źródło: opracowanie własne

Wyniki poniżej średniej dla powiatu kształtują się we wszystkich jednostkach gminy Kamienica Polska.

3.3 IDENTYFIKACJA OBSZARÓW W STANIE KRYZYSOWYM

Jako obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można uznać taki, w którym nastąpiła koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości. Do oceny sytuacji społecznej przyjęto wartości następujących 11 wskaźników:

- (W1) Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- (W2) Liczba osób w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- (W3) Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- (W4) Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- (W5) Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- (W6) Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- (W7) Liczba osób korzystających z zasiłków celowych na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- W(8) Liczba imprez w sołectwach w 2016 w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów r.
- (W9) Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.;
- (W10) Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.
- W(11) Średnie wyniki sprawdzianów szóstoklasisty na tle wyników w powiecie w roku szkolnym 2015/2016.

Poniżej zestawiono w tabeli wartości poszczególnych wskaźników. Kolorem czerwonym (podobnie jak w obliczeniach poprzednich podrozdziałów) zaznaczono wartości wskazujące na sytuacje kryzysową.

Tabela 21 Zestawienie wskaźników sfery społecznej

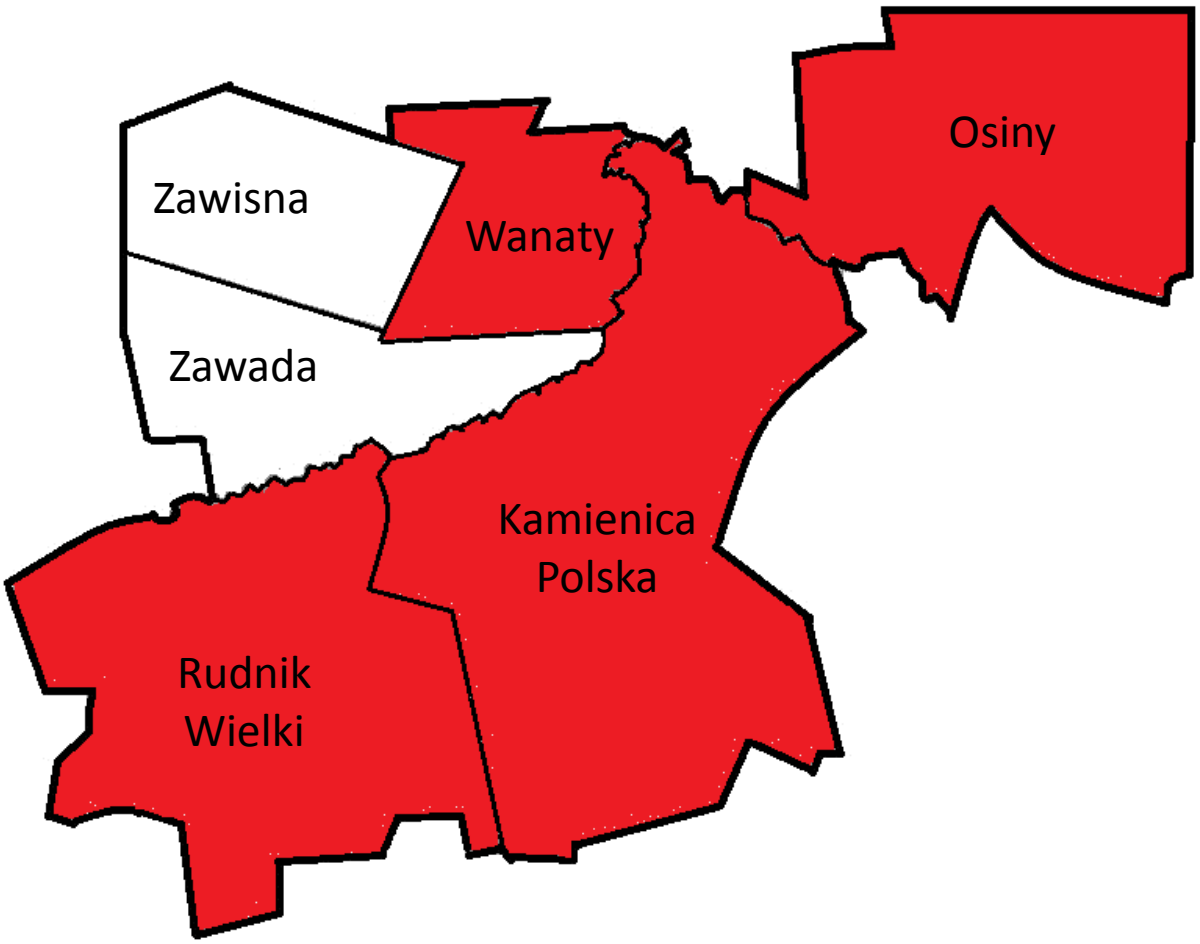
SOŁECTWO/WSKAŹNIK	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	SUMA
Sołectwo Kamienica Polska	40,63	59,80	15,91	5,68	0,57	1,25	1,36	0,75	0,19	1,57	58,43	9
Sołectwo Osiny	28,49	64,11	17,62	6,18	3,59	0,64	0,64	0,63	0,12	1,26	58,43	6
Sołectwo Rudnik Wielki	29,78	62,01	19,52	3,38	2,20	1,57	1,26	1,43	0,18	0,89	58,43	6
Sołectwo Wanaty	29,74	63,54	17,56	5,85	4,22	1,34	0,89	0,00	0,21	3,03	58,43	8
Sołectwo Zawada	27,27	62,65	20,26	5,07	3,38	1,06	0,79	1,69	0,13	4,02	58,43	5
Sołectwo Zawisna	23,18	93,70	16,46	3,36	1,31	1,58	1,23	2,36	0,12	0,47	58,43	4
Średnia dla Gminy	31,47	65,16	17,64	4,97	2,18	1,24	1,09	1,08	0,16	1,94	62,10[14]	5,5[15]

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza pozwoliła wyznaczyć obszary o największej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wg liczby wskaźników. Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów społecznych uznane zostaną te z wcześniej wyznaczonych obszarów w których na 11 analizowanych wskaźników co najmniej 6 (powyżej połowy) przekracza założone kryteria.

Na tej podstawie wyznaczono obszary znajdujące się w stanie kryzysowym. Są to jednostki: Kamienica Polska, Osiny, Rudnik Wielki i Wanaty.

[14] Średnia dla powiatu częstochowskiego
[15] Połowa z 11 – liczby użytych wskaźników

Rysunek 6 Obszary w stanie kryzysowym na mapie gminy Kamienica Polska
(źródło: opracowanie własne)

Synteza sytuacji w sferze społecznej w Gminie Kamienica Polska.

Problemy demograficzne występujące w Gminie mają duży wpływ na rozwój gospodarczy. Zmiany w strukturze ludności powodują rozszerzanie problemów ekonomiczno-społecznych. Młodzi i wykształceni ludzie są niezbędni społeczności lokalnej, są gwarancją utrzymania i wzrostu popytu na usługi oraz gwarancją rozwoju gminy. Gmina stanie w nadchodzących latach przed problemem wzrostu liczby osób starszych, co wpłynie na ograniczenie dochodów gminy. Z analizy danych wynika, że największe problemy społeczne koncentrują się w jednostkach: Kamienica Polska, Osiny, Rudnik Wielki i Wanaty. W ramach diagnozy sfery społecznej i jej podsumowania wyróżniono grupy społeczne, które najbardziej potrzebują wsparcia. Są to na pewno osoby starsze, dzieci i młodzież, a także osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, długotrwałej i ciężkiej choroby, i niepełnosprawności. Kolejną grupą społeczną, która potrzebuje wsparcia są osoby bezrobotne a w szczególności osoby długotrwale bezrobotne. Należy stworzyć odpowiednie programy aktywizujące. Na podstawie konsultacji społecznych stwierdzono także, że

problemem, który występuje w gminie jest niska integracja społeczna mieszkańców. Niezbędna jest zatem aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez stworzenie odpowiednich programów i działań.

3.4 ZASIĘGI PRZESTRZENNE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Diagnoza stanu została przeprowadzona w trzech etapach. Pierwszym z nich była analiza wskaźnikowa zjawisk społecznych na terenie gminy Kamienica Polska, prowadząca do wskazania obszarów znajdujących się w stanie kryzysowym. Celem prac w drugim etapie było wyznaczenie obszarów zdegradowanych. Przeprowadzono analizę wskaźnikową (w przypadku braku możliwości wyznaczenia wskaźnika – opis sytuacji na podstawie konsultacji społecznych, a także spotkań roboczych Zespołu ds. rewitalizacji, przeprowadzonych wizji lokalnych oraz dostępnych danych statystycznych) zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, pozwalających na diagnozę stanu i delimitację obszarów zdegradowanych z wykorzystaniem metod statystycznych. W ostatnim etapie skoncentrowano się na wskazaniu obszaru rewitalizacji. Obszar zidentyfikowany w wyniku przeprowadzonej analizy stanowi najbardziej problemową część gminy, w granicach której podejmowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku wystąpienia na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań

technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz przynajmniej jednego negatywnego zjawiska z obszaru gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego.

3.4.1 SFERA GOSPODARCZA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

W12 – LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest uzależniona od potencjału kapitału ludzkiego, lokalizacji oraz wsparcia lokalnych władz. Analiza podmiotów gospodarczych została pokazana poprzez wskaźnik – **Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów**. Duża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych zapewnia miejsca pracy oraz zwiększa atrakcyjność obszaru jako miejsca do życia. Aktywność gospodarcza jest kluczowym wskaźnikiem gdyż ma wpływ na wiele wskaźników społecznych np. bezrobocie. Wskaźnik odzwierciedla, które jednostki są atrakcyjne pod względem prowadzenia działalności gospodarczej. Diagnoza stanu w odniesieniu do liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym w jednostkach urbanistycznych, będących w stanie kryzysowym została przedstawiona w poniższej tabeli. Nie wszystkie obszary, które uznano za kryzysowe w sferze społecznej przejawiają oznaki kryzysu w tej sferze gospodarczej. Spośród sołectw najgorzej sytuacja przedstawia się w sołectwach Osiny, Rudnik Wielki i Wanaty.

Tabela 22 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów w 2016 r.

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM WYZNACZONYCH OBSZARÓW
1	Sołectwo Kamienica Polska	18,40
2	Sołectwo Osiny	9,58
3	Sołectwo Rudnik Wielki	6,42
4	Sołectwo Wanaty	2,79

Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej		9,59
5	Sołectwo Zawada	17,55
6	Sołectwo Zawisna	2,14
	Średnia dla Gminy	**5,16**

Źródło: opracowanie własne

W13 – LICZBA WYREJSTROWANYCH/ZAWIESZONYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W WYZNACZONYCH OBSZARACH W LATACH 2013-2016

Kolejnym wskaźnikiem, który wykorzystano aby przeanalizować sytuację w sferze gospodarczej jest liczba wyrejestrowanych lub zawieszonych podmiotów gospodarczych w wyznaczonych obszarach.

Tabela 23 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Kamienica Polska w latach 2013-2016

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA WYREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH				Razem
		2013	2014	2015	2016	
1	Sołectwo Kamienica Polska	0	2	4	1	7
2	Sołectwo Osiny	0	0	2	3	5
3	Sołectwo Rudnik Wielki	0	0	3	2	5
4	Sołectwo Wanaty	0	0	1	0	1
Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej						4,5
5	Sołectwo Zawada	1	0	4	0	5
6	Sołectwo Zawisna	0	0	1	0	1
Dla Gminy		1	2	15	4	4

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Analizie poddano lata 2013-2016. Z nich wyciągnięto średnią wyrejestrowywanych podmiotów dla każdego z obszarów wcześniej wyznaczonych jako kryzysowe i dopiero tę wartość użyto we wskaźniku. Dla obszarów, które wcześniej nie zostały wyznaczone jako kryzysowe zastosowano tą samą metodologię.

Na terenie zdegradowanym najgorzej sytuacja przedstawia się w obszarach Kamienica Polska i Rudnik Wielki. Osiny są na krawędzi średniej, natomiast poza obszarem zdegradowanym sołectwo Zawada jest lekko powyżej średnie dla obszaru zdegradowanego..

3.4.2 SFERA ŚRODOWISKOWA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej wyznaczonych obszarów. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi

o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w wyznaczonych sołectwach staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

W14 – UDZIAŁ MIESZKAŃ NIEWYPOSAŻONYCH W WODOCIĄG NA WYZNACZONYCH OBSZARACH

Sfera środowiskowa w kryzysowych obszarach zdiagnozowana została między innymi na podstawie wskaźnika procentowego udziału mieszkań niewyposażonych w wodociąg.

Tabela 24 Liczba mieszkań niewyposażonych w wodociąg

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	PROCENTOWY UDZIAŁ MIESZKAŃ NIEWYPOSAŻONYCH W WODOCIĄG NA WYZNACZONYCH OBSZARACH
Obszary, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej		
1	Sołectwo Kamienica Polska	15,60%
2	Sołectwo Osiny	3,83%
3	Sołectwo Rudnik Wielki	18,58%
4	Sołectwo Wanaty	13,51%
Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej		13,84%
Pozostałe obszary		
5	Sołectwo Zawada	7,74%
6	Sołectwo Zawisna	20,63%
	Średnia dla Gminy	13,42%

Źródło: opracowanie własne

Wyższe wartości od średniej dla gminy odnotowano w sołectwach Kamienica Polska i Rudnik Wielki (z obszarów w stanie kryzysowym w sferze społecznej) oraz sołectwo Zawisna z pozostałych obszarów. Do wyznaczenia wskaźnika posłużono się danymi otrzymanymi z Urzędu Gminy.

W15 – UDZIAŁ MIESZKAŃ NIEWYPOSAŻONYCH W KANALIZACJĘ NA WYZNACZONYCH OBSZARACH

Kolejnym wskaźnikiem użytym do oceny sfery środowiskowej jest udział mieszkań niewyposażonych w kanalizację.

Tabela 25 Liczba mieszkań niewyposażonych w kanalizację

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	PROCENTOWY UDZIAŁ MIESZKAŃ NIEWYPOSAŻONYCH W KANALIZACJĘ NA WYZNACZONYCH OBSZARACH
Obszary, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej		
1	Sołectwo Kamienica Polska	17,28%

2	Sołectwo Osiny	18,39%
3	Sołectwo Rudnik Wielki	21,67%
4	Sołectwo Wanaty	51,80%
Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej		23,70%
Pozostałe obszary		
5	Sołectwo Zawada	27,42%
6	Sołectwo Zawisna	100,00%
	Średnia dla Gminy	30,62%

Źródło: opracowanie własne

Wyższe wartości od średniej dla gminy odnotowano w sołectwie Wanaty (z obszarów w stanie kryzysowym w sferze społecznej) oraz sołectwo Zawisna z pozostałych obszarów. Do wyznaczenia wskaźnika posłużono się danymi otrzymanymi z Urzędu Gminy.

Warto zauważyć, że sołectwo Zawisna, mające złe wskaźniki środowiskowe, jest najmniejszym ludnościowo sołectwem w Gminie.

3.4.3 SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Sfera przestrzenno-funkcjonalna odgrywa istotną rolę w ocenie komfortu jakości życia mieszkańców danego obszaru. W celu oceny sytuacji przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej obszarów kryzysowych diagnozie poddano następujące obszary:

- gminna infrastruktura społeczna,
- stan techniczny obiektów budowlanych,

W16 – LICZBA WYDARZEŃ KULTURALNYCH PRZEPROWADZONYCH W ŚWIETLICACH ŚRODOWISKOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Rozwój gminy zależy także od umiejętności gospodarowania zasobami i od tego, jak władze gminy będą wykorzystywały swoje mocne strony w tym zakresie. Infrastruktura społeczna obejmuje zadania z zakresu oświaty, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury i sportu, niezbędne do funkcjonowania lokalnej społeczności.

Ze względu na istotność kwestii zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, na potrzeby diagnozy w odniesieniu do infrastruktury społecznej, przyjęto wskaźnik liczby wydarzeń przeprowadzonych w świetlicach środowiskowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki urbanistycznej.

Tabela 26 Liczba wydarzeń kulturalnych przeprowadzonych w świetlicach środowiskowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA WYREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH				Średnia
		2013*	2014	2015	2016	
1	Sołectwo Kamienica Polska	b.d.	13	12	11	2,00
2	Sołectwo Osiny	b.d.	2	8	5	1,88
3	Sołectwo Rudnik Wielki	b.d.	2	8	16	2,77
4	Sołectwo Wanaty	b.d.	2	3	0	0,74
Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej						1,94
5	Sołectwo Zawada	b.d.	2	8	8	2,37
6	Sołectwo Zawisna	b.d.	2	6	10	3,07
Dla Gminy		b.d.	2	15	4	2,12

*brak danych

Źródło: opracowanie własne

Pod względem liczności wydarzeń organizowanych w obiektach lokalnych sytuacja najgorzej prezentuje się w sołectwach Osiny i Wanaty.

Najlepsze obiekty kulturalne i sportowe znajdują się w Kamienicy Polskiej co jest oczywiste ze względu na to, że jest to centrum gminy. Odbywają się tu najważniejsze wydarzenia i imprezy dla społeczności całej gminy. Z tego powodu liczbę imprez w Kamienicy Polskiej odniesiono do średniej dla Gminy. Ponadto można wykorzystać centralne położenie dostępność placówek kulturalnych i sportowych do przeprowadzania różnych działań integracyjnych i aktywizujących mieszkańców nie tylko obszarów określonych jako kryzysowe ale również z pozostałych sołectw gminy.

W17 – LICZBA PRZYSTANKÓW KOMUNIKACJI NA 100 MIESZKAŃCÓW

Dostępność komunikacyjna jest bardzo ważnym elementem oceniającym stan obszaru, także ze względu na skutki środowiskowe (dobry dostęp do komunikacji publicznej redukuje emisję liniową).

Tabela 27 Liczba przystanków komunikacyjnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA PRZYSTANKÓW	ŚREDNIA
1	Sołectwo Kamienica Polska	6	0,33
2	Sołectwo Osiny	5	0,63
3	Sołectwo Rudnik Wielki	3	0,35
4	Sołectwo Wanaty	1	0,15
Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej		15	0,35
5	Sołectwo Zawada	1	0,13
6	Sołectwo Zawisna	3	0,51
Dla Gminy		19	0,34

Źródło: dane Urząd Gmin, opracowanie własne

Najmniej przystanków komunikacyjnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest w sołectwach Kamienica Polska i Wanaty.

3.4.4 SFERA TECHNICZNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

W18 – NIEWYSTARCZAJĄCE WYPOSAŻENIE W PODSTAWOWĄ INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ LUB JEJ ZŁY STAN

Tabela 28 Niewystarczające wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną lub jej zły stan

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	NIEWYSTARCZAJĄCE WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ LUB JEJ ZŁY STAN	ŁĄCZNE ILOŚĆ
1	Sołectwo Kamienica Polska	Zły stan techniczny sieci wodociągowej	1*
2	Sołectwo Osiny	1. Uciążliwość i oddziaływanie od drogi wojewódzkiej - nadmierny hałas i pył 2. Zły stan techniczny sieci wodociągowej	2
3	Sołectwo Rudnik Wielki	-	0
4	Sołectwo Wanaty	1. Uciążliwość i oddziaływanie od drogi DK-1 - nadmierny hałas i pył 2. W części miejscowości brak sieci kanalizacji sanitarnej	1
Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej		-	1,125
5	Sołectwo Zawada	Zły stan techniczny sieci wodociągowej	1
6	Sołectwo Zawisna	Brak sieci kanalizacji sanitarnej	1
Dla Gminy		-	1,083

*patrz uwaga poniżej tabeli
Źródło: dane Urząd Gmin, opracowanie własne

Należy zauważyć, że problem złego stanu sieci wodociągowej na terenie sołectwa Kamienica Polska dotyczy najliczniejszego ludnościowo sołectwa, dlatego, mimo oceny powyżej średniej nie można lekceważyć tego problemu.

3.5 DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Dla dalszego etapu prac jakim jest określenie obszaru zdegradowanego podsumowano analizę wskaźnikową w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej dla wyznaczonych obszarów (jednostek analitycznych), w których nie zdiagnozowano wcześniej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Dla prezentacji pełnego obrazu Gminy zaprezentowano także dane dla sołectw spoza obszaru kryzysowego.

Tabela 29 Zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej dla obszarów, w których nie występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

LP.	SOŁECTWO (OBSZAR)	LICZBA WSKAŹNIKÓW GORSZYCH NIŻ ŚREDNIA							LICZBA
		W12	W13	W14	W15	W16	W17	W18	
1	Sołectwo Kamienica Polska		TAK	TAK			TAK	TAK	4
2	Sołectwo Osiny	TAK	TAK			TAK		TAK	4
3	Sołectwo Rudnik Wielki	TAK	TAK	TAK					3

4	Sołectwo Wanaty	TAK			TAK	TAK	TAK		4
Średnia dla obszaru, w którym zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej									3,75
5	Sołectwo Zawada		TAK				TAK		2
6	Sołectwo Zawisna	TAK		TAK	TAK				3
Dla Gminy									4

Źródło: opracowanie własne

Z powyższej tabeli można wywnioskować, że w każdym sołectwie (jednostce analitycznej), w przynajmniej dwóch sferach (poza społeczną) występują stany negatywne przewyższające średnią.

Rozmieszczenie przestrzenne obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kamienica Polska przedstawia poniższa mapa. Ciemnym kolorem zaznaczono obszar zdegradowany.

Rysunek 7 Obszar zdegradowany w Gminie Kamienica Polska
(źródło: opracowanie własne)

Tabela 30 Obszary zdegradowane Gminy Kamienica Polska

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW	POWIERZCHNIA (ha)
1.	Sołectwo Kamienica Polska	1.832	1.469
2.	Sołectwo Osiny	795	793
3.	Sołectwo Wanaty	686	363
	Obszary zdegradowane	3.313	2.625
	Gmina Kamienica Polska	5.652	4.645
	Udział procentowy obszaru zdegradowanego	*58,90%*	*56,51%*

Źródło: Urząd Gminy w Kamienicy Polskiej

Na wyznaczonych obszarach zdegradowanych Gminy Kamienica Polska mieszka 58,90% mieszkańców, a ich powierzchnia stanowi 56,51% łącznej powierzchni gminy. Synteza

wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy stanu oraz badań ilościowych i jakościowych sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w Gminie Kamienica Polska, a także oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności oraz zamierzenia strategiczne rozwoju gminy, pozwoliły na wyodrębnienie obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. W wyniku szerokich konsultacji społecznych z mieszkańcami zdecydowano, że obszar miejscowości Kamienica Polska będzie obszarem rewitalizacji ponieważ to w nim następuje największa koncentracja sytuacji kryzysowych zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Również mieszkańcy w czasie konsultacji wskazali ten teren jako obszar najbardziej wymagający rewitalizacji. Należy zwrócić uwagę, że w Kamienicy Polskiej występują największe potencjały służące wyjściu z sytuacji kryzysowych i dzięki swojemu centralnemu położeniu w gminie, procesy rewitalizacyjne, które zostaną przeprowadzone na jego obszarze, będą miały pozytywny wpływ również na inne obszary i pozostałych mieszkańców Gminy.

3.6 OBSZARY REWITALIZACJI

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji (rozdział 3 Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Diagnoza stanu posłużyła do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w Gminie Kamienica Polska. Koncentracja problemów na terenie Gminy występuje w sołectwie Kamienica Polska (9 w obszarze społecznym i 4 w pozaspołecznym).

Tabela 31 Zestawienie wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej dla obszarów gminy Kamienica Polska

SOŁECTWO/WSKAŹNIK	WSKAŹNIKI SPOŁECZNE	WSKAŹNIKI POZASPOŁECZNE	SUMA
Sołectwo Kamienica Polska	9	4,00	13,00
Sołectwo Osiny	6	4,00	10,00
Sołectwo Rudnik Wielki	6	3,00	9,00
Sołectwo Wanaty	8	4,00	12,00
Sołectwo Zawada	5	3,75	8,75
Sołectwo Zawisna	4	2,00	6,00

Źródło: opracowanie własne

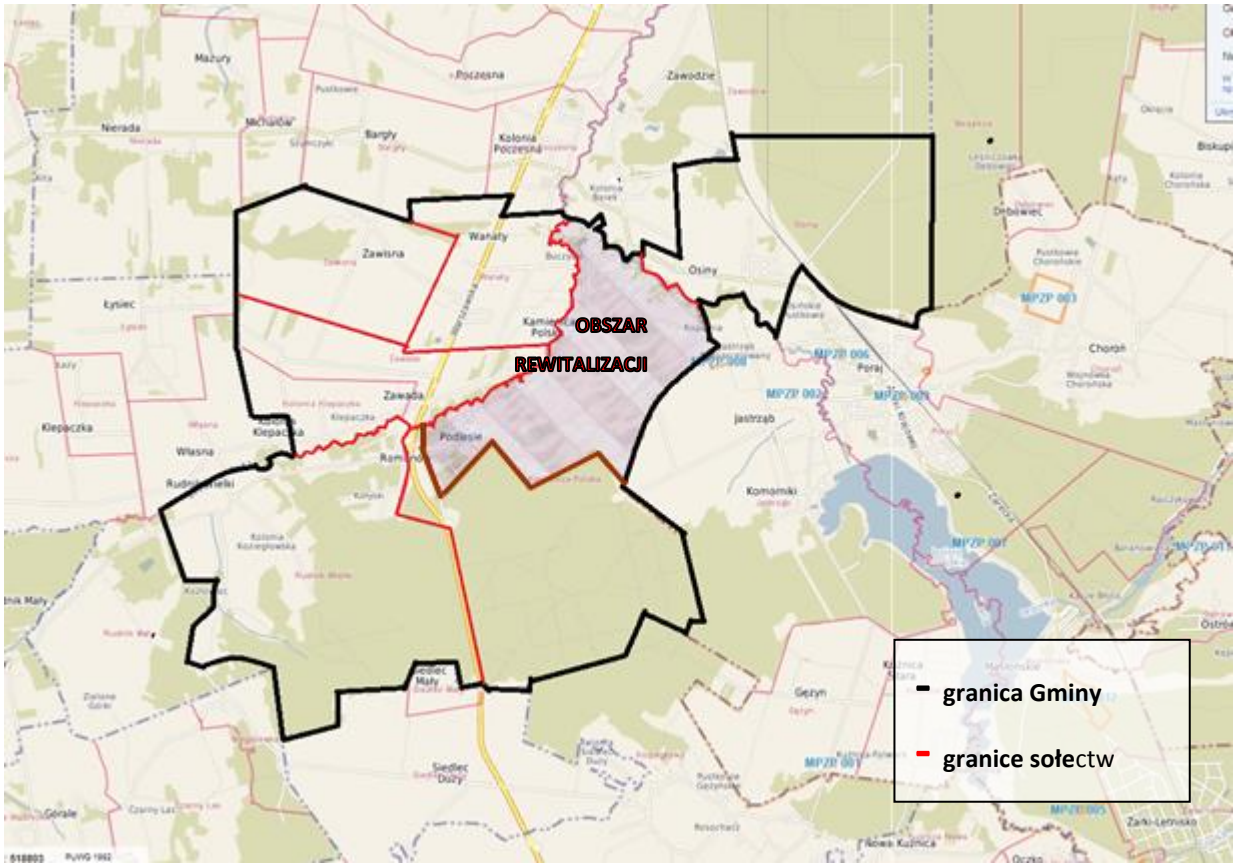
Miejscowość Romanów, należąca do sołectwa Kamienica Polska, jest położona jest na granicy z sołectwami Rudniki i Zawada. Nie włączono jej do obszaru rewitalizacji.

Dane dotyczące mieszkańców i terenu zamieszkałego obszaru rewitalizacji prezentują się następująco:

Tabela 32 Obszar rewitalizacji sieć osadnicza w gminie kamienica polska (stan na 31.12.2015 r.)

LP.		LICZBA MIESZKAŃCÓW	% OGÓŁU GMINY	POWIERZCHNIA [ha]	% OGÓŁU GMINY
1	Gmina Kamienica Polska	5.652	100%	4.645	100%
2	Obszar rewitalizowany sołectwa Kamienica Polska	1.522	26,93%	720	15,50%

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Rysunek 8 Obszar rewitalizacji w gminie Kamienica Polska
(źródło mapy: https://polska.e-mapa.net/, opracowanie własne)

Obszar rewitalizacji w gminie Kamienica Polska zajmuje powierzchnię 720 ha co stanowi 15,50% powierzchni gminy. Obszar ten jest zamieszkały przez 1.522 osoby co stanowi 26,93% mieszkańców gminy.

We wskazanym obszarze rewitalizacji występuje największa koncentracja problemów społecznych, które zostały przeanalizowane w niniejszym dokumencie. Występuje tu wyższa od średniej dla gminy liczba osób w wieku poprodukcyjnym, mniejsza w wieku przedprodukcyjnym, większa od średniej dla gminy liczba. Również liczba osób korzystających z pomocy społecznej (z różnych powodów) jest bardzo wysoka. Podobnie wygląda sytuacja z liczbą interwencji policji – jest ona wyższa od średniej dla gminy. Średnia wyników sprawdzianów szóstoklasisty jest niższa niż średnia dla powiatu. Biorąc pod uwagę zaplecze i centralne położenie gminy zaskakująca wydaje się informacja, że liczba imprez dla mieszkańców jest niższa, niż średnia dla Gminy. Także interesariusze poprzez konsultacje wskazali ten obszar jako wymagający interwencji.
W sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej również występują problemy na wyznaczonych obszarach. Szczegółowo zostało to opisane w powyższej diagnozie.

3.7 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Wyznaczony obszar rewitalizacji zgodnie z wymogami ustawy stanowi nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wybór obszaru ma na celu dotarcie z projektami rewitalizacyjnymi do jak największej liczby mieszkańców i obszaru, który tego najbardziej wymaga.

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych. Społeczeństwo OR starzeje się (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do tych w wieku produkcyjnym to 40,63% wobec 31,46% dla całej Gminy, natomiast w wieku przedprodukcyjnym to 15,91% wobec 17,64% dla całej Gminy). Udział osób bezrobotnych w populacji mieszkańców obszaru rewitalizacji jest wyższy niż średnia dla gminy. Wśród bezrobotnych przeważają osoby młode do 30 roku życia (ponad 30% bezrobotnych), a 45% zarejestrowanych bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym. Bezrobocie, obok migracji młodych ludzi do miast, jest uznawane przez mieszkańców jako jedno z największych zagrożeń społecznych. Na wyznaczonym obszarze

rewitalizacji większa niż średnia dla Gminy liczba mieszkańców korzysta z zasiłków i pomocy społecznej świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy jest ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Na obszarze rewitalizacji znajduje się wiele miejsc/budynków nieprzystosowanych dla osób starszych i niepełnosprawnych. Po przystosowaniu będą mogły się na ich terenie odbywać wszelkiego rodzaju spotkania, warsztaty czy też imprezy integracyjne dla młodzieży, dzieci i seniorów. Liczba przestępstw jest stosunkowo nieduża (średnia niższa niż dla gminy) ale widać tu tendencję wzrostową. Przestępstwa to głównie kradzieże, włamania i uszkodzenia mienia.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zauważalna jest niska integracja mieszkańców oraz brak miejsc gdzie mieszkańcy mogliby tę integrację pogłębiać – szczególnie brakuje miejsc przystosowanych dla starszych i niepełnosprawnych.

Ponadto w wybranym obszarze wystąpiły także niekorzystne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. Stosunkowo niska jest przedsiębiorczość mieszkańców, przejawiająca się chęcią prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Mieszkańcy Kamienicy Polskiej często pracują poza swoim miejscem zamieszkania, co jest naturalne ze względu na położenie w terenie zindustrializowanym. W Gminie Kamienica Polska liczba mieszkańców w ostatnich latach maleje. Od 2010 roku spadła o 0,44%. Nie jest to wiele, jednak problemem jest z pewnością ujemny przyrost naturalny. Za pozytyw można odnotować fakt, że w gminie występuje dodatnie saldo migracji. Zgodnie z krajowymi tendencjami, w gminie, wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnymi. Co bardzo korzystne wzrasta liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Z pewnością gmina powinna przygotować działania integrujące seniorów, pozwalające im na włączenie społeczne, ale także zadbać o młodzież, aby pozostała na jej terenie. Bezrobocie w gminie w ostatnim czasie maleje (podobnie jak w Polsce). Około 64% osób bezrobotnych to kobiety. Problemem z pewnością jest brak miejsc pracy dla osób starszych a co za tym idzie wykluczenie społeczne tych osób. Z pewnością potrzebne są programy integrujące i doszkalające przeznaczone między innymi dla osób w tej grupie wiekowej. Ze względu na lokalizację Gminy wielu mieszkańców pracuje poza jej terenem. W ostatnich latach zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Najwięcej mieszkańców korzysta z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezrobocia,

niepełnosprawności i długotrwałej i ciężkiej choroby. Wśród innych zagrożeń wymienia się także niskie zaangażowanie społeczne mieszkańców.

Liczba podmiotów gospodarczych jest na poziomie wyższym niż dla powiatu, lecz niższym niż dla województwa. Niemniej, zgodnie z wynikami konsultacji, warto zwiększyć liczbę zajęć doszkalających w kierunkach, na które jest obecnie najwyższe zapotrzebowanie i zachęcających mieszkańców w kierunku otwierania własnej działalności. Zauważalne są braki w zakresie integracji społecznej. Wprowadzenie odpowiednich rozwiązań może przyczynić się do jej poprawy wśród mieszkańców OR. Teren jest w pełni zwodociągowany, niemniej występują duże braki w zakresie kanalizacji. Dla podniesienia szans rozwojowych i zwiększenie szans na pozostanie młodych ludzi na terenie OR należy zadbać o uzupełnienie kanalizacji na terenie OR.

Należy zadbać o dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych oraz dla dzieci. Obiekty zupełnie nowe (np. hala widowiskowo-sportowa) są dostosowane, ale basen wykazuje w tej dziedzinie braki.

Warto kontynuować i wspierać działania rozpoczęte stworzeniem w oparciu o działania społeczne i zbiory dostarczone przez mieszkańców Muzeum Regionalne. Ten obiekt, zbiory i ludzie z nim związani świetnie mogą być bazą dalszych działań integracyjnych i budujących więź z „małą ojczyzną”, tym bardziej, że historia Kamienicy Polskiej jest bardzo bogata.

4 WIZJA I CELE PROGRAMU REWITALIZACJI

4.1 WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja i uporządkowany system celów rewitalizacji stanowią spójną całość. Każdy z celów rewitalizacji w sposób czytelny i nie budzący wątpliwości przyczyniać się będzie do realizacji określonego fragmentu wizji oraz – wizji jako całości.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone spotkania z mieszkańcami oraz badanie ankietowe wskazały najbardziej oczekiwane efekty procesu rewitalizacji, na podstawie których sformułowano wizję obszaru rewitalizacji.

WIZJA OBSZARU PO REWITALIZACJI:

Kamienica Polska po rewitalizacji jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców. Zapewnia dostęp do infrastruktury potrzebnej dla dobrej jakości życia. Rozwija się w sposób zrównoważony, przy udziale mieszkańców związanych ze swoją „małą ojczyzną", otwartych na zmianę, o kwalifikacjach dostosowanych do rynku pracy. Mieszkańcy są inicjatorami, współrealizatorami i uczestnikami projektów służących poprawie życia.

Gmina dba o włączenie społeczne, zwłaszcza osób o mniejszych szansach, np. starszych i niepełnosprawnych.

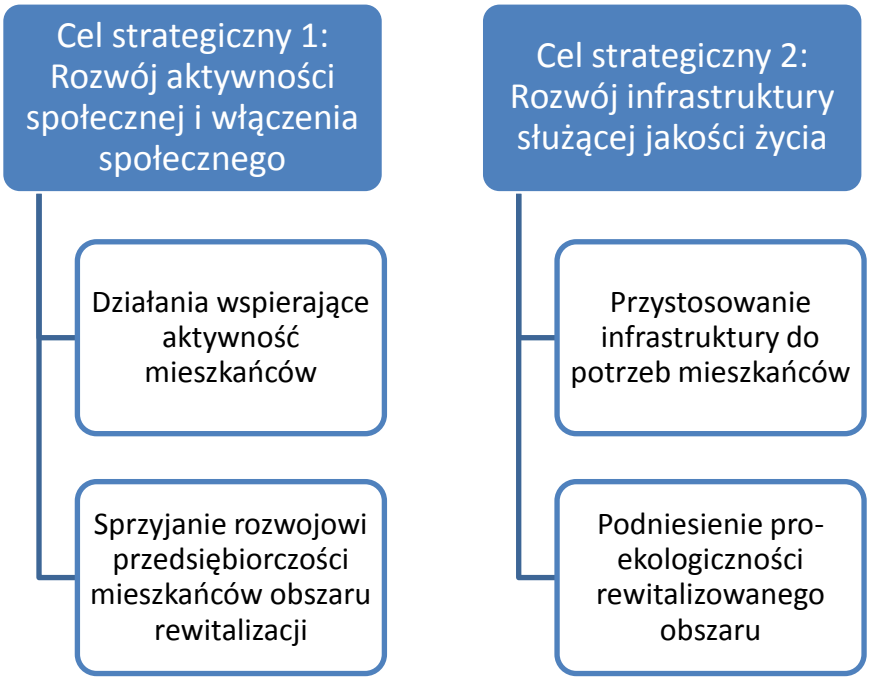
4.2 CELE PROGRAMU REWITALIZACJI I WYZNACZONE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Program Rewitalizacji wpisuje się w obowiązującą w gminie Strategię Rozwoju Gminy Kamienica Polska na lata 2016-2025. Program stanowi dokument wykonawczy w stosunku do Strategii. Planowane działania wynikają wprost ze strategii, a zwłaszcza wpisują się w:

- Cel Strategiczny II: Doskonalenie stanu infrastruktury technicznej i przestrzennej.
- Cel Strategiczny III: Społeczeństwo obywatelskie.

Program Rewitalizacji nawiązuje do zidentyfikowanych problemów i na ich podstawie dokonuje diagnozy negatywnych zjawisk. W ramach Programu Rewitalizacji będą realizowane cele ogólne i szczegółowe wpisujące się w inne dokumenty strategiczne Gminy Kamienica Polska.

Dla niniejszego Programu Rewitalizacji określono dwa cele strategiczne zbieżne z celami określonymi w strategii wraz z kierunkami rozwoju odpowiadające wynikom pogłębionej analizy. Są to:

Rysunek 9 Cele strategiczne i kierunki rozwoju określone w PR

Cel strategiczny I skupia się na działaniach „miękkich", prospołecznych mających redukować niekorzystne trendy. Ważnym elementem jest tu wspieranie edukacji zarówno dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych, a także działania wspierające organizację czasu wolnego i wypoczynku. Cel obejmuje także działania wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i działania wspierające przedsiębiorczość. Realizacja celu opierała się będzie na współpracy Urzędu Gminy z innymi jednostkami administracyjnymi, instytucjami społecznymi oraz organizacjami pożytku publicznego i inicjatywami oddolnymi mieszkańców.

Cel strategiczny II skupia się na działaniach inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój infrastruktury, służącej włączeniu społecznemu i integracji mieszkańców.

W dalszych rozdziałach zostanie wykazana komplementarność poszczególnych przedsięwzięć.

Wszystkie cele będą realizowane z dbałością o środowisko. Zgodnie z nowoczesnym poglądem środowisko to także antroposfera. Gmina powinno być inicjatorem i wzorcem takich działań dla wszystkich jego mieszkańców, bowiem trudno oczekiwać dbałości o środowisko od nich, jeśli samorząd nie stanowi wzoru takich działań.

Układ celów strategicznych Programu należy traktować jako stały w całym okresie jego obowiązywania. W miarę możliwości powinien on także być utrzymany w kolejnym programie opracowywanym na okres po 2023 roku.

4.3 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI W TYM DOKUMENTAMI GMINY

W ramach Programu Rewitalizacji będą realizowane cele ogólne i szczegółowe wpisujące się w dokumenty strategiczne kraju, województwa, powiatu i gminy.

4.3.1 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI KRAJOWYMI

Tabela 33 Powiązania PR z krajowymi dokumentami strategicznymi

LP.	DOKUMENT	MISJA/CEL/PRIORYTET/DZIAŁANIE	ODPOWIADAJĄCE CELE PR DLA GMINY
1.	Projekt Narodowego Planu Rewitalizacji 2022	Głównym celem NPR jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.	CEL STRATEGICZNY 1 CEL STRATEGICZNY 2
2.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	**Cel główny:** Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym **Cel szczegółowy I** – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa Obszar: Kapitał dla rozwoju **Cel szczegółowy II** – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Obszar: Spójność społeczna Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie **Cel szczegółowy III** – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu Obszar: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem Obszar: E-państwo Obszar: Finanse publiczne Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE	CEL STRATEGICZNY 1 CEL STRATEGICZNY 2
3.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	**Cel strategiczny:** Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. **Cel regionalny 1:** Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność"). **Kierunki działań:** • Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania	CEL STRATEGICZNY 1 CEL STRATEGICZNY 2

		procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi; • Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne. **Cel regionalny 2:** Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność"); **Kierunki działań:** • Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe; • Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. **Cel regionalny 3:** Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność"). **Kierunki działań:** • Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.	

Źródło: opracowanie własne

4.3.2 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI GMINY KAMIENICA POLSKA

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA NA LATA 2016-2025

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy w celu określenia najważniejszych zamierzeń osiąganych wspólnym wysiłkiem władz samorządu, mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Strategia rozwoju jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju Gminy oraz szansą na koordynację i hierarchizację zadań. Dokument ten pozwala też we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także diagnozować niektóre z nich, zanim się pojawią. W strategii określono kierunki działań, problemy i cele rozwoju społeczno-gospodarczego, wskazuje możliwe drogi realizacji wyznaczonych celów oraz zasady oceny podjętych działań. Strategia stanowi instrument sterowania procesami rozwoju gospodarczego i społecznego. Dokument ten powstał w związku z potrzebą sformułowania zintegrowanego dokumentu, obejmującego wszystkie polityki sektorowe, a także polityki horyzontalne, oparte na aktualnej diagnozie stanu gospodarczego i społecznego Gminy Kamienica Polska. W dokumencie określono następujące cele strategiczne i operacyjne, poniżej wymieniono powiązane z nimi przedsięwzięcia LPR:

- Cel Strategiczny I: Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej potencjał ekologiczny gminy.
    - Przedsięwzięcia 1.2 i 1.4 LPR

- Cel Strategiczny II: Doskonalenie stanu infrastruktury technicznej i przestrzennej.
    - Przedsięwzięcia 2.1, U.1 i U.2 LPR
- Cel Strategiczny III: Społeczeństwo obywatelskie.
    - Przedsięwzięcia 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4 LPR

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w PR wpisują się w cele Strategii Rozwoju, wpływając na rozwój przedsiębiorczości, eliminację negatywnych zjawisk społecznych oraz dbałość o środowisko. Programy operacyjne Strategii Rozwoju poprzez wyznaczone działania mają wpływ także na sfery: przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KAMIENICA POLSKA

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Kamienica Polska warunków sprzyjających rozwojowi oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Kolejne cele strategiczne to (podobnie jak wcześniej poniżej wymieniono powiązane z nimi przedsięwzięcia LPR):[16]

- Cel Strategiczny I: Likwidacja lub zmniejszenie skutków bezrobocia i ubóstwa.
    - Przedsięwzięcia 1.2, 1.4 LPR
- Cel Strategiczny II: Podejmowanie działań pomocy społecznej w rodzinach, które mają problemy opiekuńczo-wychowawcze.
    - Przedsięwzięcia 1.1, 1.2 LPR
- Cel Strategiczny III: Działania na rzecz osób niepełnosprawnych zmierzają do wyrównania życiowych szans tej grupy społecznej
    - Przedsięwzięcia U.1 LPR
- Cel Strategiczny IV i V: Walka z alkoholizmem i narkotykami.
    - Przedsięwzięcia 1.3, LPR
- Cel Strategiczny VII: Pomoc dla osób starszych.
    - Przedsięwzięcia 2.1 LPR

Kierunki działań PR odnoszą się do likwidacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Dlatego realizacja PR wpłynie na rozwiązanie problemów społecznych które zostały zdiagnozowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

[16] Nie wymieniono celów strategicznych nie mających prostych odpowiedników w LPR

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium jest podstawowym dokumentem sporządzanym dla całego obszaru gminy, określający w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania. Obok miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest aktem planowania przestrzennego i w systemie planistycznym zaliczane jest do aktów planowania ogólnego.

Zadaniem „Studium" jest określenie polityki przestrzennej gminy oraz ustalenie wyrażających tę politykę ogólnych zasad gospodarowania we wszystkich dziedzinach działalności samorządu. W oparciu o analizę istniejącego zainwestowania, zagospodarowania i użytkowania terenów oraz po przeprowadzeniu szeregu analiz: analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, prognoz demograficznych, uwzględniających migracje w ramach obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego oraz analizy możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, określa się główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy:

- wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju poszczególnych miejscowości,
- rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy rekreacji indywidualnej,
- rozwój ośrodków usługowych w miejscowości Kamienica Polska,
- wykreowanie lokalnych ośrodków usługowych w poszczególnych miejscowościach,
- rozwój turystki oraz agroturystyki,
- wykreowanie obszarów przestrzeni publicznych,
- rozwój pasma aktywności gospodarczej wzdłuż drogi krajowej nr 1,
- zapewnienie ciągłości funkcjonalnej i przestrzennej terenów otwartych: terenów zieleni oraz terenów wód powierzchniowych,
- zachowanie kompleksów leśnych i stref ekotonowych oraz powiązanie enklaw lasów i zadrzewień z terenami zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej,
- rozbudowa systemu infrastruktury technicznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne planowane w PR są spójne z Studium i określonymi w nim kierunkami rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy.

PODSUMOWANIE

Działania rewitalizacyjne zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska wpisują się w cele wyznaczone w dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy. Zatem Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z przeanalizowanymi dokumentami strategicznymi.

5 PRZEDSIĘWZIĘCIA

5.1 LISTA PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI CELÓW REWITALIZACJI

Przedsięwzięcia służące eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych wcześniej negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadają przyjętym celom rewitalizacji.

Wszystkie przedsięwzięcia planowane w Programie Rewitalizacji Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023 zostały opracowane po wcześniejszej analizie wyników diagnozy, spotkań konsultacyjnych włączających wszystkich interesariuszy. Każde z zaplanowanych przedsięwzięć przeciwdziała negatywnym zjawiskom, które zostały wcześniej wskazane. W ramach Programu Rewitalizacji zaplanowano 8 podstawowych przedsięwzięć i 2 uzupełniające.

Przedsięwzięcia/projekty rewitalizacyjne są ze sobą zintegrowane. Zostało to zaznaczone w fiszkach poniżej opisane w fiszkach poniżej i dodatkowo w tabeli w rozdziale 6.

Tabela 34 Fiszka projektowa 1 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego

Nazwa przedsięwzięcia 1.1	**ORGANIZACJA IMPREZ INTEGRACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW OR**	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren OR	
Własność obiektu/działki	Obiekty własne	
Charakter przedsięwzięcia	Społeczny	
Odpowiadający cel rewitalizacji	Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego	
Odpowiadający kierunek rewitalizacji	Działania wspierające aktywność mieszkańców	
REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Podmiot realizujący	Gmina Kamienica Polska i/lub NGO	
Adres korespondencyjny	42-260 Kamienica Polska, ul. Konopnickiej 12	
Harmonogram realizacji	Planowane rozpoczęcie	Planowane zakończenie
	2018	2023
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Opis stanu istniejącego	Zaobserwować można deficyt w zakresie integracji społecznej, organizacja spotkań mieszkańców pozwoli wyzwolić potencjały lokalnej społeczności.	
Podejmowane działania	Kontakt z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami w celu określenia najbardziej oczekiwanych kierunków i tematyki działań służących promowaniu istniejących i sprzyjaniu rozwojowi nowych form integracji społecznej. Planowane formy działań to: a) spotkania kulturalne dla seniorów z udziałem zaproszonego gościa, b) warsztaty dla seniorów „Z Internetem za pan brat”, c) spotkania historyczne seniorów z młodszym pokoleniem „Poznaj historię swojej gminy”, d) spotkania kulinarne seniorów z młodszym pokoleniem, e) piknik emerytów i rencistów, f) spotkanie z autorem (organizator Gminna Biblioteka Publiczna w Kamienicy Polskiej)	
Cel przedsięwzięcia	Lepsze wykorzystanie lokalnych potencjałów społecznych.	
Przewidywane rezultaty przedsięwzięcia	Większa integracja mieszkańców różnych grup wiekowych, więcej inicjatyw poprawiających społeczną jakość życia na rewitalizowanym terenie.	

Sposób oceny	Opisano w rozdziale 9
Działania komplementarne/ projekty zintegrowane	1.2,1.3, 2.1, U.1
Wskaźnik produktu	Działanie będzie etapowane w miarę dostępnych środków finansowych, wskaźnikiem będzie równomierne realizowanie imprez w kolejnych wsiach.
Wskaźnik rezultatu	30 - 40 uczestników rocznie w zależności od możliwości finansowych
KOSZT PRZEDSIĘWZIĘCIA	
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	**70.000,00 zł**
Wkład własny	30.000,00 zł
Inne źródła finansowania	EFS – Europejski Fundusz Społeczny w ramach RPO WSL 2014+, sponsorzy

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Tabela 35 Fiszka projektowa 2 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego

Nazwa przedsięwzięcia 1.2	**WSPIERANIE AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ WSPIERANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH**	
Lokalizacja przedsięwzięcia	OR	
Własność obiektu/działki	Obiekty własne	
Charakter przedsięwzięcia	Społeczny	
Odpowiadający cel rewitalizacji	Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego	
Odpowiadający kierunek rewitalizacji	Działania wspierające aktywność mieszkańców	
REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Podmiot realizujący	Gmina Kamienica Polska i/lub NGO	
Adres korespondencyjny	42-260 Kamienica Polska, ul. Konopnickiej 12	
Harmonogram realizacji	Planowane rozpoczęcie	Planowane zakończenie
	2018	2023
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Opis stanu istniejącego	Dotychczas liczba tego typu działań była ograniczona	
Podejmowane działania	Przygotowanie we współpracy z lokalnymi organizacjami (KGW, OSP) programu spotkań, zaproszenie gości, realizacja spotkań	
Cel przedsięwzięcia	Włączenie społeczne służące ograniczeniu migracji z OR	
Przewidywane rezultaty przedsięwzięcia	Większa akceptacja swojego życia (badania ankietowe)	
Sposób oceny	Opisano w rozdziale 9	
Działania komplementarne/ projekty zintegrowane	1.1, 2.1	
Wskaźnik produktu	Działanie będzie etapowane w miarę dostępnych środków finansowych, wskaźnikiem będzie równomierne realizowanie imprez w kolejnych wsiach.	
Wskaźnik rezultatu	20-30 uczestników rocznie	
KOSZT PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	**25.000,00 zł**	
Wkład własny	15.000,00 zł	
Inne źródła finansowania	EFS – Europejski Fundusz Społeczny w ramach RPO WSL 2014+, sponsorzy	

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Tabela 36 Fiszka projektowa 3 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego

Nazwa przedsięwzięcia 1.3	**ORGANIZACJA IMPREZ DEDYKOWANYCH DLA NAJMŁODSZYCH MIESZKAŃCÓW OR**
Lokalizacja przedsięwzięcia	OR
Własność obiektu/działki	Obiekty własne
Charakter przedsięwzięcia	Społeczny

Odpowiadający cel rewitalizacji	Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego	
Odpowiadający kierunek rewitalizacji	Działania wspierające aktywność najmłodszych mieszkańców	
REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Podmiot realizujący	Gmina Kamienica Polska i/lub NGO	
Adres korespondencyjny	42-260 Kamienica Polska, ul. Konopnickiej 12	
Harmonogram realizacji	Planowane rozpoczęcie	Planowane zakończenie
	2018	2023
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Opis stanu istniejącego	Zaobserwować można deficyt w zakresie integracji społecznej, organizacja spotkań najmłodszych mieszkańców pozwoli zwiększyć utożsamianie się z „małą ojczyzną”.	
Podejmowane działania	Działania na rzecz najmłodszych sprzyjające identyfikacji z lokalnym środowiskiem i redukujące chęć migracji. Przewidywane formy działań to: a) Dzień Dziecka, b) spotkanie z autorem (organizator Gminna Biblioteka Publiczna w Kamienicy Polskiej) c) półkolonie (organizator Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Kamienicy Polskiej)	
Cel przedsięwzięcia	Lepsze wykorzystanie lokalnych potencjałów społecznych.	
Przewidywane rezultaty przedsięwzięcia	Większa integracja mieszkańców różnych grup wiekowych, więcej inicjatyw poprawiających społeczną jakość życia na rewitalizowanym terenie.	
Sposób oceny	Opisano w rozdziale 9	
Działania komplementarne/ projekty zintegrowane	1.1, 1.2	
Wskaźnik produktu	Działanie będzie etapowane w miarę dostępnych środków finansowych, wskaźnikiem będzie równomierne realizowanie imprez w kolejnych wsiach.	
Wskaźnik rezultatu	30 - 40 uczestników rocznie w zależności od możliwości finansowych	
KOSZT PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	**50.000,00 zł**	
Wkład własny	30.000,00 zł	
Inne źródła finansowania	EFS – Europejski Fundusz Społeczny w ramach RPO WSL 2014+, sponsorzy	

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Tabela 37 Fiszka projektowa 4 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego

Nazwa przedsięwzięcia 1.4	**ORGANIZACJA KURSÓW I SZKOLEŃ ZAWODOWYCH W CELU WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM**	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obiekty (świetlica, szkoła) na OR	
Własność obiektu/działki	Obiekt własny	
Charakter przedsięwzięcia	Społeczny, gospodarczy	
Odpowiadający cel rewitalizacji	Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego	
Odpowiadający kierunek rewitalizacji	Sprzyjanie rozwojowi przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji	
REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Podmiot realizujący	Gmina Kamienica Polska i/lub PUP i/lub NGO	
Adres korespondencyjny	42-260 Kamienica Polska, ul. Konopnickiej 12	
Harmonogram realizacji	Planowane rozpoczęcie	Planowane zakończenie
	2018	2023
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Opis stanu istniejącego	Barierą w zdobyciu pracy dla osób bezrobotnych jest często brak wystarczających kompetencji zarówno zawodowych jak i	

	społecznych, wiele osób korzystających z pomocy społecznej będzie mogło rozpocząć szkolenia i kursy w celu wyjścia z trudnej sytuacji.
Podejmowane działania	Prowadzenie szkoleń i warsztatów wspierających przedsiębiorczość, poprawa dostępności do informacji o dostępnych formach wsparcia przedsiębiorczości.
Cel przedsięwzięcia	Zwiększenie poziomu podejmowania aktywności gospodarczej, aktywizacja osób wykluczonych społecznie, walka z ubóstwem
Przewidywane rezultaty przedsięwzięcia	Zwiększenie liczby otwieranych działalności gospodarczych, zmniejszenie liczby bezrobotnych na terenie rewitalizowanym, zwiększenie zatrudnienia kobiet.
Sposób oceny	Opisano w rozdziale 9
Działania komplementarne/ projekty zintegrowane	2.1
Wskaźnik produktu	20 - 30 uczestników rocznie w zależności od możliwości finansowych
Wskaźnik rezultatu	Spadek liczby bezrobotnych na OR o 10% Liczba przeszkolonych bezrobotnych – 20-30 rocznie, w tym 50% z OR)
KOSZT PRZEDSIĘWZIĘCIA	
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	**30.000,00 zł**
Wkład własny	10.000,00 zł
Inne źródła finansowania	PUP, EFS – Europejski Fundusz Społeczny w ramach RPO WSL 2014+, przedsiębiorcy poszukujący konkretnych specjalności

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Tabela 38 Fiszka projektowa 5 dla celu strategicznego 2: Rozwój infrastruktury służącej jakości życia

Nazwa przedsięwzięcia 2.1	**REWITALIZACJA BUDYNKU STAREJ SZKOŁY W KAMIENICY POLSKIEJ W CELU PRZYSTOSOWANIA GO DLA OSÓB STARSZYCH**	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Kamienica Polska	
Własność obiektu/działki	Obiekt własny	
Charakter przedsięwzięcia	Społeczny, przestrzenno-funkcjonalny, środowiskowy, techniczny	
Odpowiadający cel rewitalizacji	Wykorzystanie potencjałów infrastrukturalnych w celu podniesienia jakości życia na OR	
Odpowiadający kierunek rewitalizacji	Przystosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców	
REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Podmiot realizujący	Gmina Kamienica Polska i/lub NGO	
Adres korespondencyjny	42-260 Kamienica Polska, ul. Konopnickiej 12	
Harmonogram realizacji	Planowane rozpoczęcie	Planowane zakończenie
	2017	2023
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Opis stanu istniejącego	W miejscowości Kamienica Polska istnieje niewykorzystywany obiekt starej szkoły. Ze względu na rosnącą potrzebę działań na rzecz osób starszych świetnie nadaje się na przystosowanie do takich funkcji.	
Podejmowane działania	Zbadanie możliwości, przygotowanie projektu, przygotowanie finansowania, realizacja przebudowy.	
Cel przedsięwzięcia	Stworzenie miejsca służącego włączeniu społecznemu zwłaszcza osób starszych, należy przewidzieć dostęp dla niepełnosprawnych. Centralne położenie w gminie daje szanse na wykorzystanie obiektu także przez seniorów spoza OR.	
Przewidywane rezultaty przedsięwzięcia	Możliwość prowadzenia działań dla seniorów Kamienicy Polskiej i także dla zainteresowanych z terenu Gminy.	

Sposób oceny	Opisano w rozdziale 9
Działania komplementarne/ projekty zintegrowane	1.1, 1.2, U.2
Wskaźnik produktu	Przystosowany dla seniorów budynek – 1
Wskaźnik rezultatu	Liczba prowadzonych spotkań/imprez 25 w roku
KOSZT PRZEDSIĘWZIĘCIA	
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	**400.000,00 zł**
Wkład własny	200.000,00 zł
Inne źródła finansowania	środki krajowe w formie dotacji, EFRR w ramach RPO WSL 2014 - 2020,

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Tabela 39 Fiszka projektowa 9 dla projektów uzupełniających

Nazwa przedsięwzięcia U.1	**DOSTOSOWANIE BASENU KĄPIELOWEGO W MIEJSCOWOŚCI KAMIENICA POLSKA DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, SENIORÓW I DZIECI**	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Kamienica Polska	
Własność obiektu/działki	Obiekt własny	
Charakter przedsięwzięcia	Społeczny, techniczny	
Odpowiadający cel rewitalizacji	Rozwój infrastruktury służącej jakości życia	
Odpowiadający kierunek rewitalizacji	Przystosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców	
REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Podmiot realizujący	Gmina Kamienica Polska	
Adres korespondencyjny	42-260 Kamienica Polska, ul. Konopnickiej 12	
Harmonogram realizacji	Planowane rozpoczęcie	Planowane zakończenie
	2018	2023
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Opis stanu istniejącego	Obiekt jest bardzo ważny na mapie działań służących włączeniu społecznemu. Wymaga unowocześnienia tak, aby mógł służyć szerszej grupie użytkowników spełniając rosnące wymogi formalne i oczekiwania mieszkańców OR	
Podejmowane działania	Określenie kolejności potrzebnych działań, przygotowanie projektu	
Cel przedsięwzięcia	Zwiększenie wykorzystania obiektu	
Przewidywane rezultaty przedsięwzięcia	Większa integracja dzieci i młodzieży, seniorów i osób niepełnosprawnych, dostosowanie zaplecza socjalnego dla potrzeb organizacji m.in. półkolonii	
Sposób oceny	Opisano w rozdziale 9	
Działania komplementarne/ projekty zintegrowane	1.1, 1.2	
Wskaźnik produktu	Odnowiony i dostosowany do wymogów obiekt szt. 1	
Wskaźnik rezultatu	Minimum 6 imprez dla dzieci i/lub starszych/niepełnosprawnych w roku	
KOSZT PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	**200.000,00 zł**	
Wkład własny	100.000,00 zł	
Inne źródła finansowania	EFS – Europejski Fundusz Społeczny w ramach RPO WSL 2014+, EFRR w ramach RPO WSL 2014 - 2020, Oś. 9 - Rozwój miast, Działanie 9.2. - Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, poprzemysłowych i powojskowych, sponsorzy	

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Tabela 40 Fiszka projektowa 10 dla projektów uzupełniających

Nazwa przedsięwzięcia U.2	**PODNIESIENIE JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SŁUŻĄCEJ BEZPIECZEŃSTWU MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ REWITALIZACJĘ/PRZEBUDOWĘ WODOCIĄGU I SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W SOŁECTWIE KAMIENICA POLSKA**	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Kamienica Polska	
Własność obiektu/działki	Obiekt własny	
Charakter przedsięwzięcia	Społeczny, techniczny	
Odpowiadający cel rewitalizacji	Rozwój infrastruktury służącej jakości życia	
Odpowiadający kierunek rewitalizacji	Podniesienie proekologiczności rewitalizowanego obszaru	
REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Podmiot realizujący	Gmina Kamienica Polska i/lub NGO	
Adres korespondencyjny	42-260 Kamienica Polska, ul. Konopnickiej 12	
Harmonogram realizacji	Planowane rozpoczęcie	Planowane zakończenie
	2018	2023
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Opis stanu istniejącego	Stan sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wymaga pilnej przebudowy, aby spełnić rosnące wymagania formalne oraz oczekiwanie mieszkańców.	
Podejmowane działania	Inwentaryzacja stanu, przygotowanie projektu i wyłonienie wykonawcy.	
Cel przedsięwzięcia	Podniesienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców OR.	
Przewidywane rezultaty przedsięwzięcia	Dostosowanie instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej do oczekiwań mieszkańców i wymogów przepisów, zwiększenie zainteresowania inwestorów tworzeniem miejsc pracy, poprawa stanu środowiska.	
Sposób oceny	Opisano w rozdziale 9	
Działania komplementarne/ projekty zintegrowane	2.1	
Wskaźnik produktu	Unowocześniona sieć kanalizacyjna i wodociągowa	
Wskaźnik rezultatu	Poprawa stanu środowiska, wzrost zadowolenia mieszkańców, nowe inwestycje i miejsca zatrudnienia	
KOSZT PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	**1.200.000,00 zł**	
Wkład własny	600.000,00 zł	
Inne źródła finansowania	EFS – Europejski Fundusz Społeczny w ramach RPO WSL 2014+, sponsorzy	

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

6 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

6.1 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Według Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Wszystkie fiszki projektowe posiadają rubrykę wskazującą powiązania z innymi zaplanowanymi przedsięwzięciami.

6.1.1 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenną w Programie Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska zapewniają projekty wyznaczone do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalające na wyprowadzenie go ze stanu kryzysowego. Są to projekty wzajemnie ze sobą powiązane, synergiczne i wzajemnie się dopełniające, a ich realizacja wpłynie na poprawę sytuacji całego obszaru rewitalizacji. O delimitacji obszaru rewitalizacji decydowała, zarówno sytuacja społeczno-gospodarcza (wartości wskaźników), jak i wola mieszkańców gminy. Planowana interwencja nie spowoduje przesunięcia problemów na inny obszar a także nie doprowadzi do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie
Wszystkie zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odpowiedź na główne problemy obszaru rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji, gdyż z efektów rewitalizacji przestrzennej będą korzystać nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale również mieszkańcy innych miejscowości, a także przedsiębiorcy. Dzięki tak dużemu oddziaływaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że Program Rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na całą gminę. Projekty te będą mieć pozytywny

wpływ na obszar i mieszkańców, przyczynią się do zwiększenia integracji i aktywizacji społeczności lokalnej.

Kolejne zaplanowane działania to modernizacje budynków użyteczności publicznej, które z pewnością poprawią bezpieczeństwo mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizacji. Obiekty te służą mieszkańcom z terenów rewitalizowanych, ale infrastruktura powstała w wyniku realizacji projektów będzie dostępna również dla mieszkańców pozostałych obszarów gminy, które nie zostały wyznaczone do rewitalizacji. Z kolei dzięki działaniom integracyjnym (dla starszych, dzieci i młodzieży) nastąpi rzeczywista integracja lokalnej społeczności.

Projekty społeczne skierowane do grup wykluczonych społecznie, przyczynią się do ożywienia społecznego mieszkańców terenów rewitalizacji oraz spadku liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Przeprowadzone szkolenia, kursy i zajęcia edukacyjne mogą pośrednio przyczynić się do znalezienia pracy przez osoby bezrobotne. W konsekwencji spowoduje to ograniczenie bezrobocia w wyznaczonym obszarze. Powyższe zjawisko będzie oddziaływać na obszar całej Gminy, ponieważ poprawa sytuacji materialnej osób z grup wykluczonych społecznie spowoduje ograniczenie liczby beneficjentów pomocy społecznej i występowania negatywnych zjawisk społecznych.

6.1.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

W Programie Rewitalizacji zapewniona została także komplementarność problemowa. Zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne wzajemnie dopełniają się tematycznie, sprawiając że realizowany PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Projekty polegające na poprawie dostępu do infrastruktury publicznej przełożą się na wzrost poczucia tożsamości lokalnej i budowanie silnego kapitału społecznego. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Tabela 41 Macierz korelacji projektów z poszczególnymi sferami – projekty podstawowe

PROJEKT	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA
ORGANIZACJA IMPREZ INTEGRACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW OR					
WSPIERANIE AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ WSPIERANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH					
ORGANIZACJA IMPREZ DEDYKOWANYCH DLA NAJMŁODSZYCH MIESZKAŃCÓW OR					
ORGANIZACJA KURSÓW I SZKOLEŃ ZAWODOWYCH W CELU WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM					
REWITALIZACJA BUDYNKU STAREJ SZKOŁY W KAMIENICY POLSKIEJ W CELU PRZYSTOSOWANIA GO DLA OSÓB STARSZYCH					

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42 Macierz korelacji projektów z poszczególnymi sferami – projekty uzupełniające

PROJEKT	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA
DOSTOSOWANIE BASENU KĄPIELOWEGO W MIEJSCOWOŚCI KAMIENICA POLSKA DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, SENIORÓW I DZIECI					
PODNIESIENIE JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SŁUŻĄCEJ BEZPIECZEŃSTWU MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ REWITALIZACJĘ/PRZEBUDOWĘ WODOCIĄGU I SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W SOŁECTWIE KAMIENICA POLSKA					

Źródło: Opracowanie własne

Projekty służące poprawie infrastruktury i atrakcyjności przestrzeni publicznych Gminy, jak również projekty społeczne służące pobudzeniu rynku pracy i aktywizacji zawodowej

mieszkańców, przełożą się na wzmocnienie sfery gospodarczej w dynamicznie rozwijającym się otoczeniu gminy. Oddziaływanie wszystkich przedsięwzięć podstawowych zostanie wzmocnione na skutek projektów uzupełniających.

6.1.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska charakteryzuje się komplementarnością proceduralno-instytucjonalną gdyż obejmuje system zarządzania procesem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie interesariuszy, w tym niezależnych od siebie instytucji i podmiotów. Szczegółowy system zarządzania procesem rewitalizacji został przedstawiony w kolejnych rozdziałach niniejszego dokumentu, jest on spójny i przejrzysty. Instytucją bezpośrednio zaangażowaną w proces rewitalizacji na obszarze gminy oraz koordynującą wdrażanie LPR jest Wójt Kamienica Polska oraz osoba przez niego wyznaczona. Wśród struktur organizacyjnych biorących udział w realizacji PR wymienić należy dwa typy podmiotów:

- podmiot zarządzający, czyli jednostka nadzorująca oraz koordynująca wdrożenie programu, jako całości, a przy tym prowadząca monitoring i ocenę programu,
- podmioty wykonawcze, czyli jednostki realizujące poszczególne zadania.

Kompleksowa rewitalizacja obszaru zdegradowanego wymaga współpracy wszystkich rodzajów jednostek funkcjonujących na obszarze rewitalizowanym, dlatego korzystnym modelem jest współpraca podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania gminy Kamienica Polska w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

Szczegółowy zakres kompetencji poszczególnych jednostek został określony w rozdziale 9: SYSTEM REALIZACJI, W TYM MONITORING I OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SPOSOBY MODYFIKACJI PR. Dodatkowo, tak wypracowana struktura umożliwia zaangażowanie w proces rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy, którzy aktywnie uczestniczyli w pracach nad programem już na etapie jego programowania, w tym poprzez aktywne uczestnictwo w organizowanych konsultacjach społecznych. Komórki organizacyjne Urzędu Gminy będą miały również za zadanie współpracować z jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie przedsięwzięć, wsparcie w uzyskiwaniu dotacji, dokumentacji projektowej. W system zarządzania zaangażowani będą również lokalni partnerzy z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Oprócz wskazanych jednostek zaangażowanych w realizację PR,

włączone zostaną stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne, podmioty gospodarcze i NGO-sy, które funkcjonują na terenie OR.

6.1.4 KOMPLEMENTARTNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Program Rewitalizacji zwraca także uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie. Zidentyfikowane projekty inwestycyjne i nie inwestycyjne stanowią kontynuację zrealizowanych już przedsięwzięć, zarówno tych wspartych ze środków unijnych, jak i tych realizowanych przy udziale środków krajowych. Komplementarność projektów opiera się na wykorzystaniu doświadczeń powstałych produktów i rezultatów, udziale tych samych użytkowników, pełnieniu tych samych funkcji. Ponadto obejmują kompleksowe rozwiązania obszarowe w zakresie rozwiązywania problemów i zaspokajanie potrzeb. Poniżej zestawiono najważniejsze działania o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane w ostatnich latach. Program Rewitalizacji jest kontynuacją wcześniejszych działań realizowanych na terenie Gminy. Były to działania realizowane nie tylko przez gminę, ale także inne podmioty, zarówno samorządowe jak i prywatne. Poniżej zaprezentowano przykłady niektórych działań zrealizowanych z wsparciem środków Unijnych w perspektywie 2007-2013 mających odniesienia do Celów Strategicznych i Kierunków niniejszego Programu Rewitalizacji.

tytuł projektu: Szansa na pracę
nazwa beneficjenta: Cityschool s.c. Paweł Kędzierski, Piotr Kossowski
powiaty: myszkowski, m. Częstochowa, kłobucki, częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki

tytuł projektu: Aktywny Śląsk.
nazwa beneficjenta:
INSTYTUT SZKOLENIOWO - BADAWCZY MERIDIUM ZBIGNIEW MICHALAK
powiaty: będziński, m. Bytom, m. Częstochowa, częstochowski, m. Dąbrowa Górnicza, m. Jaworzno, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, m. Piekary Śląskie, m. Sosnowiec, tarnogórski, zawierciański
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
działanie: 9.1. Aktywna integracja

tytuł projektu: Drogowskaz na sukces 50 plus
nazwa beneficjenta: "Wisehead" Sp. z o.o.

powiaty: m. Częstochowa, częstochowski, kłobucki, myszkowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

tytuł projektu: Gotowi do pracy
nazwa beneficjenta: MELTING POT PIOTR KOSSOWSKI
powiaty: częstochowski, myszkowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
działanie: 9.1. Aktywna integracja

tytuł projektu: ZMIANY NIE BOLĄ - kompleksowe szkolenia dla rolników umożliwiające podjęcie zatrudnienia poza sektorem rolniczym
nazwa beneficjenta: Klinika Szkoleń i Biznesu "ERAZMUS"
powiaty: kłobucki, myszkowski, zawierciański, częstochowski, lubliniecki, będziński
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

tytuł projektu: Lider na Rynku Ekonomii Społecznej
nazwa beneficjenta: Częstochowska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości
powiaty: myszkowski, częstochowski, m. Częstochowa, lubliniecki
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej

tytuł projektu: Lider na Rynku Ekonomii Społecznej
nazwa beneficjenta: Częstochowska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości
powiaty: myszkowski, częstochowski, m. Częstochowa, lubliniecki
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej

tytuł projektu: POKIERUJ SWOIM LOSEM - kompleksowe wsparcie szkoleniowe dla osób pozostających bez zatrudnienia z terenu powiatów: częstochowskiego, lublinieckiego, kłobuckiego
nazwa beneficjenta: Centrum Szkoleniowo-Edukacyjne "PRYM"
powiaty: kłobucki, częstochowski, lubliniecki, myszkowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki

działanie: 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

tytuł projektu: Niepełnosprawni-pełnosprawni w życiu społecznym i zawodowym
nazwa beneficjenta: POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM KOŁO W CZĘSTOCHOWIE
powiaty: m. Częstochowa, częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
działanie: 9.1. Aktywna integracja

tytuł projektu: NIE TYLKO ZBOŻE ZAPEŁNIA TRZOS - nowe kwalifikacje szansą podjęcia zatrudnienia w branży pozarolniczej
nazwa beneficjenta: Centrum Szkoleniowo-Edukacyjne "PRYM"
powiaty: częstochowski, lubliniecki, kłobucki, zawierciański, myszkowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

tytuł projektu: Nadzieja
nazwa beneficjenta: Gmina Kamienica Polska/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamienicy Polskiej
powiat: częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji

tytuł projektu: Liderzy na starcie w gminie Kamienica Polska - kurs masażu oraz bezpiecznego opalania metodą natryskową
nazwa beneficjenta: Częstochowskie Stowarzyszenie Rozwoju Małej Przedsiębiorczości
powiat: częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

tytuł projektu: Rozwijamy skrzydła w Szkole Podstawowej w Kamienicy Polskiej
nazwa beneficjenta: Gmina Kamienica Polska
powiat: częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty

tytuł projektu: Razem osiągniemy sukces
nazwa beneficjenta: Gmina Kamienica Polska
powiat: częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty

tytuł projektu: Zaczarowana Kraina - nowoczesne metody edukacyjne dla dzieci z terenów wiejskich
nazwa beneficjenta: Gmina Kamienica Polska/Przedszkole w Kamienicy Polskiej
powiat: częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program:
Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

tytuł projektu: Poszukiwacze przygód
nazwa beneficjenta: Gmina Kamienica Polska/Przedszkole w Kamienicy Polskiej
powiat: częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

tytuł projektu: Indywidualizacja nauczania-szansą dla każdego ucznia
nazwa beneficjenta: Powiat Częstochowski
powiat: częstochowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty

tytuł projektu: Bądź aktywny zawodowo
nazwa beneficjenta: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie
powiaty: częstochowski, m. Częstochowa
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

tytuł projektu: Wykluczamy bezrobocie!
nazwa beneficjenta: NAVIGATOR INTERNATIONAL SP Z O.O.
powiaty: częstochowski, zawierciański, myszkowski
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej

tytuł projektu: Bądź aktywny zawodowo
nazwa beneficjenta: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie
powiaty: częstochowski, m. Częstochowa
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

6.1.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty, które zostały zapisane w Programie Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska mają możliwość realizacji przy udziale różnych źródeł finansowania w tym środków unijnych. W Programie Rewitalizacji wykorzystano możliwość łączenia wsparcia ze środków EFRR i EFS (dzięki dużej synergii projektów rewitalizacyjnych) w celu realizacji założonych celów i wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego. Realizacja projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania pozwala na uzyskanie korzystnych efektów i wpływa na wzrost dynamiki pożądanych zmian. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji. Źródła finansowania opisano w fiszkach projektowych jak również w indykatywnych ramach finansowych.

7 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

7.1 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Poniższa tabela przedstawia plan finansowy przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wskazują one między innymi szacowane środki finansowe związane z realizacją przedsięwzięć z uwzględnieniem źródeł finansowania.

Tabela 43 Indykatywne ramy finansowe projektów/przedsięwzięć głównych

NUMER PRZEDSIĘWZIĘCIA/ PROJEKTU	NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA/ PROJEKTU	SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTU*	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA			
			EFS	EFRR	BUDŻET GMINY	INNE
1.1	ORGANIZACJA IMPREZ INTEGRACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW OR	70.000,00 zł	40.000,00 zł	-	30.000,00 zł	-
1.2	WSPIERANIE AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ WSPIERANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	25.000,00 zł	5.000,00 zł	-	15.000,00 zł	5.000
1.3	ORGANIZACJA IMPREZ DEDYKOWANYCH DLA NAJMŁODSZYCH MIESZKAŃCÓW OR	50.000,00 zł	15.000,00 zł	-	30.000,00 zł	środki prywatne -5.000,00 zł
1.4	ORGANIZACJA KURSÓW I SZKOLEŃ ZAWODOWYCH W CELU WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM	30.000,00 zł	20.000,00 zł	-	10.000,00 zł	
2.1	REWITALIZACJA BUDYNKU STAREJ SZKOŁY W KAMIENICY POLSKIEJ W CELU PRZYSTOSOWANIA GO DLA OSÓB STARSZYCH	400.000,00 zł	-	195.000,00 zł	200.000,00 zł	środki prywatne -5.000,00 zł
	SUMA	575.000,00 zł	80.000,00 zł	195.000,00 zł	285.000,00 zł	15.000,00 zł

Źródło: Urząd Gminy

Tabela 44 Indykatywne ramy finansowe projektów/przedsięwzięć uzupełniających

NUMER PRZEDSIĘWZIĘCIA/ PROJEKTU	NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA/ PROJEKTU	SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTU*	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA			
			EFS	EFRR	BUDŻET GMINY	INNE
U.1	**DOSTOSOWANIE BASENU KĄPIELOWEGO W MIEJSCOWOŚCI KAMIENICA POLSKA DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, SENIORÓW I DZIECI**	200.000,00 zł	-	100.000,00 zł	100.000,00 zł	-
U.2	**PODNIESIENIE JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SŁUŻĄCEJ BEZPIECZEŃSTWU MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ REWITALIZACJĘ/PRZEBUDOWĘ WODOCIĄGU I SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W SOŁECTWIE KAMIENICA POLSKA**	1.200.000,00 zł	-	500.000,00 zł	600.000,00 zł	Środki wojewódzkie w formie dotacji – 100.000,00 zł
	SUMA	1.400.000,00 zł	0,00 zł	600.000,00 zł	700.000,00 zł	100.000,00 zł

Źródło: Urząd Gminy

8 MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

8.1 MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Jedną z podstawowych zasad przygotowania programów rewitalizacji jest partycypacja społeczna. Prace nad przygotowaniem Programu Rewitalizacji Gminy Kamienica Polska oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy w tym szczególnie z mieszkańcami Gminy, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Partycypacja społeczna polega na realizacji wśród interesariuszy następujących działań:

- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istotnie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowywaniu i realizacji programu rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy,
- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań.

W przygotowaniu Programu Rewitalizacji wykorzystano formy konsultacji społecznych:

- zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej,
- spotkania i debaty z interesariuszami,
- zbieranie uwag i opinii w formie ankiet skierowanych do wszystkich interesariuszy,
- wizje lokalne.

Dla zapewnienia efektywnej współpracy z partnerami procesu rewitalizacji wykorzystano na każdym etapie prac następujące narzędzia komunikacji i informowania interesariuszy:

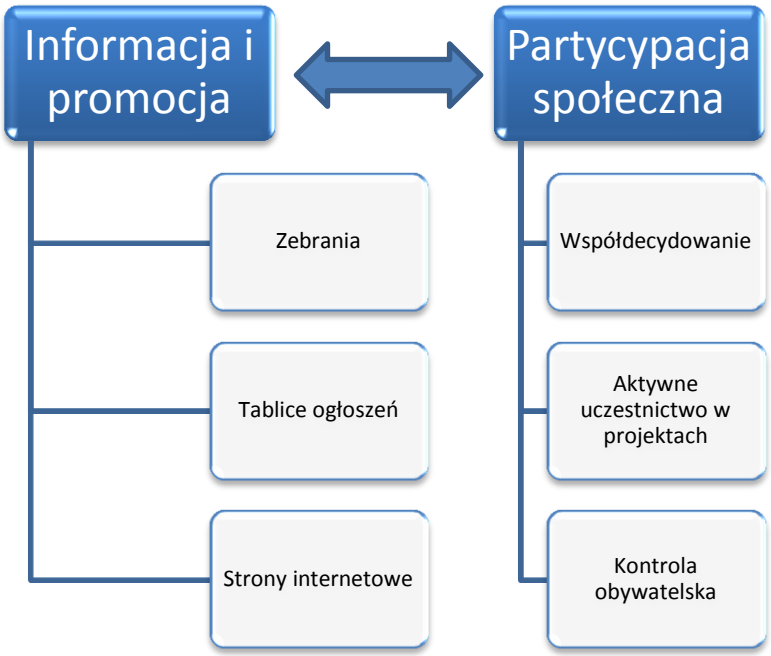
- szkolenie dla zespołu pracowników UG dedykowanych do współpracy przy tworzeniu Programu Rewitalizacji,
- plakaty i ulotki rozprowadzane na terenie całej Gminy zapraszające na spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami oraz z partnerami z sektora społecznego i gospodarczego,

- wizytowanie wybranych obszarów Gminy (kryterium była informacja z UG o największych potencjałach).

Ze względu na równoległe prowadzenie prac nad przygotowaniem Programu Rewitalizacji i Strategii Rozwoju podczas spotkań z mieszkańcami często omawiano oba zagadnienia.

8.1.1 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informacja i promocja działań przewidzianych w Programie Rewitalizacji. Obowiązek ten spoczywa przede wszystkim na Gminie Kamienica Polska. Rolę inicjującą pełni Wójt Gminy, bądź wyznaczona przez niego osoba. Celem informowania Interesariuszy jest przede wszystkim zapewnienie pełnego przepływu informacji, stworzenie uwarunkowań do zapoznania się interesariuszy z kształtem i postępami procesu rewitalizacji oraz promocja działań, pozyskiwanie nowych przedsięwzięć oraz podmiotów i osób skłonnych do zaangażowania w proces rewitalizacji. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, mieszkańców obszaru rewitalizacji) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych. Poniższy schemat przedstawia instrumenty systemu informacji i promocji w powiązaniu z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji.

Rysunek 10 Schemat przedstawiający instrumenty systemu informacji i promocji w połączeniu z mechanizmami włączenia interesariuszy

Jak wynika z powyższego schematu działania informacyjne i promocyjne są związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń zamieszczanych na tablicach ogłoszeń,
- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego poprzez stronę internetową gminy,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i działaczami organizacji pozarządowych.

Działania promocyjne będą zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego I Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające

przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

9 SYSTEM REALIZACJI, W TYM MONITORING I OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SPOSOBY MODYFIKACJI PR

9.1 SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

9.1.1 STRUKTURA ZARZĄDZANIA

Za wdrażanie, monitoring i ewaluację Programu Rewitalizacji będzie odpowiadać Wójt Gminy. Jako organ wykonawczy jest odpowiedzialny za realizację wszystkich działań rewitalizacyjnych określonych w niniejszym Programie. W zakresie zadań, które będą realizowane przez lub przy współudziale podmiotów prywatnych Wójt będzie sprawował kontrolę nad zgodnością ich realizacji z celami rewitalizacyjnymi.

Zarządzeniem Wójta Gminy Kamienica Polska wyznaczony zostanie zespół ds. rewitalizacji. Będzie on odpowiadał bezpośrednio za realizację Programu, a przede wszystkim za zarządzanie Programem, w tym koordynację współpracy pomiędzy różnymi, publicznymi i prywatnymi interesariuszami rewitalizacji. Do jego zadań będzie należeć także organizowanie spotkań podmiotów, archiwizowanie dokumentacji związanej z Programem Rewitalizacji oraz monitorowanie postępów w realizacji PR.

W toku prowadzenia procesów rewitalizacyjnych przewiduje się ścisłą, zadaniową współpracę pomiędzy osobą odpowiedzialną za realizację Programu Rewitalizacji, a podmiotami publicznymi i prywatnymi, które będą wykonawcami zadań i projektów rewitalizacyjnych. Wójt Gminy i zespół ds. rewitalizacji będą na bieżąco korzystali z pomocy wszystkich struktur, komórek Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy. Ponadto istotną rolę w niniejszych procesach odegrają również pracownicy zatrudnieni w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy będą zaangażowani w projekty dotyczące aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i włączenia tych osób. W ramach kompetencji i struktury urzędu realizacja przedsięwzięć/projektów zlecana będzie tym jednostkom i podmiotom, które posiadają najlepsze kompetencje wykonawcze, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej lub organizacji pozarządowych na podstawie umów. Zespół ds. Rewitalizacji jest także odpowiedzialny za promocję i współpracę w zakresie swoich kompetencji z radnymi gminy oraz mieszkańcami gminy. Rada Gminy również będzie zaangażowana w proces realizacji Programu Rewitalizacji.

Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji:

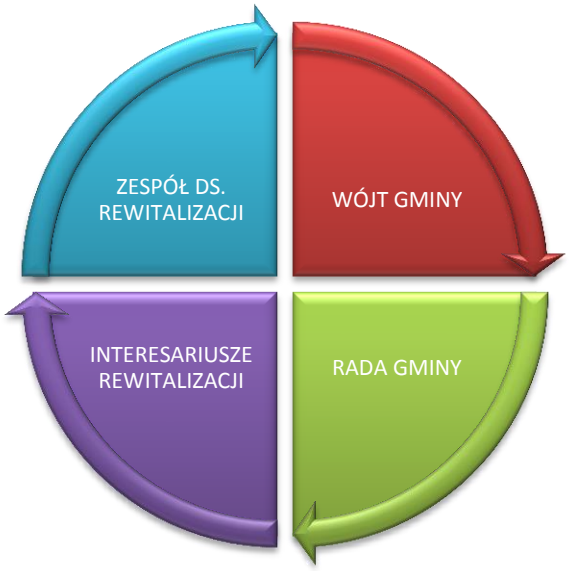
- Wójt Gminy Kamienica Polska:

- Koordynowanie całego procesu rewitalizacji;
- Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie PR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji;
- Prowadzenie konsultacji społecznych;
- Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia PR;

- Rada Gminy:
  - Zatwierdzenie i uchwalenie PR;
  - Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w PR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy;
  - Uchwalanie zmian PR;
  - Podjęcie uchwały o uchyleniu PR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych.
- Zespół ds. rewitalizacji:
  - Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu,
  - Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek gminy oraz strony społecznej,
  - Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację,
  - Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu,
  - Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów,
  - Promocja programu,
  - Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,
  - Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów,
  - Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu,
  - Współpraca z wydziałami/pracownikami UG w zakresie realizacji programu.

Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w rozdziale 8.

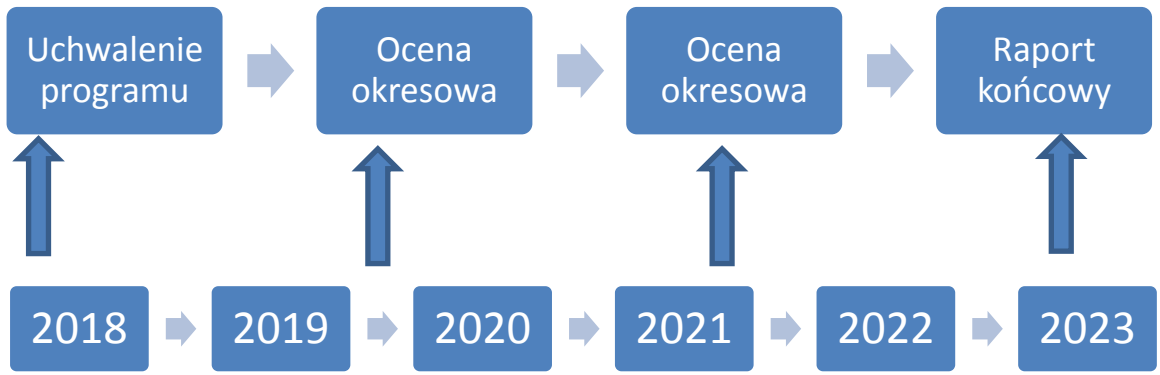
Z powyższego wynika, że podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Wójt Gminy, zespół ds. rewitalizacji, Rada Gminy i Interesariusze rewitalizacji

Rysunek 11 Schemat zarządzania PR

9.1.2 HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Ramowy harmonogram realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023 obejmuje okres od 2018 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad Programem Rewitalizacji do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z Programu Rewitalizacji.

Rysunek 12 Schemat przedstawiający ramowy harmonogram rewitalizacji

9.2 SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Monitoring i ewaluacja Programu Rewitalizacji polega na dokonywaniu okresowej oceny stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy. Do monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji zobowiązuje się samorząd gminy, zatwierdzając Program Rewitalizacji. Zadaniem powołanego zespołu ds. rewitalizacji będzie przeprowadzanie monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji Programu przy współpracy z instytucjami, organizacjami, a także podmiotami prywatnymi mogącymi uczestniczyć w realizacji Programu. Monitoring i ewaluacja odbywać się może w trakcie posiedzeń Rady Gminy, która będzie wnosić zmiany w postaci uchwał. Dzięki wprowadzeniu systemu monitoringu i ewaluacji zostaje rozwiązany problem dezaktualizacji założeń Programu Rewitalizacji wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach Programu Rewitalizacji. Prócz modyfikacji działań w trakcie ich realizacji istnieje możliwość tworzenia dodatkowych fiszek projektów, które będą wpisywać się w wyznaczone cele. W ten sposób Program Rewitalizacji może się rozwijać wraz z rozwojem społecznym i gospodarczym gminy. Ocena realizacji Programu Rewitalizacji odbywa się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Każdy projekt powinien posiadać kartę oceny realizacji, zawierającą planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych. Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe dostosowywanie działań lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych.

System monitoringu Programu Rewitalizacji obejmuje 4 płaszczyzny:

- Monitorowanie podstawowych parametrów programu rewitalizacji na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji. Pod uwagę zostaną wzięte następujące wskaźniki monitoringowe:
    - Liczba ludności obszaru zdegradowanego,
    - Liczba ludności obszaru rewitalizacji,
    - Udział liczby ludności obszaru rewitalizacji w liczbie ludności gminy ogółem (w %),
    - Powierzchnia obszaru zdegradowanego,
    - Powierzchnia obszaru rewitalizacji,
    - Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni gminy ogółem (w %).

W przypadku podjętej decyzji o aktualizacji programu należy uwzględnić, czy nie zostały przekroczone wskaźniki liczby ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji oraz powierzchni obszaru rewitalizacji.

- Monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w programie rewitalizacji (z częstotliwością 2-letnią).

Lista wskaźników monitorowania realizacji celów została zamieszczona w tabeli poniżej. Zmiana wskaźników będzie określana wyłącznie dla obszaru rewitalizacji:

Tabela 45 Wskaźniki monitorowania celów

CEL REWITALIZACJI	WSKAŹNIK PRODUKTU	WSKAŹNIK REZULTATU
ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	Liczba zorganizowanych imprez w roku - 10 Liczba uczestników organizowanych imprez w ciągu roku – min. 100	Spadek liczby bezrobotnych na OR – 10% Liczba przeszkolonych bezrobotnych 20 osób, w tym 50% z OR
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ JAKOŚCI ŻYCIA	Liczba obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych na OR – 1 Uruchomione obiekty sprzyjające aktywności – 1 Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1	Wzrost zadowolenia mieszkańców na OR – badanie ankietowe Zwiększenie liczby osób korzystających z obiekty sprzyjających aktywności – focusowe badanie terenowe Wzrost bezpieczeństwa – badanie ankietowe

Źródło: Opracowanie własne

- Monitorowanie skutków realizacji programu poprzez analizę aktualnego poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszarów rewitalizacji (z częstotliwością 2-letnią)

Tabela 46 Wskaźniki monitorowania celów

WSKAŹNIK DELIMITACYJNY (LICZONE DLA OBSZARU REWITALIZACJI) – PIERWSZE BADANIE W 2019 R.	OCZEKIWANA ZMIANA
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	SPADEK
Liczba osób w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	WZROST
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	SPADEK
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	SPADEK
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	SPADEK
Liczba osób korzystających z zasiłków celowych na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	SPADEK
Liczba imprez w sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru	WZROST
Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	SPADEK
Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	SPADEK

Średnie wyniki sprawdzianów szóstoklasisty na tle wyników w powiecie w roku szkolnym 2015/2016	WZROST
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	WZROST
Liczba wyrejestrowanych/zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów	SPADEK
Udział mieszkań niewyposażonych w wodociąg na wyznaczonych obszarach	SPADEK
Udział mieszkań niewyposażonych w kanalizację na wyznaczonych obszarach	SPADEK
Liczba wydarzeń kulturalnych przeprowadzonych w świetlicach środowiskowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów	WZROST
Liczba przystanków komunikacji na 100 mieszkańców	WZROST/BEZ ZMIAN
Niewystarczające wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną lub jej zły stan	SPADEK

Źródło: Opracowanie własne

Monitorowane będą także zmiany w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej obszaru rewitalizacji dotyczące zagadnień przedstawionych w analizie wskaźnikowej w formie opisowej.

- Bieżące monitorowanie poziomu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, jak również informacje niezbędne w zakresie monitorowania programów rewitalizacji na potrzeby sprawozdawczości zgodnie z wymogami Urzędu Marszałkowskiego.

Lista przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających będzie aktualizowana w trybie bieżącym w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, źródeł finansowania oraz rezultatów ich wdrożenia (efekty rzeczowe). Monitorowanie osiąganych wskaźników będzie się odbywało na podstawie danych, udostępnianych przez:

- Urząd Gminy w Kamienicy Polskiej,
- jednostki organizacyjne Urzędu Gminy,
- Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie,
- Komendę Powiatową Policji w Częstochowie,
- innych interesariuszy, którzy byli zaangażowani w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Procedura sporządzania oceny została określona tak, aby zapewnić partycypacyjny charakter tego procesu. Po opracowaniu raportu z podjętych działań i jego akceptacji przez Wójta Gminy, zostanie on upubliczniony poprzez jego zamieszczenie na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Zasadniczym celem polityki promocji, jest rozwój zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji, jej udziału w decyzjach oraz

odpowiedzialności za powodzenie realizacji Programu. W założeniach polityka promocji Programu powinna przybliżać mieszkańcom korzyści, jakie mogą być osiągnięte dzięki procesowi rewitalizacji, udostępniać wszystkim zainteresowanym stronom rewitalizacji i partnerom informacje o celach i problemach rewitalizacji, pobudzać partnerów programu do wyrażania własnych opinii, zachęcać do przedstawiania własnych projektów. Nowe przedsięwzięcia zgłaszane przez interesariuszy będą uwzględniane w Programie. Włączenie nowych inicjatyw do Programu jest uwarunkowane możliwościami finansowania, uwarunkowaniami formalnymi i faktycznymi, a także stopniem realizacji założenia celów rewitalizacji. Zgłaszanie nowych przedsięwzięć Koordynatorowi ds. Rewitalizacji będzie się odbywało za pośrednictwem dostępnych kanałów komunikacji. Raz na dwa lata przeprowadzona zostanie analiza wskaźników delimitacyjnych wykorzystanych do diagnozy stanu i wyboru obszaru rewitalizacji. Będzie ona stanowiła raport kontrolny z realizacji do aktualizacji zapisów Programu. Uzyskane wyniki umożliwią ocenę skuteczności zaplanowanych działań rewitalizacyjnych w celu porównania aktualnych wartości wskaźników z wartościami bazowymi, opracowanymi przy diagnozowaniu stanu gminy. Ocena realizacji Programu będzie zawierała odniesienie do danych porównawczych z obszaru gminy, pozwalających na ocenę procesu wychodzenia obszaru ze stanu kryzysowego.

Przyjęty system monitorowania jest podstawą do efektywnej ewaluacji i aktualizacji PR w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów. Systematyczna ocena i aktualizacja umożliwi dostosowywanie założeń Programu Rewitalizacji do bieżących uwarunkowań zewnętrznych wpływających na efektywność realizacji zaplanowanych działań mających na celu poprawę zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej. W załączonej tabeli zaprezentowano kartę oceny wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych systematyzującą prezentację stopnia wdrożenia poszczególnych przedsięwzięć PR.

Tabela 47 Karta wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych - wzór

DATA	Dokumentacja projektowa/kosztorysowa/inne dokumenty wymagane prawem	Przetarg /zapytanie	Wniosek o grant z konkursu, inne źródłą finansowania zewnętrznego	Zawarcie umowy o dofinansowanie	Wartość całkowita projektu/kwota dofinansowania	Dotychczas wydatkowano	Opis stanu realizacji
	Stan lub data zakończenia	*Data ogłoszenia, termin zgłaszania ofert, uwagi*	*Data ogłoszenia, termin zgłaszania ofert, termin złożenia wnisku, uwagi*	*Data, uwagi*	***PLN***	***PLN***	
Przedsięwzięcie							

Źródło: Opracowanie własne

9.3 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN

Po dwóch latach od uchwalenia Programu Rewitalizacji zostanie przeprowadzona ewaluacja programu, która pozwoli na ocenę stopnia realizacji zakładanych celów rewitalizacji, stopień, zakres oraz trwałość zmian jakie zaszły na obszarze objętym rewitalizacją na skutek wdrażania programu, a także sprawność i skuteczność zarządzania tym procesem. Zakłada się, że dwa lata to krótki okres, aby oczekiwać znacznych zmian, jednak wystarczający, aby określić, czy program wymaga aktualizacji. Raport ewaluacyjny zostanie sporządzony na podstawie zestawień danych i informacji z monitoringu oraz na podstawie dodatkowych analiz. Zauważone zmiany wskaźników oraz obserwowanej sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej pozwolą określić, w jakim ewentualnie zakresie program wymaga aktualizacji. Aktualizacja będzie przeprowadzona również w sytuacji zidentyfikowania nowych projektów rewitalizacyjnych mogących mieć wpływ na realizację celów. Przeprowadzona ewaluacja stanowić będzie cenny materiał analityczny umożliwiający wskazanie działań naprawczych w procesie rewitalizacji (o ile taka potrzeba zostanie zdiagnozowana) oraz zaprogramowanie kolejnych działań rewitalizacyjnych, które powinny zostać ujęte w zaktualizowanym programie rewitalizacji lub innym, równoważnym dokumencie, którego przedmiotem będzie polityka rewitalizacyjna gminy. W przypadku stwierdzenia, że Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Wójt Gminy Kamienica Polska występuje do Rady Gminy z prośbą o jego zmianę. Do wniosku załączony zostaje raport z ewaluacji lub uzasadnienie wynikające z konieczności wprowadzenia nowych projektów rewitalizacyjnych. Zmiana programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany, tj.:

- Wykonanie projektu aktualizacji dokumentu,
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych proponowanych zmian (w zależności od zakresu aktualizacji przewiduje się różne formy konsultacji, minimalna forma to konsultacje pisemne za pośrednictwem strony internetowej, w przypadku szerszego zakresu aktualizacji planuje się przeprowadzenie spotkań konsultacyjnych),
- Wprowadzenie zmian w aktualizacji Programu Rewitalizacji pochodzących z konsultacji społecznych,
- Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- Przedłożenie Radzie Gminy zaktualizowanego projektu PR,

- Uchwalenie aktualizacji PR,
- Wpisanie zaktualizowanego PR na wykaz programów rewitalizacji gmin województwa śląskiego w miejsce poprzedniej wersji dokumentu.

10 PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

10.1 OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Na podstawie art. 48 ust. 1, w związku z art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405), Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405, z późn. zm.), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska po zapoznaniu się z wnioskiem Wójta Gminy Kamienica Polska uzgodnił pozytywnie możliwość odstąpienia od procedury przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Pismo nr WOOŚ.410.298.2018.AOK potwierdzające powyższe stanowi załącznik nr 1 do PR.

Podobnie pismo nr NS-NZ.042.84.2018 Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego potwierdza odstąpienie od procedury przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko PR pod warunkiem odstąpienia uzgodnionego z RDOŚ (w załączniku nr 1).

W załączniku nr 3 zamieszczono obwieszczenie Wójta Gminy Kamienica Polska o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

11 ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 – Opinia RDOŚ

REGIONALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH

Urząd Gminy w Kamienicy Polskiej
Wpłynęło dn. 2018 -07- 18 r.
Nr rej. 3324 Podpis

WOOŚ.410.298.2018.AOK

Katowice, 13 lipca 2018 r.

Wójt Gminy Kamienica Polska
ul. Marii Konopnickiej 12
42-260 Kamienica Polska

Odpowiadając na wniosek znak: IW.6220.4.2018 z dnia 27 czerwca 2018 r. (data wpływu 2 lipca 2018 r.), w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023", po przeanalizowaniu załączonych do wniosku dokumentów, działając na podstawie art. 47, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jedn.: Dz. U z 2017r., poz. 1405 ze zm.)

u z g a d n i a m

brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze programowym, identyfikującym potrzeby w zakresie rewitalizacji. Z założenia wyznacza cele i kierunki planowanych działań rewitalizacyjnych, których zadaniem jest zwiększanie szans rozwojowych gminy i poprawa jakości życia jej mieszkańców, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

W „Programie Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023" określono następujące zadania:

1) organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców,
2) wspieranie aktywizacji mieszkańców poprzez wspieranie aktywności lokalnych organizacji pozarządowych,
3) organizacja imprez dedykowanych dla najmłodszych mieszkańców,
4) organizacja kursów i szkoleń zawodowych w celu wsparcia przedsiębiorczości na obszarze rewitalizowanym,
5) rewitalizacja budynku starej szkoły w Kamienicy Polskiej w celu przystosowania go dla osób starszych,
6) dostosowanie basenu kąpielowego w miejscowości Kamienica Polska do potrzeb niepełnosprawnych, seniorów i dzieci,
7) podniesienie jakości infrastruktury technicznej służącej bezpieczeństwu mieszkańców poprzez rewitalizację/przebudowę wodociągu i sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwie Kamienica Polska.

1

Ostatnie trzy zadania mają charakter inwestycyjny, dlatego w uzasadnieniu do wniosku zostały one przeanalizowane pod katem oddziaływań na środowisko. Nie stwierdzono, by projekt „Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023" wyznaczał ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Przedsięwzięcia planowane w Programie Rewitalizacji nie stanowią zagrożeń dla środowiska, wszystkie planowane są na terenach zurbanizowanych, poza obszarami cennymi przyrodniczo. W celu wyeliminowania, bądź zminimalizowania negatywnych oddziaływań na środowisko zaplanowano szereg działań, na każdym etapie realizacji Programu Rewitalizacji. Przy modernizacji obiektów prace realizowane będą po uprzedniej analizie ornitologicznej i chiropterologicznej. Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Z dokumentów będących w posiadaniu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach wynika, że ze względu na znaczne oddalenie terenu objętego Programem od obszaru Natura 2000 nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000. Zadania ujęte w przedmiotowym Programie realizowane będą w obrębie jednej gminy, a zakres i skala planowanych działań nie wskazują na możliwość transgranicznego oddziaływania. Planowane zadania uwzględniają aspekty środowiskowe, mając na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju. Przez teren Gminy przebiegają: fragment międzynarodowego korytarza spójności obszarów chronionych „Górna Warta" , krajowy korytarz spójności obszarów chronionych „Kamieniczka", regionalny korytarz migracji ptaków „Dolina Górnej Wisły" oraz korytarz migracji ssaków kopytnych wraz z fragmentem newralgicznym (Parusel J.B., Skowrońska K., Wower A. (red.) „Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I" CDPGŚ, Katowice, 2007). Planowane działania nie będą negatywnie oddziaływać na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych oraz zachowanie ich ciągłości. Zaplanowane działania w znacznej mierze dotyczą obiektów istniejących lub projektowanych na terenach zurbanizowanych, dlatego wpływ tych przedsięwzięć na środowisko będzie znacznie ograniczony. Ponadto program powiązany jest z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach strategicznych, w tym z działaniami zawartymi w „Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska", „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamienica Polska" oraz „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie"

Z uwagi na przewidywany brak negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych zadań zawartych w dokumencie, biorąc pod uwagę uwarunkowania określone w art. 49 ww. ustawy - uzgadniam brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023".

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Katowicach
mgr inż. Edward Stuki
Zastępca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Katowicach

Kopia:
WOOŚ - aa

Załącznik nr 2 – Opinia sanitarna

ŚLĄSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

40 – 074 Katowice ul. Raciborska 39 skrytka pocztowa 591

wsse.katowice@pis.gov.pl http://wssekatowice.pis.gov.pl/

Katowice dnia 13.07.2018 r.

Wpłynęło dn. 2018-07-19 r. Gminy w Kamienicy Polskiej
Nr rej. 3344 Podpis

NS-NZ.042.84.2018

Sekretariat ŚPWIS
32 351 23 15
Punkt Obsługi Klienta i Monitoringu Obiektu
32 351 23 00
32 351 23 00

Główny Specjalista ds. Systemu Jakości
32 351 23 54

Kierownik Działu Nadzoru Sanitarnego
32 351 23 15

Oddział Epidemiologii
32 351 23 10

Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku
32 351 23 24

Oddział Higieny Komunalnej i Środowiska
32 351 23 04

Oddział Bezpieczeństwa Wody
32 351 23 51

Oddział Higieny Pracy i Nadzoru nad Środkami Zastępczymi
32 351 23 28

Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży
32 351 23 16

Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego
32 351 23 20

Oddział Higieny Radiacyjnej
32 351 23 27

Oddział Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej
32 351 23 17

Dział Laboratoryjny
32 351 23 34

Oddział Ekonomiczny
32 351 23 09

Oddział Administracji, Zamówień Publicznych i Logistyki
32 351 23 40

Sekcja ds. Zamówień Publicznych i Zaopatrzenia
tel./fax: 32 351 23 45

Oddział Organizacji i Kadr
32 351 23 38
32 351 23 39

Kasa
32 351 23 42

fax :
32 351 23 02
32 351 23 18

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Katowicach
ul. Dąbrowskiego 22
40-032 Katowice

W związku z pismem Wójta Gminy Kamienica Polska z dnia 27.06.2018 r. znak: IW.6220.4.2018, dotyczącym odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023", przesyłam niniejszą sprawę do załatwienia według kompetencji.

Zgodnie bowiem z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.), przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 (regionalnym dyrektorem ochrony środowiska), organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub, że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Jednocześnie informuję Wójta Gminy Kamienica Polska, że do państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego należy się zwrócić o określenie ewentualnego zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko tylko w sytuacji uzyskania stanowiska regionalnego dyrektora ochrony środowiska, stwierdzającego potrzebę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Załącznik: dokum.

Do wiadomości:
Wójt Gminy Kamienica Polska
ul. Marii Konopnickiej nr 12
42-260 Kamienica Polska

Śląski Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
lek. med. Urszula Mendera-Bożek

Załącznik nr 3 – Obwieszczenie Wójta Gminy Kamienica Polska o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

WÓJT GMINY
Kamienica Polska

Kamienica Polska 18.09.2018r.

IW.6220.5.2018

OBWIESZCZENIE

o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Wójt Gminy Kamienica Polska działając na podstawie art. 48 ust. 1 ust. 4 i art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405 ze zm.),

informuję

o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu **„Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018 - 2023"**

U Z A S A D N I E N I E

W oparciu o zapisy art. 48 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405 ze zm.), Wójt Gminy Kamienica Polska zwrócił się z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach, o zajęcie stanowiska w sprawie odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu niniejszej strategii.

W odpowiedzi na wniosek :
- Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Katowicach pismem z dnia 13.07.2018r. przesłał wniosek Wójta do Regionalnego Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach w celu załatwienia według kompetencji uzasadniając, iż wystąpienie do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wymagane jest w sytuacji uzyskania stanowiska Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska stwierdzającego potrzebę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem z dnia 13.07.2018r., nr WOOŚ.410.298.2018.AOM, uzgodnił brak potrzeby przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018 – 2023".

W trybie art. 30 i art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz.1405 ze zm.), Wójt Gminy zapewnił możliwość udziału społeczeństwa poprzez obwieszczenie z dnia 27.06.2018r. nr IW.6220.5.2018r. ponadto w dniach od 17.08.2018r. do 16.09.2018r., w związku z Zarządzeniem nr 38/2018 Wójta Gminy Kamienica Polska z dnia 16.08.2018r., odbyły się konsultacje społeczne projektu dokumentu „Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018 – 2023".

W wyniku udziału społeczeństwa jak i postępowania konsultacyjnego nie wpłynęły żadne uwagi dotyczące projektu programu.

Przy odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o którym mowa w art. 48 ust. 1, zgodnie z art. 49 w/w ustawy bierze się pod uwagę następujące uwarunkowania:

1) **Charakter działań przewidzianych w Programie Rewitalizacji:**

a) **stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć**

Nie stwierdza się, aby projekt Program Rewitalizacji wyznaczał ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W Programie Rewitalizacji przewidziano następujące zadania (pominięto zadania nie mające charakteru inwestycyjnego):

- **REWITALIZACJA BUDYNKU STAREJ SZKOŁY W KAMIENICY POLSKIEJ W CELU PRZYSTOSOWANIA GO DLA OSÓB STARSZYCH.**

Działanie dotyczy adaptacji/przebudowy już istniejącego obiektu. Prowadzone będzie w połączeniu z termomodernizacją pozwalająca na redukcję zużycia energii pierwotnej. Powierzchnia zabudowy budynku nie przekracza 350m^2. Aktualnie wiedza na temat zasad prowadzenia działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych jest wystarczająco duża, aby prowadzić je zawsze w sposób bezpieczny dla środowiska, uwzględniający lokalne potrzeby ptaków, nietoperzy i innych gatunków. Działania będą realizowane w sposób minimalizujący presję na środowisko w trakcie budowy. Obiekty są potrzebne działaniom na rzecz włączenia społecznego.

- **DOSTOSOWANIE BASENU KĄPIELOWEGO W MIEJSCOWOŚCI KAMIENICA POLSKA DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, SENIORÓW I DZIECI.**

Działanie dotyczy modernizacji już istniejącego obiektu. Służyć będzie wyłącznie lepszemu dostosowaniu do nowych funkcji poprzez dobudowę/przebudowę wejść/zejść itp., uzupełnienie poręczy i uchwytów, instalację systemów przywoławczych itp. Działania będą realizowane w sposób minimalizujący presję na środowisko w trakcie budowy.

- **PODNIESIENIE JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SŁUŻĄCEJ BEZPIECZEŃSTWU MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ REWITALIZACJĘ/PRZEBUDOWĘ WODOCIĄGU I SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W SOŁECTWIE KAMIENICA POLSKA.**

Dla planowanych działań uzyskano już decyzje sanitarne i środowiskowe (w załączeniu):

1. Opinia sanitarna NS/NZ.523-71/14 z dnia 03.10.2014 r. (I WPIS 2014)
2. Opinia środowiskowa WOOŚ.4240.575.204.EJ (I RDOŚ 2014)
3. Opinia sanitarna NS-NZ-523-15/08 z dnia 22.02.2008 r. (II WPIS 4.2008)
4. Opinia środowiskowa OŚ.III.7633-24/08 z dnia 11.03.2008 r. (II Star. 4.2008)
5. Opinia sanitarna NS-NZ-523-14/08 z dnia 22.02.2008 r. (III WPIS 4.2008)
6. Opinia środowiskowa OŚ.III.7633-22/08 z dnia 11.03.2008 r. (III Star. 4.2008)
7. Opinia sanitarna NS-NZ-523-28/08 z dnia 11.04.2008 r. (IV WPIS 4.2008)
8. Opinia środowiskowa OS.II7633-36/08 z dnia 24.04.2008 r. (IV Star.4.2008)

Wszystkie wymienione opinie stwierdzają brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć polegających na przebudowie/rozbudowie sieci wodociągowej i kanalizacji.

b) **powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach**

Program Rewitalizacji jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy w celu określenia najważniejszych zamierzeń służących rewitalizacji określonych obszarów Gminy. W Programie Rewitalizacji określono konkretne działania służące rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów. Program Rewitalizacji jest spójny ze Strategią Rozwoju Gminy Kamienica Polska. W Strategii określono cele strategiczne i operacyjne, poniżej wymieniono powiązane z nimi przedsięwzięcia Programu Rewitalizacji:

- Cel Strategiczny I: Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej potencjał ekologiczny gminy:
  - Przedsięwzięcia 1.4 Programu Rewitalizacji.
- Cel Strategiczny II: Doskonalenie stanu infrastruktury technicznej i społecznej:
  - Przedsięwzięcia 2.1, U.1 i U.2 Programu Rewitalizacji.
- Cel Strategiczny III: Społeczeństwo obywatelskie:
  - Przedsięwzięcia 1.1, 1.2, 1.3 Programu Rewitalizacji.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w Programie Rewitalizacji wpisują się w cele Strategii Rozwoju, wpływając na rozwój przedsiębiorczości, eliminację negatywnych zjawisk społecznych

oraz dbałość o środowisko. Przedsięwzięcia Programu Rewitalizacji mają także wpływ na sfery: przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Program Rewitalizacji to dokument wykonawczy innych dokumentów strategicznych, niemniej wpisuje się w działania pro-środowiskowe, które zbliżają Polskę do realizacji postanowień pakietu klimatyczno-energetycznego tj.:

- zmniejszenia emisji dwutlenku węgla o 20%,
- zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w zużyciu końcowym o 15%.

Realizacja powyższych celów zgodna jest również z postanowieniami Dyrektyw m.in.:

- dyrektywy Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (Dz.U.UE.L.96.296.55 z późn. zm.),
- dyrektywa Rady 1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. odnosząca się do wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu (Dz.U.UE.L.99.163.41 z późn. zm.),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz.U.UE.L.02.189.12),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U.UE.L.153/13).

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Należy podkreślić, że obszar rewitalizacji obejmuje wyłącznie część zurbanizowaną miejscowości Kamienica Polska.
Zgodnie z PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KAMIENICA POLSKA NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 ROKU
(http://www.bip.kamienicapolska.pl/?bip_id=1848&cid=32911)

Zdecydowaną większość obszaru gminy zajmują zbiorowiska silnie zantropogenizowane: użytki rolne i obszary po górnictwie hut żelazu. Teren gminy to obszar o stosunkowo słabym zróżnicowaniu siedliskowym. Zdecydowaną większość terenu stanowią użytki rolne, a wśród nich przede wszystkim grunty orne, łąki i pastwiska. Obszary leśne, podmokłe, łąki, pastwiska, doliny rzeczne, bagna i torfowiska, całe to bogactwo siedlisk powoduje, że chętnie bytuje tu ponad 112 gatunków ptaków. Lasy w Gminie Kamienica Polska zajmują około 42,7% jej powierzchni. Od kilku lat poziom lesistości na tym terenie utrzymuje się na stałym poziomie. Procent powierzchni pokrytej lasami w gminie jest o ok. 14% wyższy niż w powiecie, a o prawie 10,8% wyższy niż średnia w województwie. Gmina Kamienica Polska w całości położona jest w obrębie dorzecza Odry – zlewnia Warty. Sieć hydrograficzna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta i tworzy ją odcinek Warty, przepływający przez północno – wschodnią część gminy, wraz z dopływami. Obszar Gminy Kamienica Polska należy do wieluńsko - krakowskiego regionu hydrologicznego. Użytkowe poziomy wodonośne znajdują się głównie w utworach triasu środkowego.
Na terenie Gminy Kamienica Polska przeważają gleby słabo jakościowe, które uległy różnorakim przekształceniom w wyniku działalności człowieka. Zmiany te mogą zachodzić pod wpływem czynników geochemicznych, hydrologicznych, chemicznych i mechanicznych.

Na terenie gminy Kamienica Polska nie występują rezerwaty przyrody.
Przedsięwzięcia planowane w Programie Rewitalizacji nie stanowią zagrożeń dla środowiska. Wszystkie planowane są na terenach zurbanizowanych, poza obszarami cennymi przyrodniczo. Zagrożenia powierzchni ziemi są niewielkie. Nie ma także istotnej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

	NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	Powierzchnia i ludzie	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i siedliska	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Klimat
2.	REWITALIZACJA BUDYNKU STAREJ SZKOŁY W KAMIENICY POLSKIEJ W CELU PRZYSTOSOWANIA GO DLA OSÓB STARSZYCH	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla różnorodności biologicznej	Rewitalizacja poprawi stan budynków służących mieszkańcom	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla zwierząt	Po zakończeniu działań planowane jest uzupełnienie zieleni w otoczeniu budynków	Rewitalizacja wpłynie na poprawę jakości wód dzięki uporządkowaniu przy okazji inwestycji kanalizacji deszczowej	Rewitalizacja wpłynie na poprawę stanu powietrza dzięki termomodernizacji	Rewitalizacja poprawi stan powierzchni ziemi (jest to teren zurbanizowany)	Rewitalizacja poprawi stan krajobrazu dzięki modernizacji	Działania nie są związane z zasobami naturalnymi.	Rewitalizacja podniesie wartość dóbr materialnych	Rewitalizacja wpłynie na poprawę stanu klimatu dzięki termomodernizacji, redukcji zużycia energii pierwotnej, unowocześnieniu źródeł światła itp.
3.	DOSTOSOWANIE BASENU KĄPIELOWEGO W MIEJSCOWOŚCI KAMIENICA POLSKA DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, SENIORÓW I DZIECI	Teren jest obecnie terenem rekreacyjnym na terenie zurbanizowanym. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla różnorodności biologicznej, natomiast po zakończeniu różnorodność zostanie wzbogacona nowymi nasadzeniami.	Podniesienie jakości terenów rekreacyjno-wypoczynkowych i nadanie terenom zdegradowanym nowych cech zwiększy wykorzystanie obiektów przez mieszkańców starszych, niepełnosprawnych i dzieci	Teren położony jest na obszarze zabudowanym i zurbanizowanym. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla zwierząt	Teren położony jest na obszarze zabudowanym i zurbanizowanym. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla roślin	Teren położony jest na obszarze zabudowanym i zurbanizowanym. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla wód.	Teren położony jest na obszarze zabudowanym i zurbanizowanym. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla powietrza (praca maszyn itp.)	Rewitalizacja nie będzie miała wpływu na stan powierzchni ziemi (tereny nie są użytkowany rolniczo)	Rewitalizacja nie będzie miała wpływu na stan krajobrazu.	Działania nie są związane z zasobami naturalnymi.	Rewitalizacja wniesie nowe dobra materialne na rewitalizowany teren.	Teren położony jest na obszarze zabudowanym i zurbanizowanym. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielki czasowe, negatywne skutki dla klimatu

Id: 9EA7B531-B8B7-4D6D-8D8B-131AA60D9EB6. Podpisany

NAZWA PROJEKTU INWESTYCJI	Bioróżnorodność	Ludzie	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Klimat
PODNIESIENIE JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SŁUŻĄCEJ BEZPIECZEŃSTWU MIESZKAŃCÓW OR POPRZEZ REWITALIZACJĘ/PRZEBUDOWĘ WODOCIĄGU I SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W SOŁECTWIE KAMIENICA POLSKA.	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla różnorodności i biologicznej	Rewitalizacja poprawi stan krajobrazu dzięki podniesieniu jakości usług wodno-kanalizacyjnych	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla zwierząt. Działania będą połączone z uzupełnieniem zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych działań, co przyczyni się do poprawy sytuacji zwierząt.	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla roślin. Działania będą połączone z uzupełnieniem zieleni w przydrożnej bezpośrednim sąsiedztwie planowanych działań, co przyczyni się do poprawy sytuacji roślinnej na rewitalizowanym terenie.	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla wód. Działania będą połączone z uzupełnieniem zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych działań, co przyczyni się do poprawy stosunków wodnych.	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla powietrza (praca maszyn itp.).	Rewitalizacja finalnie poprawi stan powierzchni ziemi (teren nie jest użytkowany rolniczo. Działania będą połączone z poprawą jakości nawierzchni i uzupełnienie m zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych działań, co przyczyni się do poprawy sytuacji powierzchni ziemi (np. zmniejszenie erozji).	Rewitalizacja nie będzie miała wpływu na stan krajobrazu.	Działania nie są związane z zasobami naturalnymi.	Budowa podniesie wartość dóbr materialnych.	Teren jest zabudowany i zurbanizowany. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla klimatu

Planowane działania dotyczą obszaru zurbanizowanego i mają niewielką skalę obszarową. Z oceny oddziaływania wpływu projektowanych zadań wynika, że przedsięwzięcia planowane w Programie Rewitalizacji (poza okresem realizacji) będą mieć pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska lub nie będą mieć identyfikowalnego (znaczącego) wpływu. Minimalizowanie skutków negatywnych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. W sąsiedztwie planowanych działań nie znajdują się lokalizacje chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów.

Każdy projekt zostanie poprzedzony analizą środowiskową wskazującą na konkretne gatunki zwierząt, roślin i grzybów zlokalizowanych na terenie planowanych działań i przygotowanie projektu w sposób dostosowany do lokalnej sytuacji. Prawidłowo przygotowana koncepcja, uwzględniająca potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jaki i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli zminimalizować negatywne oddziaływania. Dlatego można stwierdzić brak możliwości wystąpienia zjawisk skumulowanych.

Do działań ograniczających czasowe negatywne oddziaływanie podczas realizacji poszczególnych działań należą:

- w czasie realizacji inwestycji wykorzystanie sprzętu właściwej jakości i prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt oraz okresów rozwoju roślin i grzybów,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania będzie niemożliwe i zaistnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia, szczególnie cennych elementów przyrody, podjęte zostaną działania kompensacyjne np. odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych; sztuczne zasilenie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

2) Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań,

Potencjalne oddziaływania negatywne będę miały charakter przejściowy, krótkotrwały, miejscowy lub lokalny. Ze względu na charakter przekształceń i ich odwracalność będą one w większości odwracalne lub możliwe do rewaloryzacji, a w głównej mierze będą dotyczyć etapu realizacji inwestycji. Działania z zakresu termomodernizacji mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych *(Apus apus)* oraz wróbli *(Passer domesticus)* - objętych ścisłą ochroną gatunkową, w obrębie modernizowanych obiektów. Każdorazowo prace prowadzone będą z uwzględnieniem wyników analizy ornitologicznej i chiropterologicznej.

Przedsięwzięcia planowane w Programie Rewitalizacji będą mieć pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska lub nie będą mieć identyfikowalnego (znaczącego) wpływu.

Minimalizowanie skutków negatywnych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jaki i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania będzie niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, podjęte zostaną działania kompensacyjne, np. odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych; sztuczne zasilenie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych,

Nie wystąpią oddziaływania skumulowane i transgraniczne.

3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu,

Na terenie objętym niniejszym Programem Rewitalizacji nie ma obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych, nieruchomych i ruchomych województwa śląskiego.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym,

Na terenie objętym niniejszym programem, ani na terenie całej gminy nie ma terenów objętych ochroną **w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym**.

Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne nie wyczerpią przesłanek §2 i §3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 poz. 71).

Ze względu na to, że wszystkie planowane działania mają charakter typowych inwestycji (rewitalizacja i przebudowa budynków, remont dróg na krótkich odcinkach) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia bądź środowiska jest bardzo niewielkie i dotyczy tylko okresu realizacji inwestycji.

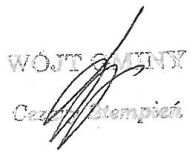
Planowane przedsięwzięcie nie będzie kolidować z obszarami podlegającymi ochronie w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2018r., poz. 1614), a ich zakres i skala wyklucza możliwość transgranicznego oddziaływania.

Ponadto, w odniesieniu do art. 49 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, nie będzie miało wpływu na: art. 49 ust. 2 punkt a przedmiotowej ustawy „obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu".

W konsekwencji planowane przedsięwzięcie nie będzie w jakimkolwiek stopniu stanowić realizacji przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko lub mogącego

spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko, co w pełni uzasadnia odstąpienie od przeprowadzania strategicznej oceny na środowisko.
W tym stanie rzeczy należy ponownie stwierdzić, iż Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska w jakimkolwiek stopniu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, stąd też brak jest podstaw tak faktycznych jak i prawnych do przeprowadzania w przedmiotowej sprawie oceny oddziaływania na środowisko,

Niniejsze obwieszczenie zostaje podane do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Kamienica Polska: www.bip262.lo.pl oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń tut. Urzędu.

Załącznik nr 4. Zarządzenie Wójta Gminy Kamienica Polska w sprawie przeprowadzenia konsultacji dotyczących wyrażenia opinii do projektu dokumentu „Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023".

WÓJT GMINY
Kamienica Polska

ZARZĄDZENIE NR 38/2018

WÓJTA GMINY KAMIENICA POLSKA

z dnia 16.08.2018r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych

dotyczących wyrażenia opinii do projektu dokumentu

„Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023"

Na podstawie art. 5a i art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r., poz. 994 z późn. zm.) oraz uchwały Nr 34/VII/2015 Rady Gminy Kamienica Polska z dnia 10 kwietnia 2015r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Kamienica Polska zarządzam, co następuje:

§ 1

1. Przedmiotem konsultacji społecznych jest projekt dokumentu „Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023" zwany dalej „Programem".
2. Przeprowadzenie konsultacji ma na celu zebranie uwag, wniosków i opinii mieszkańców Gminy Kamienica Polska w sprawie projektu Programu.

§ 2

Konsultacje społeczne, o których mowa w § 1 mają zasięg gminny, skierowane są do mieszkańców i obejmują swoim obszarem Gminę Kamienica Polska.

§ 3

1. Konsultacje społeczne prowadzone będą w formie upublicznienia projektu Programu oraz zbierania pisemnych lub elektronicznych uwag mieszkańców. Wzór ankiety konsultacyjnej stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.
2. Informacja o konsultacjach wraz z projektem Programu i zaproszeniem do składania uwag poprzez wypełnienie ankiety na udostępnionym wzorze będzie upubliczniona:
   a) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej: www.bip.kamienicapolska.pl
   b) poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Kamienica Polska,
   c) w Urzędzie Gminy Kamienica Polska, pok. nr 13, w którym można uzyskać dodatkowe informacje wraz z projektem dokumentu w wersji papierowej.

§ 4

1. Konsultacje w sprawie Programu rozpoczynają się w dniu 17 sierpnia 2018 roku i trwają do dnia 16 września 2018roku.
2. Ankiety konsultacyjne należy składać w terminie określonym w § 4 ustęp 1.
3. Miejscem składania ankiet jest Urząd Gminy Kamienica Polska:
   a. Sekretariat, pokój nr 2 (forma papierowa ankiety),

b. przesłanie pocztą elektroniczną na adres: e-mail: poczta@kamienicapolska.pl (forma elektroniczna ankiety).

§ 5

Odpowiedzialnym z ramienia Gminy Kamienica Polska z zakresu koordynacji działań informacyjnych jest Pani Anna Wawrzyńczak, tel.34/3273 333.

§ 6

Nadzór nad realizacją Zarządzenia powierza się Sekretarzowi Gminy.

§ 7

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT GMINY
Cezary Stempień

Załącznik: Wzór ankiety konsultacyjnej

Załącznik nr 5. Wyniki konsultacji społecznych.

WÓJT GMINY
Kamienica Polska

WYNIKI KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Na podstawie art. 5a i art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r., poz. 994 z późn. zm.) oraz uchwały Nr 34/VII/2015 Rady Gminy Kamienica Polska z dnia 10 kwietnia 2015r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Kamienica Polska informuję, że w dniach od 17 sierpnia do 16 września 2018 roku odbyły się konsultacje społeczne projekt dokumentu pn. „Program Rewitalizacji dla Gminy Kamienica Polska na lata 2018-2023".

We wskazanym terminie nie zgłoszono żadnych opinii, ani uwag.

Kamienica Polska, 20.09.2018r.

WÓJT GMINY
Cezary Stempień

12 SPISY TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

Tabela 1 Sieć osadnicza w gminie kamienica polska (stan na 31.12.2015 r.) 15
Tabela 2 Struktura i bilans bezrobotnych w gminie Kamienica Polska 19
Tabela 3 Podmioty gospodarcze w gminie Kamienica Polska w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) wpisane do rejestru REGON w 2015 i 2016 roku 27
Tabela 4 Porady lekarskie na terenie gminy Kamienica Polska w latach 2010-2016 29
Tabela 5 Placówki kulturalne w gminie 30
Tabela 6 Charakterystyka sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminie Kamienica Polska 33
Tabela 7 Struktura mieszkań w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016 34
Tabela 8 Podział Gminy Kamienica Polska na jednostki pomocnicze i przyjęte do Diagnozy obszary 38
Tabela 9 Zestawienie wykorzystanych wskaźników 39
Tabela 10 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.) 42
Tabela 11 Liczba osób w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.) 42
Tabela 12 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.). 43
Tabela 13 Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.). 44
Tabela 14 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.). 44
Tabela 15 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.). 45
Tabela 16 Liczba osób korzystających z zasiłków celowych na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów (stan na 31 grudnia 2016 r.). 46
Tabela 17 Liczba imprez w sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 roku 46
Tabela 18 Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów w 2016 r.. 47

Tabela 19 Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów(stan na 31 grudnia 2016 r.). 48
Tabela 20 Średnie wyniki sprawdzianów szóstoklasisty na tle wyników w powiecie w roku szkolnym 2015/2016 48
Tabela 21 Zestawienie wskaźników sfery społecznej 50
Tabela 22 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyznaczonych obszarów w 2016 r. 53
Tabela 23 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Kamienica Polska w latach 2013-2016 54
Tabela 24 Liczba mieszkań niewyposażonych w wodociąg 55
Tabela 25 Liczba mieszkań niewyposażonych w kanalizację 55
Tabela 26 Liczba wydarzeń kulturalnych przeprowadzonych w świetlicach środowiskowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów 57
Tabela 27 Liczba przystanków komunikacyjnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyznaczonych obszarów 57
Tabela 28 Niewystarczające wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną lub jej zły stan 58
Tabela 29 Zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej dla obszarów, w których nie występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych 58
Tabela 30 Obszary zdegradowane Gminy Kamienica Polska 59
Tabela 31 Zestawienie wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej dla obszarów gminy Kamienica Polska 61
Tabela 32 Obszar rewitalizacji sieć osadnicza w gminie kamienica polska (stan na 31.12.2015 r.) 61
Tabela 33 Powiązania PR z krajowymi dokumentami strategicznymi 68
Tabela 34 Fiszka projektowa 1 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego 74
Tabela 35 Fiszka projektowa 2 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego 75
Tabela 36 Fiszka projektowa 3 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego 75

Tabela 37 Fiszka projektowa 4 dla celu strategicznego 1: Rozwój aktywności społecznej i włączenia społecznego 76
Tabela 38 Fiszka projektowa 5 dla celu strategicznego 2: Rozwój infrastruktury służącej jakości życia 77
Tabela 39 Fiszka projektowa 9 dla projektów uzupełniających 78
Tabela 40 Fiszka projektowa 10 dla projektów uzupełniających 79
Tabela 41 Macierz korelacji projektów z poszczególnymi sferami – projekty podstawowe 83
Tabela 42 Macierz korelacji projektów z poszczególnymi sferami – projekty uzupełniające 83
Tabela 43 Indykatywne ramy finansowe projektów/przedsięwzięć głównych 91
Tabela 44 Indykatywne ramy finansowe projektów/przedsięwzięć uzupełniających 92
Tabela 45 Wskaźniki monitorowania celów 103
Tabela 46 Wskaźniki monitorowania celów 103
Tabela 47 Karta wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych - wzór 106

Wykres 1 Urodzenia i zgony na terenie Gminy Kamienica Polska w latach 2010-2016 16
Wykres 2 Przyrost naturalny w gminie Kamienica Polska 17
Wykres 3 Migracje mieszkańców gminy Kamienica Polska 17
Wykres 4 Ludność gminy Kamienica Polska wg ekonomicznych grup wieku w latach 2012-2016 (brak wcześniejszych danych) 19
Wykres 5 Bezrobotni w gminie Kamienica Polska w latach 2011-2017 21
Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016 21
Wykres 7 Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016 22
Wykres 8 Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016 25
Wykres 9 Liczba uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum w Kamienicy Polskiej w latach 2010-2016 25
Wykres 10 Dochody i wydatki gminy Kamienica Polska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010-2016 26
Wykres 11 Długość czynnej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminie Kamienica Polska w latach 2010-2016 33

Rysunek 1 Gmina Kamienica Polska na mapie powiatu częstochowskiego 14
Rysunek 2 Gmina Kamienica Polska 15
Rysunek 3 Gminna Hala Sportowa w Kamienicy Polskiej 31
Rysunek 4 Muzeum Regionalne w Kamienicy Polskiej 32
Rysunek 5 Mapa gminy Kamienica Polska z podziałem na przyjęte do diagnozy obszary 39
Rysunek 6 Obszary w stanie kryzysowym na mapie gminy Kamienica Polska 51
Rysunek 7 Obszar zdegradowany w Gminie Kamienica Polska 59
Rysunek 8 Obszar rewitalizacji w gminie Kamienica Polska 61
Rysunek 9 Cele strategiczne i kierunki rozwoju określone w PR 67
Rysunek 10 Schemat przedstawiający instrumenty systemu informacji i promocji w połączeniu z mechanizmami włączenia interesariuszy 96
Rysunek 11 Schemat zarządzania PR 101
Rysunek 12 Schemat przedstawiający ramowy harmonogram rewitalizacji 101